

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่งานป้องกันปราบปรามของตำรวจสายตรวจ 191 สถานีตำรวจภูธรเมืองมหาสารคาม ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยมีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. แนวคิดเกี่ยวกับงานป้องกันและปราบปราม
 - 2.1 ด้านป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน
 - 2.2 ด้านความเสมอภาค ความสะดวกรวดเร็วของการปฏิบัติงาน
 - 2.3 ด้านปฏิบัติตามกฎหมายหรือพระราชบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้อง
 - 2.4 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม
3. โครงสร้างการบริหารงานและอำนาจหน้าที่ของตำรวจสายตรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองมหาสารคาม
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ
5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความคิดเห็น ตามความหมายในพจนานุกรมการศึกษา หมายถึง ความเชื่อ ความคิดการตัดสินใจ ความรู้สึกประทับใจที่ไม่ได้เกิดจากการพิสูจน์หรือการชั่งน้ำหนักกว่าเป็นการถูกต้องหรือไม่สอดคล้องกับความหมายในพจนานุกรมฉบับภาษาอังกฤษ ที่ให้ความหมายว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อที่ไม่ได้ตั้งอยู่บนความรู้สึกในใจของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่จะพิจารณาตัดสินใจเพื่อการประเมินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งใน (ราชบัณฑิตยสถาน. 2532 : 246) ได้บัญญัติคำว่าความคิดเห็นไว้ตรงกับคำว่า Opinion ในภาษาอังกฤษไว้ว่าหมายถึงข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้

เสมอไปก็ตามทัศนะหรือประมาณการเกี่ยวกับเนื้อหาหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่งคำแถลงที่ยอมรับนับถือกันว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อปัญหาที่มีผู้นำมาขอปรึกษาคำว่าความคิดเห็นมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่าเจตคติซึ่งมีคำอธิบายไว้ว่าแนวโน้มที่บุคคลได้รับมาหรือเรียนรู้มา และกลายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกิริยาสนับสนุนหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อบางสิ่งบางอย่างหรือต่อบุคคลบางคน

นอกจากนี้ยังได้มีนักวิชาการให้ความหมายของความคิดเห็นไว้หลากหลาย เช่น (สุพัตรา สุภาพ. 2540) กล่าวว่าความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีต่อสิ่งหนึ่งด้วยการพูดหรือการเขียนซึ่งในการแสดงออกนี้จะต้องอาศัยพื้นฐานความรู้ประสบการณ์และพฤติกรรมระหว่างบุคคลเป็นเครื่องช่วยในการพิจารณาและประเมินค่าก่อนที่จะมีการตัดสินใจแสดงออกซึ่งการแสดงออกนี้อาจจะได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่นได้ ความคิดเห็นยังถือได้ว่าเป็นการแสดงออกทางด้านทัศนคติอย่างหนึ่งแต่การแสดงความคิดเห็นนั้นมักจะมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบและเป็นส่วนหนึ่งที่อยู่พร้อมที่จะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก (ประคอง วรรณสูต. 2538) และความคิดเห็นยังเป็นการแสดงออกโดยการพูดหรือเขียนเกี่ยวกับทัศนคติหรือความเชื่อหรือค่านิยมของบุคคลความคิดเห็นไม่เหมือนทัศนคติตรงที่ไม่จำเป็นต้องแสดงความรู้สึกอารมณ์หรือการแสดงพฤติกรรมที่จะตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นคาพูดพร้อมเหตุผลที่บุคคลคิดขึ้นมาและถ้าไม่มีคนเห็นด้วยก็อาจเปลี่ยนคาพูดดังกล่าวได้ดังนั้นบุคคลที่มีทัศนคติหรือความเชื่อหรือค่านิยมอย่างใดอย่างหนึ่งแต่ถ้าไม่แสดงความคิดเห็นออกมาก็จะไม่มีบุคคลใดทราบเลยว่าบุคคลนั้นมีทัศนคติความเชื่อ หรือค่านิยมเช่นใด (สุพินดา วงษ์บุรี. 2547 : 10-11) ซึ่ง (ธนสิษฐ์ จิตขวัญ. 2542 : 43) ยังให้ความหมายของความคิดเห็นว่าเป็นความเชื่อหรือการลงความเห็นซึ่งขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงหรือข้อมูลที่ได้รับทราบโดยความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของทัศนคติส่วนหนึ่งและเป็นการแปลความหมายของข้อเท็จจริงอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งการแปลความหมายย่อมขึ้นอยู่กับอิทธิพลของทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้น

ความคิดหรือการลงความเห็นเกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ว่านี้อาจไม่สามารถบอกได้ว่าถูกต้องหรือไม่ (Good. 1973 : 339) ไอส์สาค (Isaak. 1981 : 203) ระบุว่าความคิดเห็นคือการแสดงออกทางคำพูดหรือคำตอบที่บุคคลได้แสดงออกต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง โดยเฉพาะจากคำถามที่ได้รับทั่ว ๆ ไปซึ่งปกติแล้วความคิดเห็นต่างจากเจตคติคือความคิดเห็นจะเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะแต่เจตคติจะเป็นเรื่องทั่วไปซึ่งมีความหมายกว้างกว่าปทานุกรม สังคมวิทยา นอกจากนี้ วรรณิ ลิ้มอักษร (2541 : 25) ยังกล่าวว่า เจตคติเป็นการแสดงออกทางผลรวมของความโน้มเอียงและความรู้สึก ความมีอคติ ความรู้สึกที่เกิดขึ้น อยู่ในจิตใจมาก่อน

ความคิด ความกลัว การบังคับขู่เข็ญ และการลงความเห็นของมนุษย์เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ส่วนความคิดเห็นก็คือ เจตคติ แต่เป็นการแสดงเจตคติที่แสดงออกมาเป็นคำพูด นอกจากนั้น ความคิดเห็นยังเป็นสัญลักษณ์ทางเจตคติด้วย เพราะ ความคิดเห็นหมายถึงความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยอาศัยพื้นฐาน ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อม ของแต่ละบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องในการแสดงออก (ทิสนา แชมมณี. 2545 : 96)

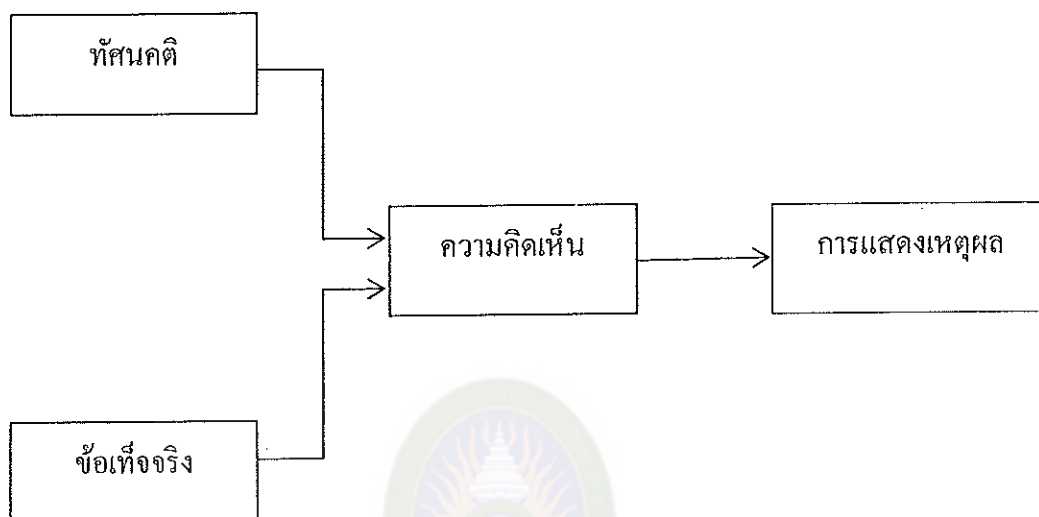
ความคิดเห็นถือได้ว่าเป็นการแสดงออกด้านเจตคติอย่างหนึ่ง แต่หากลงความเห็นนั้น มักมีอารมณ์ เป็นส่วนประกอบและเป็นส่วนที่จะมีปฏิกริยา ต่อสถานการณ์ภายนอก (สุพัตรา ชุมเกตุ. 2537 : 13) เว็บบสเตอร์ (Webster. 1968 : 1254) ได้ระบุว่าความคิดเห็นคือ ความเชื่อที่ไม่ได้ตั้งอยู่บนความแน่นอนหรือความรู้อันแท้จริงแต่จะตั้งอยู่ในจิตใจความเห็น และการลงความเห็นของแต่ละบุคคลที่น่าจะเป็นจริงหรือน่าจะตรงตามที่คิดไว้ อาจกล่าวได้ว่า ความคิดเห็นคือการแสดงออกในด้านความเชื่อและความรู้สึกของแต่ละบุคคล โดยการพูดที่นำไปสู่การคาดคะเนหรือการแปลผลในพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ (Best. 1977 : 169) โยธิน ศันสนยุทธ และจุมพล พูลภัทรชีวิน (2524 : 80) ได้เสนอเพิ่มเติมว่านักจิตวิทยาสังคม ให้นิยามความคิดเห็นว่าเป็นการแสดงออกทางภาษา (Verbal expression) เกี่ยวกับทัศนคติความเชื่อหรือค่านิยมความคิดเห็นไม่ใช่สิ่งเดียวกับทัศนคติเพราะในตัวของมันเองไม่จำเป็นต้องประกอบด้วยองค์ประกอบทางอารมณ์หรือทางพฤติกรรม และกมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2527 : 116) ยังให้แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น (Opinion) ว่าเป็นการแสดงออกโดยการพูดหรือเขียนเกี่ยวกับเจตคติความเชื่อหรือค่านิยมของบุคคล

ความคิดเห็นจึงเป็นเพียงการแสดงออกที่เกิดจากความรู้สึกภายในต่าง ๆ ซึ่งความรู้สึกภายในแง่จิตวิทยาก็กล่าวได้ว่าเจตคติความเชื่อทัศนคติข้อเท็จจริงความคิดเห็นการแสดงเหตุผลและค่านิยมเป็นพฤติกรรมภายในที่ไม่มีผู้ใดสังเกตหรือทราบได้นอกจากตัวเขาผู้นั้นแต่ความคิดเห็นเป็นพฤติกรรมภายนอกที่ผู้อื่นสามารถสังเกตหรือทราบได้อย่างชัดเจนดังนั้นคนที่มีเจตคติหรือความเชื่อหรือค่านิยมอย่างหนึ่งแต่ถ้าเขาไม่แสดงความคิดเห็นออกมาก็จะไม่มีผู้ใดทราบเลยว่าเขามีเจตคติหรือความเชื่อหรือค่านิยมเช่นใด และความคิดเห็นของคนยังมีหลายระดับคือผิวเผินก็มีลึกซึ้งก็มีสำหรับความคิดเห็นที่เป็นทัศนคตินั้นเป็นความคิดเห็นลึกซึ้งและติดตัวไปเป็นเวลานานเป็นความคิดทั่วไปไม่เฉพาะอย่างซึ่งมีประจักษ์ของบุคคลทุกท่านส่วนความคิดเห็นไม่ลึกซึ้งและเป็นความคิดเห็นเฉพาะอย่างมีอยู่เป็นเวลาอันสั้นเรียกว่า Opinion ไม่ตั้งอยู่บนรากฐานของพยานหลักฐานที่เพียงพอแก่การพิสูจน์ความรู้แห่งอารมณ์น้อยและเกิดขึ้นได้ง่ายแต่ก็สลายตัวเร็ว (อุทัย หิรัญโต. 2526 : 80-81)

ความคิดเห็นจึงเป็นการแสดงออกซึ่งการตัดสินใจจากการประเมินค่า (Evaluation Judgement) หรือทัศนะ (Point of View) เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะและความคิดเห็นย่อมได้รับอิทธิพลจากทัศนคติแต่ความรู้สึกรักของแต่ละบุคคลเป็นลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเท่ากับทัศนคติ คนเราจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน และความคิดเห็นจะเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติ และเป็นการแปลความหมายของข้อเท็จจริง (Fact) อีกส่วนหนึ่ง โดยมักจะพบเสมอว่าเมื่อบุคคลใดเกิดความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้วบุคคลนั้นมักจะมีข้ออ้างหรือการแสดงเหตุผล (Justification) เพื่อสนับสนุนหรือปกป้องความคิดเห็นนั้นแต่การแสดงเหตุผลดังกล่าวจะเป็นเพียงผลที่เกิดจากความคิดเห็นเท่านั้นนอกจากนี้ความคิดเห็นบางอย่างเป็นผลของการแปลความหมายของข้อเท็จจริงซึ่งชี้ให้เห็นลักษณะของการแปลความหมายขึ้นอยู่กับอิทธิพลทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้นหรือกล่าวโดยสรุปว่าความคิดเห็นจะชี้ให้เห็นถึงทัศนคติและเราจะทราบทัศนคติได้จากการแสดงความคิดเห็นของเขาเท่านั้น

นูนัลลี (Nunnally, 1950 ; อ้างถึงใน จิรนุช ศิริรัตน์ พิริยะ, 2534) และการแสดงความคิดเห็นนั้นมักจะมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบและเป็นส่วนที่พร้อมจะมีปฏิริยาเฉพาะต่อสถานการณ์ภายนอกความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดในลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเหมือนทัศนคติ ความคิดเห็นนั้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นการแสดงออกของทัศนคติก็ได้สังเกตและวัดได้จากคนแต่มี ส่วนที่แตกต่างไปจากทัศนคตินั้นเจ้าตัวอาจจะตระหนักหรือไม่ตระหนักก็ได้ นอกจากนี้ความคิดเห็นของคนยังมีหลายระดับ คือ อย่างผิวเผิน หรืออย่างลึกซึ้งสำหรับความคิดเห็นที่เป็นทัศนคตินั้นเป็นความคิดเห็นอย่างลึกซึ้งและติดตัวไปเป็นเวลานานเป็นความคิดทั่ว ๆ ไปไม่เฉพาะอย่างซึ่งมีประจำตัวของบุคคลทุกคนส่วนความคิดเห็นเฉพาะอย่างและมีอยู่เป็นเวลาดสั้น เรียกว่า Opinion และความคิดเห็นของบุคคลจะเกี่ยวข้องกับคุณสมบัติประจำตัวของแต่ละบุคคลอีกด้วยซึ่งคุณสมบัติประจำตัวบางอย่างเช่นพื้นฐานความรู้ประสบการณ์ในการทำงานและการติดต่อระหว่างบุคคลนั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญให้บุคคลและกลุ่มมีความคิดเห็นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งทั้งนี้เพราะพื้นฐานความรู้อันเป็นกระบวนการทางสังคมที่ได้รับจากการศึกษามาเป็นเวลาหลายปีจะเป็นรากฐานก่อให้เกิดความคิดเห็นต่อสังคมหนึ่งสังคมใด โดยเฉพาะความคิดเห็นที่แสดงออกนั้นจะอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงและทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือไม่เห็นด้วยต่อสิ่งนั้นก็ ได้ ความคิดเห็นที่แสดงด้านการพูดหรือการเขียนโดยอาศัยพื้นฐานความรู้ประสบการณ์และสภาพแวดล้อมซึ่งการแสดงความคิดเห็นนี้อาจจะได้รับการยอมรับหรือการปฏิเสธจากคนอื่นได้ การแสดงออกซึ่งวิจารณ์ญาติที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะความคิดเห็นของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปตามข้อเท็จจริง (Fact) และทัศนคติ

(Attitude) ของบุคคลในขณะที่ทัศนคติแสดงความรู้สึกทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งความคิดเห็นจะเป็นการอธิบายเหตุผลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะและเพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจจึงอาจจะสรุปความสัมพันธ์ดังกล่าวได้ดังนี้

ภาพที่ 1 ที่มาของการเกิดความคิดเห็น

ที่มา : สวงน สุทธิเลิศอรุณ และฐิติพงษ์ ธรรมานุสรณ์ (2522)

จากแผนภูมิข้างต้นแสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นเกิดจากการแปลงข้อเท็จจริงหรือสิ่งที่ได้พบเห็นมาแต่ลักษณะการแปลข้อเท็จจริงนั้น ๆ ย่อมเป็นไปตามทัศนคติของบุคคลและเมื่อคนนั้นถูกถามว่าทำไมไม่มีความคิดเห็นอย่างนั้นเขาจะพยายามให้เหตุผลไปตามที่เขาคิดจากความหมายต่าง ๆ ของคำว่าความคิดเห็นพอสรุปได้ว่าความคิดเห็นคือการแสดงออกซึ่งความรู้สึกที่อยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงและทัศนคติของบุคคลแต่ละคนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยการพูดการเขียนโดยอาศัยพื้นฐานความรู้ประสบการณ์และสภาพแวดล้อมรวมทั้งยังเป็นการอธิบายเหตุผลที่บุคคลนั้นมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะซึ่งการแสดงความคิดเห็นนี้อาจจะได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่นได้ (สวงน สุทธิเลิศอรุณ และฐิติพงษ์ ธรรมานุสรณ์. 2522)

สรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านความรู้สึก ความนึกคิด ทัศนคติ ความเชื่อ และค่านิยมของแต่ละบุคคลที่มีต่อบุคคลสิ่งของเรื่องราวหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ประสบในสังคมโดยมีพื้นฐานมาจากภูมิหลังทางสังคมซึ่งมาจาก

ประสบการณ์ การเรียนรู้ ความรู้และสภาพแวดล้อมที่ได้พบเจอมา ซึ่งความคิดเห็นของแต่ละบุคคลอาจเป็นที่ยอมรับ หรืออาจปฏิเสธจากบุคคลอื่นก็ได้ การแสดงออกทางวาจาของเจตคติ การที่บุคคลกล่าวว่าเขามีความเชื่อหรือความรู้สึกอย่างไรนั้นเป็นการแสดงความคิดเห็นของบุคคลนั้นดังนั้นการวัดความคิดเห็นของบุคคลนั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของแต่ละบุคคลในอันที่จะแสดงข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่งหรือเป็นการประเมินผลสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากสถานการณ์สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ หรือเป็นการแสดงออกถึงการลงความเห็นของบุคคลหนึ่งในข้อเท็จจริง

ดังนั้น ความคิดเห็นจึงเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือสิ่งเดียวกันไม่จำเป็นต้องคล้ายคลึงหรือเหมือนกันเสมอไปขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานของแต่ละบุคคล เช่นความรู้ประสบการณ์ในการทำงานสภาพแวดล้อมปัจจัยพื้นฐานและมีผู้เสนอความคิดไว้พอสรุปได้ดังนี้ ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยการพูด หรือการเขียน โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ประสบการณ์และสภาพแวดล้อม ความคิดเห็นของบุคคลจะเกี่ยวข้องกับคุณสมบัติประจำตัวของบุคคลอีกด้วยซึ่งคุณสมบัติประจำตัวบางอย่างเช่นพื้นฐานความรู้ประสบการณ์ในการทำงานและการติดต่อกันระหว่างบุคคลนับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลและกลุ่มมีความคิดเห็นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งความคิดเห็นเป็นสภาพความรู้สึกทางด้านจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ของบุคคลอันเป็นผลให้บุคคลมีความคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่ชอบไม่ชอบหรือเฉย ๆ

ออสแคมป์ (Oskamp, 1977 : 119-133) ได้สรุปปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็นดังนี้ ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่าง (Genetic and Physiological Factors) เป็นปัจจัยตัวแรกที่ไม่ค่อยจะได้พูดถึงมากนักโดยมีการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านพันธุกรรมจะมีผลต่อระดับความก้าวร้าวของบุคคลซึ่งจะมีผลต่อการศึกษาเจตคติหรือความคิดเห็นของบุคคลนั้น ๆ ได้ปัจจัยด้านร่างกายเช่นอายุความเจ็บป่วยและผลกระทบจากการให้ยาเสพติดจะมีผลต่อความคิดเห็นและเจตคติของบุคคลเช่นคนที่มีความคิดอนุรักษ์นิยมมักจะเป็นคนที่มีอายุมากเป็นต้น ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล (Direct Personal Experience) คือบุคคลได้รับความรู้สึกและความคิดต่าง ๆ จากประสบการณ์โดยตรงเป็นการกระทำหรือพบเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ โดยตนเองทำให้เกิดเจตคติหรือความคิดเห็นจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับเช่นเด็กทารกที่แม่ได้ป้อนน้ำส้มคั้นให้ทานเขาจะมีความรู้สึกชอบเนื่องมาจากน้ำสัมนหวานเย็นหอมชื่นใจทำให้เขามีความรู้สึกต่อน้ำส้มที่ได้ทานเป็นครั้งแรกเป็นประสบการณ์โดยตรงที่เขาได้รับอิทธิพลจากครอบครัว (Parental Influence) เป็นปัจจัยที่บุคคลเมื่อเป็นเด็กจะได้รับอิทธิพลจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่และครอบครัว

ทั้งนี้เมื่อตอนเป็นเด็กเล็ก ๆ ที่จะได้รับการอบรมสั่งสอนทั้งในด้านความคิดการตอบสนอง ความต้องการทางด้านร่างกายการให้รางวัลและการลงโทษซึ่งเด็กจะได้รับจากครอบครัวและ จากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับมาเจตคติและความคิดเห็นของกลุ่ม (Group Determinants of Attitude) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นหรือเจตคติของแต่ละบุคคลเนื่องจาก บุคคลจะต้องมีสังคมและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มดังนั้นความคิดเห็นและเจตคติต่าง ๆ จะได้รับการ ถ่ายทอดและมีแรงกดดันจากกลุ่มไม่ว่าจะเป็นเพื่อนในโรงเรียนกลุ่มอ้างอิงต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิด ความคล้อยตามเป็นไปตามกลุ่มได้สื่อมวลชน (Mass Media) เป็นสื่อต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับสื่อ เหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ภาพยนตร์วิทยุโทรทัศน์จะมีผลทำให้บุคคลมีความคิดเห็นมี ความรู้สึกต่าง ๆ เป็นไปตามข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่อ

จำเรียง ภาวจิตร (2536 : 248-249) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดความคิดเห็นว่าขึ้นอยู่กับ กลุ่มทางสังคมในหลายประการคือ ภูมิหลังทางสังคมหมายถึงกลุ่มคนที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกัน โดยทั่วไปจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันไปด้วยเช่นความคิดเห็นระหว่างผู้เยาว์กับผู้สูงอายุ ชาวเมืองกับชาวชนบทเป็นต้นกลุ่มอ้างอิงหมายถึงการที่คนเราจะคบหาสมาคมกับใครหรือ กระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้แก่ผู้ใดหรือการกระทำที่คำนึงถึงอะไรบางอย่างร่วมกันหรืออ้างอิงกัน ได้เช่นประกอบอาชีพเดียวกันการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือสมาคมเดียวกันเป็นต้นสิ่งเหล่านี้ย่อมมี อิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นด้วย กลุ่มกระตือรือร้นหรือกลุ่มเชื้อชาหมายถึง การกระทำใดที่ก่อให้เกิดความกระตือรือร้นเป็นพิเศษอันจะก่อให้เกิดกลุ่มผลประโยชน์ขึ้นมา ได้ย่อมส่งผลต่อการจูงใจให้บุคคลที่เป็นสมาชิกเหล่านั้นมีความคิดเห็นที่คล้อยตามได้ไม่ว่าจะ ให้คล้อยตามในทางที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ตามในทางตรงกันข้ามกลุ่มเชื้อชาที่จะไม่มี อิทธิพลต่อสมาชิกมากนัก จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น ได้แก่ปัจจัยส่วนบุคคลคือปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคล โดยตรงเช่นเพศอายุรายได้และ ปัจจัยสภาพแวดล้อมคือปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคล โดยอ้อมเช่นสื่อมวลชนกลุ่มที่ เกี่ยวข้องและครอบครัว

นอกจากนี้การเกิดความเห็นของบุคคลจะได้รับอิทธิพลจากสิ่งต่าง ๆ หลายประการ โดยเริ่มตั้งแต่เด็กจากบุคคลในครอบครัวคือพ่อแม่ญาติและพี่น้องเมื่อเข้าโรงเรียนจะได้รับ อิทธิพลจากครูเพื่อนรวมทั้งประสบการณ์ตรงที่ได้รับเป็นส่วนตัวจากสื่อมวลชนซึ่งได้แก่ โรงเรียนวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์เป็นต้น (ธีระพร สุรัฐติกุล, 2529) องค์ประกอบของ สถาบันได้แก่โรงเรียนหน่วยงานองค์กรสมาคมและการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น

(ถวิล ธาราโกษณ์. 2526) นอกจากนี้ยังกล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดความคิดเห็นว่ามาจาก ปัจจัยหลายประการดังนี้ปัจจัยทางพันธุกรรมและสรีระคืออวัยวะต่าง ๆ ของบุคคลที่ใช้ในการ รับรู้ความคิดปกติหรือความบกพร่องของอวัยวะรับสัมผัสจะมีผลต่อความคิดเห็นที่ไม่ดีต่อ บุคคลภายนอกประสบการณ์โดยตรงของบุคคลคือบุคคลได้ประสบกับเหตุการณ์ด้วยตนเอง การกระทำด้วยตนเองหรือการ ได้พบเห็นทำให้บุคคลมีความพึงใจและเกิดความคิดต่อ ประสบการณ์เหล่านั้นต่างกันอิทธิพลของผู้ปกครองคือเมื่อบุคคลเป็นเด็กผู้ปกครองจะเป็นผู้ที่ ใกล้เคียงและให้ข้อมูลแก่เด็ก ได้มากซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมและความคิดเห็นของเด็กด้วย ทัศนคติและความคิดเห็นของกลุ่มคือเมื่อบุคคลเจริญเติบโตขึ้นย่อมต้องมีกลุ่มและสังคมดังนั้น ความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อนกลุ่มอ้างอิงหรือการอบรมสั่งสอนของ โรงเรียนหน่วยงานที่มีความ คิดเห็นเหมือนหรือแตกต่างกันย่อมมีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลด้วยสื่อสารมวลชนคือสื่อ ต่าง ๆ ที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนเรามากขึ้นสื่อเหล่านี้ได้แก่โทรทัศน์วิทยุ หนังสือพิมพ์นิตยสารซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคล

1. ประเภทของความคิด

ปัจจุบันได้มีการกำหนดกรอบความคิดในเรื่องของการคิดขึ้น โดยนำเสนอมิติของการ คิดคือ การควบคุมการรู้คิดของตนเอง (Metacognition) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และ การคิดสร้างสรรค์ (Critical and creativethinking) กระบวนการคิด (thinking process) การคิด (Core thinking skills) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ในเนื้อหาวิชาและการคิด (The relationship of content area knowledge to thinking) เรมเมอร์ (Remmer, 1954 : 6-7) ระบุว่าความคิดเห็นมี 2 ประการด้วยกันคือ ความคิดเห็นเชิงบวกสุด – เชิงลบสุด (Extreme Opinion) เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ซึ่งสามารถทราบทิศทางได้ทิศ ทางบวกสุดได้แก่ความรักจนหลงทิศทางลบสุดได้แก่ความรังเกียจความคิดเห็นนี้รุนแรงแปลง แปลงยากและความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ (Cognitive contents) การมีความเห็นต่อสิ่ง ใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้นเช่นความรู้ความเข้าใจในทางที่ดีชอบ ยอมรับเห็นด้วยความรู้ความเข้าใจในทางที่ไม่ดีได้แก่ไม่ชอบไม่ยอมรับไม่เห็นด้วย ทิสนา เขมมณี (2540 : 12) ได้นำเสนอมิติของการคิดออกเป็นลักษณะการคิดที่สำคัญ ๆ จำนวน 9 ประการ ได้แก่ การคิดคล่อง การคิดหลากหลาย การคิดละเอียด การคิดชัดเจน การคิดอย่างมี เหตุผล การคิดถูกทาง การคิดกว้าง การคิดลึกซึ้ง การคิดไกล

การเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นได้มีนักวิชาการบางท่านให้ข้อคิดเกี่ยวกับการ เปลี่ยนแปลงความคิดเห็นไว้ดังนี้ เมควิด (Maquire, 1969 ; อ้างถึงใน วิชัย พรรณราช. 2536)

ได้อธิบายขั้นตอนของขบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและความคิดเห็นว่าประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ 5 ขั้นตอนคือ

1. การใส่ใจ (Attention) การให้ความสนใจต่อสิ่งต่าง ๆ
2. การเข้าใจ (Comprehension) การได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเกิดความรู้
3. การมีสิ่งใหม่เกิดขึ้น (Yielding) มีการเปลี่ยนแปลงสภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นจาก

สภาวะการณ์ปกติ

4. การเก็บเอาไว้ (Retention) การเก็บข้อมูลความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกเอาไว้
5. การกระทำ (Action) เป็นการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาให้ปรากฏแก่

สาธารณชน

การเปลี่ยนแปลงทัศนคตินั้นจะเกิดขึ้นครบทุกขั้นตอนส่วนการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นจะเกิดขึ้นในขั้นตอนที่ 1 - 4 อย่างไรก็ตามขั้นตอนเหล่านี้จะเกิดขึ้นในบุคคลหรือไม่ ต้องอาศัยองค์ประกอบต่าง ๆ เช่นความสามารถทางสติปัญญาความสามารถในการรับรู้ความขัดแย้งของข่าวสารและสิ่งเหล่านี้อาจจะมีส่วนทำให้ขั้นตอนบางขั้นตอนไม่เกิดขึ้นก็ได้ เทรนดิส (Triandis, 1971 ; อ้างถึงใน วิชัย พรณนราช, 2536) ระบุว่าความคิดเห็นของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงได้และสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงมีดังนี้

1. การรับรู้ข้อมูลใหม่จากบุคคลหรือสื่อมวลชน
 2. การได้รับประสบการณ์ตรงที่พบด้วยตนเองหรือจากแรงสะท้อนใจ
 3. การถูกบังคับให้ปฏิบัติตามโดยไม่เต็มใจหรือไม่ตรงกับความรู้สึก
2. ความคิดเห็นจะประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่

2.1 องค์ประกอบด้านความรู้ (Cognitive Component) ได้แก่ ความรู้และความคิดเห็นที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้า ซึ่งอาจเป็นบุคคล กลุ่มหรือสภาวะการณ์ใด ๆ ความรู้และความคิดเห็นดังกล่าวจะเป็นส่วนกำหนดลักษณะและทิศทางของความคิดเห็นของบุคคล กล่าวคือ ถ้าบุคคลมีความรู้และการติดต่อกับสิ่งเร้าได้ครบถ้วนแล้ว บุคคลจะมีความคิดเห็นต่อสิ่งเร้าในทางบวกหรือลบชัดเจนขึ้น

2.2 องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) ได้แก่ อารมณ์หรือความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า อารมณ์หรือความรู้สึกดังกล่าวจะเป็นสิ่งกำหนดลักษณะและทิศทางของความคิดเห็นของบุคคล กล่าวคือ ถ้าบุคคลมีอารมณ์หรือความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งใด บุคคลก็จะมีความคิดเห็นทางบวกต่อสิ่งนั้น แต่ถ้าบุคคลมีอารมณ์หรือความรู้สึกที่ไม่ดีต่อสิ่งใด บุคคลจะมีความคิดเห็นในทางลบ

2.3 องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavior Component) คือ พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง พฤติกรรมดังกล่าวจะเป็นสิ่งบอกลักษณะและทิศทางของความคิดเห็นของบุคคล กล่าวคือ ถ้าพฤติกรรมของบุคคลที่จะแสดงออกต่อสิ่งเร้านั้นชัดเจนแน่นอนความคิดเห็นก็ย่อมมีลักษณะเป็นบวกหรือลบชัดเจนแน่นอน (ทิสนา แคมมณี . 2540 : 18)

3. การวัดความคิดเห็น

ความคิดเห็นเป็นลักษณะของแต่ละบุคคลการวัดจึงวัดจากแรงจูงใจการรับรู้แต่มีข้อแตกต่างของประสบการณ์และปัจจัยอื่น ๆ จึงมีวิธีการวัดความคิดเห็น (วิรัช เขียมบรรจง. 2523) ดังนี้

3.1 การฉายภาพ (Projective Technique) เป็นการวัด โดยการสร้างจินตนาการจากภาพ โดยภาพจะเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงความคิดเห็นออกมาและสามารถพิจารณาได้ว่าบุคคลมีความคิดเห็นหรือมีความรู้สึกอย่างไรต่อภาพที่เห็นทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ได้รับมาเป็นสำคัญ

3.2 การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการซักถามบุคคลช่วยให้ได้ข้อมูลที่ขยายครอบคลุมทั้งในอดีตปัจจุบันและอนาคต

3.3 การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นวิธีการวัดความคิดเห็นที่สิ้นเปลืองเวลาและเงินทุนน้อยกว่าวิธีอื่น โดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มที่ต้องการศึกษาให้ตอบกลับมาแต่มีข้อจำกัดอยู่ว่าผู้ที่ถูกถามต้องอ่านออกเขียนได้

3.4 การให้เล่าความรู้สึก (Self - Report) เป็นการวัด โดยการให้บุคคลเล่าความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกมาซึ่งผู้เล่าจะบรรยายความรู้สึกนึกคิดตามประสบการณ์และความสามารถออกมา ถึงแม้ไม่สามารถวัดความคิดเห็นได้โดยตรงแต่เนื่องจากความคิดเห็นเป็นการแสดงออกด้วยภาษาพูดภาษาเขียนจึงสามารถวัดได้จากการแสดงออกดังกล่าวโดยอาศัยเครื่องมือต่าง ๆ เช่นการตอบแบบสอบถามการฉายภาพการสัมภาษณ์และการเล่าความรู้สึกเป็นต้น

เบสท์ (Best. 1977 : 171) ได้กล่าวว่า การวัดความคิดเห็น โดยทั่วไปจะต้องมีองค์ประกอบ 3 อย่างคือบุคคลที่จะถูกวัดสิ่งเร้าที่มีการตอบสนองซึ่งจะออกมาในระดับสูงต่ำมากน้อยวิธีวัดความคิดเห็นนั้น โดยมากจะใช้ตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์โดยให้ผู้ที่ตอบคำถามเลือกตอบแบบสอบถามและผู้ถูกวัดจะเลือกตอบตามความคิดเห็นของตนในเวลานั้น การใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็นนั้นใช้การวัดแบบลิเคอร์ท์ โดยเริ่มด้วยการรวบรวม

หรือเรียบเรียงข้อความที่เกี่ยวกับความคิดเห็นและระบุให้ผู้ตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยเกี่ยวกับข้อความที่กำหนดให้ซึ่งข้อความแต่ละข้อความจะมีความคิดเห็นเลือกตอบโดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การใช้แบบสอบถามวัดระดับความคิดเห็นจะต้องระบุให้ผู้ตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่กำหนดให้แบบสอบถามประเภทนี้นิยมสร้างตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งแบ่งน้ำหนักของความคิดเห็นโดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับได้แก่เห็นด้วยอย่างยิ่งเห็นด้วยไม่แน่ใจไม่เห็นด้วยไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งส่วนการให้คะแนนนั้นขึ้นอยู่กับใจความว่าจะเป็นทางปฏิฐาน (วิเชียร เกตุสิงห์. 2541 : 94-97) นอกจากนั้น วัลลภ รัฐฉัตรานนท์ (2545 : 102-117) ยังได้เขียนเรื่องการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวัดว่ามาตรวัดเจตคติหรือทัศนคติหรือความคิดเห็นที่นิยมใช้อย่างแพร่หลายมี 4 วิธี คือ

1. วิธีคิดแบบสเกลวัดความต่างทางศัพท์ (S-D Scale = Semantic differential scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นโดยอาศัยคุณสมบัติที่มีความหมายตรงกันข้ามเช่นดี-เลวขยัน-ขี้เกียจ เป็นต้น

2. วิธีเคิร์ทสเกล (Likert scale) เป็นวิธีสร้างมาตรวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นที่นิยมกันมากที่สุดเพราะเป็นวิธีสร้างมาตรวัดที่ง่ายประหยัดเวลาผู้ตอบเวลาผู้ตอบแบบสามารถแสดงทัศนคติในทางที่ชอบหรือไม่ชอบโดยยึดอันดับความชอบหรือไม่ชอบซึ่งอาจมีคำตอบให้เลือก 5 หรือ 4 คำตอบและให้คะแนน 5 4 3 2 1 หรือ +1 +10 -1 -2 ตามลำดับ

3. วิธีกัทแมนสเกล (Guttman scale) เป็นวิธีสร้างมาตรวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นในแนวเดียวกันและสามารถจัดอันดับทัศนคติสูง-ต่ำแบบเปรียบเทียบกันและกันได้อย่างคำสุดหรือสูงสุดและแสดงถึงการสะสมของข้อความความคิดเห็น

4. วิธีเทอร์สโตนสเกล (Thurstone scale) เป็นวิธีการสร้างมาตรวัดออกเป็นปริมาตรแล้วเปรียบเทียบตำแหน่งความคิดหรือทัศนคติไปในทางเดียวและเสมียนว่าเป็น Scale ที่มีช่วงห่างกัน

เบสท์ (Best. 1977 ; อ้างถึงใน สุขญา คุปติยานุวัฒน์. 2543 : 43) ได้เสนอแนะว่าวิธีที่ง่ายที่สุดที่จะบอกความคิดเห็นก็คือการแสดงให้เห็นถึงร้อยละของคำตอบในแต่ละข้อความเพราะจะทำให้เห็นว่าความคิดเห็นจะออกมาในลักษณะใด

4. การเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น

แมควิค (Maquire. 1969 ; อ้างถึงใน วิชัย พรรณราย. 2536) ได้อธิบายขั้นตอนของขบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและความคิดเห็นว่าประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ 5 ขั้นตอน คือ

4.1 การใส่ใจ (Attention) การให้ความสนใจต่อสิ่งต่าง ๆ

4.2 การเข้าใจ (Comprehension) การได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเกิดความรู้

4.3 การมีสิ่งใหม่เกิดขึ้น (Yielding) มีการเปลี่ยนแปลงสภาวะการณ่เกิดขึ้นจากสภาวะการณ่ปกติ

4.4 การเก็บเอาไว้ (Retention) การเก็บข้อมูลความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกเอาไว้

4.5 การกระทำ (Action) เป็นการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาให้ปรากฏแก่สาธารณชน การเปลี่ยนแปลงทัศนคติจะเกิดขึ้นครบทุกขั้นก่อนส่วนการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นจะเกิดขึ้นในขั้นตอนที่ 1 - 4 อย่างไรก็ตามขั้นตอนนี้จะเกิดขึ้นในบุคคลหรือไม่ต้องอาศัยองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น ความสามารถทางสติปัญญาความสามารถในการรับรู้ความขัดแย้งของข่าวสารและสิ่งเหล่านี้อาจจะมีส่วนทำให้ขั้นตอนนี้บางขั้นตอนไม่เกิดขึ้นก็ได้

เทรนดิส (Triandis, 1971 ; อ้างถึงใน วิชัย พรณราย, 2536) อธิบายว่าความคิดเห็นของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงได้และสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงมี ดังนี้

1. การรับรู้ข้อมูลใหม่จากบุคคลหรือสื่อมวลชน
2. การได้รับประสบการณ์ตรงที่พบด้วยตนเองหรือจากแรงสะท้อนใจ
3. การถูกบังคับให้ปฏิบัติตามโดยไม่เต็มใจหรือไม่ตรงกับความรู้สึก

ดังนั้นผู้วิจัยได้สรุปความหมายของความคิดเห็นคือความคิดเห็นเป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกทัศนคติความเชื่อและค่านิยมของแต่ละบุคคลที่มีต่อบุคคลสิ่งของเรื่องราวหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ประสบในสังคมโดยมีพื้นฐานมาจากภูมิหลังทางสังคมความรู้ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของบุคคลนั้น ๆ โดยไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว แต่เป็นการแสดงออกด้านความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งมีพื้นฐานจากส่วนประกอบต่าง ๆ ได้แก่ความรู้ประสบการณ์และสภาพแวดล้อมเป็นสภาพความรู้สึกที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในเวลาใดเวลาหนึ่งซึ่งอาจเป็นผลมาจากความรู้การรับรู้ประสบการณ์ที่บุคคลนั้นได้รับมาโดยบุคคลนั้นอาจจะแสดงออกมาทางใดทางหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการพูดลักษณะท่าทางหรือไม่แสดงออกเลยก็ได้เป็นการแสดงออกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งมีผลมาจากความเชื่อความคิดและทัศนคติซึ่งต้องอาศัยพื้นฐานความรู้ประสบการณ์และพฤติกรรมระหว่างบุคคลเป็นเครื่องช่วยในการพิจารณาก่อนที่จะตัดสินใจแสดงออกมารลงความเห็นอาจจะเป็นไปในลักษณะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยซึ่งไม่อาจบอกได้ว่าเป็นการถูกต้องหรือไม่และปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นต่าง ๆ นั้นประกอบขึ้นด้วยสิ่งสำคัญๆคือความรู้ประสบการณ์และสภาพแวดล้อม

การแสดงออกถึงความเชื่อ ทศนะ การวินิจฉัย การพิจารณาหรือการประเมินผลอย่างมีรูปแบบ โดยได้รับอิทธิพลมาจากทัศนคติและข้อเท็จจริง ความรู้ที่มีอยู่ของผู้แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องใด เรื่องหนึ่ง ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ การแสดงความคิดเห็นอาจจะแสดงออกโดยการพูดหรือการเขียนก็ได้

แนวความคิดเกี่ยวกับการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม (Crime Prevention Concepts)

การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมหมายถึงการใช้มาตรการและวิธีการต่าง ๆ ที่จะไม่ให้เกิดอาชญากรรมขึ้น โดยอาจจำแนกได้ดังนี้คือการกำจัดต้นเหตุการกระทำผิดความปรารถนาที่จะกระทำผิดและการขจัดช่วงโอกาสที่จะกระทำผิดซึ่งทั้งหมดนี้ถือเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐบาลเอกชนและประชาชนในการร่วมมือกันซึ่งถือว่าเป็นงานในหน้าที่ของตำรวจที่สำคัญที่สุดรวมตลอดจนถึงการใช้มาตรการต่าง ๆ ระวังเหตุการกระทำผิดการจับกุมควบคุมอาชญากรเพื่อป้องกันอาชญากรรมย้อนกลับมาก่อทำความผิดอีกและการลงโทษอาชญากรเพื่อให้เกิดความเข็ดหลาบทั้งยังเป็นเครื่องเตือนใจแก่ผู้ที่คิดจะประกอบอาชญากรรมอีกประการหนึ่งด้วย โดยอาจจะเป็นการป้องกันและระงับเหตุในการเกิดอาชญากรรมและ/หรือเป็นการสืบสวนปราบปรามติดตามจับกุมหลังจากการเกิดเหตุแล้ว การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมด้วยการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน

งานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในหน้าที่ของตำรวจ เป็นการนำเอาหลักปรัชญาที่ว่า “ตำรวจ” คือ ประชาชน แลประชาชนคือ “ตำรวจ” มาใช้ปฏิบัติซึ่งเป็นแนวคิดที่ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเข้าใจปัญหาของตำรวจสัมพันธ์ ซึ่งเป็นแนวคิดที่ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเข้าใจปัญหาของตำรวจมีสัมพันธ์ภาพอันดีกับตำรวจ และเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายสุดท้ายเพื่อให้เกิดความสงบสุขขึ้นในชุมชนดังนั้น หลักการที่สำคัญของงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ คือ การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกันระหว่างประชาชนกับตำรวจ ในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและปัญหาต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความเรียบร้อยของสังคมและจากหลักการดังกล่าวนี้ จุดเริ่มต้นของงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ จึงประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ประการ ที่เกื้อกูลและสนับสนุนซึ่งกันและกันคือการประชาสัมพันธ์การให้บริการแก่ประชาชนการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนและการติดตามประเมินผล

นอกจากการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนดังกล่าวแล้วยังหมายความรวมถึงการโน้มน้าวประชาชนให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ป้องกันอาชญากรรมในเขตชุมชนของตนให้ปลอดภัยจากภัยอาชญากรรมด้วย อาทิ เช่น ช่วยเหลือกันดูแลบ้านของกัน และกันในช่วงที่บ้านข้างเคียงไม่มีคนเฝ้า หรือรวมตัวกันจัดตั้งองค์กรรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชนของตน และจ้างพนักงานรักษาความปลอดภัย คอยดูแลรักษาความปลอดภัย ในชุมชนของตน เป็นต้น

1. แนวคิดใหม่ในการป้องกันอาชญากรรม

การป้องกันและควบคุมอาชญากรรมเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของตำรวจแต่ฝ่ายเดียว โดยวิธีบังคับใช้กฎหมายประชาชนมีสถานภาพเพียงให้การยอมรับกับตำรวจเท่านั้น เป็นแนวความคิดที่ได้รับการปฏิบัติมาช้านานแล้วในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาได้มีการปฏิบัติเชิงแนวทางคิดเกี่ยวกับบทบาทของตำรวจและชุมชนที่เรียกกันว่าความเป็นหุ้นส่วน (Partnership) ในการป้องกันและควบคุมอาชญากรรมซึ่งเชื่อกันว่าการป้องกันอาชญากรรมที่ประสบผลสำเร็จขึ้นอยู่กับชุมชนมากกว่าตำรวจบทบาทของตำรวจและประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมจึงเปลี่ยนแปลงไปจากแนวคิดเดิมที่ว่า ประชาชนช่วยเหลือตำรวจมาเป็นตำรวจช่วยเหลือประชาชนตำรวจจึงมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือชุมชนให้เข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองและใช้มาตรการควบคุมทางสังคมในการป้องกันและควบคุมอาชญากรรมมากยิ่งขึ้น

2. บทบาทหน้าที่ของตำรวจในการป้องกันอาชญากรรม

ประชาชนเปี่ยมสมบูรณ์ได้ให้ความหมายหรือคำจำกัดความของคำว่า การป้องกันอาชญากรรมพื้นฐานโดยทั่วไปแล้วการป้องกันย่อมหมายถึงการดำเนินการใดเพื่อป้องกันมิให้ส่งผลที่จะเกิดขึ้นแต่ในเรื่องของการป้องกันอาชญากรรมพื้นฐานมีปัญหาว่าการลงโทษผู้กระทำความผิดหรือการสงเคราะห์ผู้พ้นโทษเช่นนี้เป็นการป้องกันอาชญากรรมพื้นฐานหรือไม่ซึ่งการดำเนินการนี้เกิดขึ้นภายหลังจากที่อาชญากรรมเกิดขึ้นแล้วหรืออีกนัยหนึ่งเป็นการป้องกันอาชญากรรมพื้นฐาน โดยการข่มขู่ยับยั้งหรือการช่วยมิให้ผู้พ้นโทษกลับไปกระทำความผิดขึ้นอีกในบางกรณีเพื่อที่จะหลีกเลี่ยงความสับสนดังกล่าวจึงมีการหลีกเลี่ยงที่จะกล่าวถึงความหมายหรือคำจำกัดความโดยหันไปพิจารณาถึงระดับหรือขอบเขตของการป้องกันอาชญากรรมจึงได้ประยุกต์ระดับของการป้องกันของงานสาธารณสุขมาใช้ในการป้องกันอาชญากรรม โดยได้แบ่งระดับของการป้องกันออกเป็น 3 ระดับคือการป้องกันระดับแรกระดับที่สองระดับที่สามในการป้องกันระดับแรกในทางสาธารณสุข หมายถึงการป้องกันโรคติดต่อโดยเน้นสุขภาพอนามัยการปลูกฝังนิสัยการระวังเรื่องน้ำดื่ม น้ำใช้สำหรับทางในทางอาชญา

วิทยาหมายถึง การปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะของกลุ่มคนที่มีปัญหาการป้องกันในระดับที่สองเกี่ยวข้องกับคัดเลือกรู้เริ่มมีอาการป่วยออกจากผู้อื่น

ในทางอาชญาวิทยาเน้นที่การแยกเด็กหรือผู้ใหญ่ที่มีแนวโน้มที่จะกระทำผิดหรือมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่ไม่ร้ายแรงเพื่อให้การเอาใจใส่ โดยเฉพาะการป้องกันระดับสามงาน สาธารณสุขเน้นในเรื่องการบำบัดรักษาผู้ป่วยในทางอาชญาวิทยาเน้นในเรื่องการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดเพื่อมิให้กระทำผิดซ้ำอีกนอกจากนี้ ได้แบ่งการป้องกันอาชญากรรมพื้นฐานในแง่ของการป้องกันที่สภาพแวดล้อมหรือที่ตัวอาชญากรหรือในแง่ของการป้องกันก่อนที่จะเกิดอาชญากรรมและหลังจากเกิดอาชญากรรมแล้วนอกจากนี้ยังได้แบ่งในแง่การป้องกันทางตรงกับทางอ้อมในด้านการฝึกอาชีพการศึกษาการจับกุมปราบปรามของตำรวจการคุมประพฤติและการจำคุกเป็นต้น ยังได้กล่าวถึงทฤษฎีว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมไว้ว่าในกิจการตำรวจการป้องกันอาชญากรรมถือว่าเป็นเป้าหมายหลักที่กำหนดขึ้นเพื่อเป็นภารกิจของงานตำรวจ นับตั้งแต่สมัยของเซอร์ โรเบิร์ตพีล (Sir Robert Peel) ผู้ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาของการตำรวจยุคใหม่

ตำรวจมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม เพราะการที่มนุษย์จะอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขนั้นย่อมมีการกำหนดกฎเกณฑ์สำหรับทุกคนให้ยึดถือปฏิบัติโดยทั่วกันในการนี้จำเป็นต้องมีผู้รักษากฎเกณฑ์ดังกล่าวเพื่อมิให้มีผู้ละเมิดหรือหากละเมิดก็ต้องดำเนินการไปตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายซึ่งเป็นการทำหน้าที่ของตำรวจนั่นเองกล่าวคือตำรวจมีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายการป้องกันเหตุร้ายไม่ให้เกิดขึ้นการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและการรักษาความมั่นคงภายในของรัฐดังนั้นการป้องกันอาชญากรรมจึงนับเป็นหนึ่งในกิจกรรมหลักของตำรวจที่จะลดอาชญากรรมและก่อให้เกิดความสงบสุขของประชาชน

3. แนวทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรมแบบเก่า

แนวทฤษฎีที่ใช้ในการป้องกันอาชญากรรมแบบเก่าได้แก่ทฤษฎีบังคับใช้กฎหมายและทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์โดยแนวทางทฤษฎีบังคับใช้กฎหมายมียุทธวิธีที่ตำรวจใช้คือการตรวจท้องที่เนื่องจากการปรากฏตัวของตำรวจย่อมมีผลในการยับยั้งผู้ที่มีแนวโน้มจะประกอบอาชญากรรมเพราะความเกรงกลัวการจับกุมฉะนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจจึงต้องแต่งเครื่องแบบและรถวิทยุสายตรวจจึงควรมีลักษณะเด่นชัดเห็นได้ง่ายเพื่อเป็นการข่มขวัญยับยั้งอาชญากรหรือผู้ที่ประกอบอาชญากรรมนอกจากนั้นการตรวจท้องที่สม่ำเสมอต่อเนื่องจะทำให้สมาชิกในชุมชนเกิดความรู้สึกว่ามีตำรวจอยู่ทั่วไปทุกแห่งส่วนแนวทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์

เพื่อป้องกันอาชญากรรมนั้นคือการจัดสภาพทั่วไปไม่ว่าในระดับเมืองชุมชนหรือละแวกบ้าน ในลักษณะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลง่ายต่อการควบคุมสังเกตตรวจตรารวมทั้งมุ่งสนับสนุนส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันชีวิตร่างกายทรัพย์สินของตนเองและผู้อื่นให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมทั้งนี้ควรได้รับความร่วมมือจากประชาชนด้วยซึ่งสามารถดำเนินการได้ 3 แนวทาง ประกอบกัน

3.1 การประชาสัมพันธ์เพื่อให้ภาพพจน์ของตำรวจที่แสดงต่อประชาชน กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานราชการและกลุ่มบุคคลเช่นข้าราชการนักเรียนนักศึกษาพ่อค้าประชาชนทั่วไปปรากฏออกมาดีโดยตำรวจจะต้องสร้างความเข้าใจให้กับกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์นโยบายและระเบียบวิธีการดำเนินงานของตำรวจในการที่จะให้บริการประชาชนบังคับการใช้กฎหมายให้เป็นไปตามหน้าที่ของตำรวจและสร้างความมั่นใจว่าตำรวจจะรักษากฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพด้วยความเที่ยงธรรมเสมอภาค

3.2 การให้บริการแก่ชุมชนสามารถดำเนินการในรูปแบบการให้ความรู้แก่ประชาชน หรือการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชนนั้น ๆ ได้แก่ โครงการอบรมเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมต่าง ๆ โครงการอาสาสมัครแจ้งข่าวอาชญากรรม โครงการตรวจเยี่ยมประชาชนสอบถามปัญหาทุกข์สุขของประชาชนที่จะให้ตำรวจช่วยเหลือได้

3.3 การเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ โดยเสริมสร้างความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกับประชาชนสโมสรสมาคมหรือองค์กรสาธารณกุศลต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนหันมาให้ความสนใจต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชนหรือช่วยแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนใดชุมชนหนึ่งนอกจากนี้ยังมีแนวทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมซึ่งเป็นแนวความคิดรวมระหว่างทฤษฎีบังคับใช้กฎหมายและทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์โดยมีหลักมุ่งลดช่วงโอกาสสำหรับการประกอบอาชญากรรม

นอกจากนี้แนวทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรมยังสามารถจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม ทฤษฎีคือกลุ่มทฤษฎีการลดช่องโอกาสในการกระทำผิดของคนร้ายและกลุ่มทฤษฎีการควบคุมทางสังคมแบบไม่เป็นทางการ

1. กลุ่มทฤษฎีการลดช่องโอกาสในการกระทำผิดของคนร้าย

การขจัดหรือลดช่องโอกาสในการกระทำผิดนั้นสามารถกระทำได้ด้วยการสร้างสิ่งกีดขวางมิให้ผู้กระทำผิดเข้าถึงบริเวณสิ่งของหรือบุคคล โดยการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางกายภาพและทางสังคมควบคู่ไปกับการเพิ่มความเสี่ยงที่คนร้ายจะถูกตรวจพบและจับกุมมากยิ่งขึ้นนอกจากนี้การลดช่องโอกาสของคนร้ายยังสามารถดำเนินการได้โดยหลีกเลี่ยง

สถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมการเข้าขัดขวางขณะคนร้ายลงมือกระทำผิด และการยับยั้งการกระทำผิดของคนร้ายด้วยการเพิ่มอัตราเสี่ยงต่อการถูกจับกุมและเมื่อชุมชนมีอาชญากรรมลดลงประชาชนก็ย่อมรู้สึกปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

2. กลุ่มทฤษฎีการควบคุมทางสังคมแบบไม่เป็นทางการ

ตั้งอยู่บนสมมุติฐานที่ว่าอาชญากรรมมีสาเหตุมาจากความอ่อนแอของชุมชนและความล้มเหลวในการควบคุมทางสังคมของสถาบันครอบครัวศาสนา โรงเรียนและอื่น ๆ ส่วนมาตรการในการให้รางวัลหรือลงโทษทางสังคมจากสมาชิกของชุมชนเป็นไปเพื่อส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นการป้องกันอาชญากรรมตามทฤษฎีการควบคุมทางสังคมแบบไม่เป็นทางการมีจุดเน้นที่แตกต่างกัน 2 ประการคือการป้องกันอาชญากรรมที่เน้นบุคคลเป้าหมาย (เหยื่ออาชญากรรมหรืออาชญากร) และการป้องกันอาชญากรรมที่เน้นพื้นที่เป้าหมาย (ชุมชน โรงเรียนธุรกิจหรือหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม) แนวทางการพิจารณากำหนดยุทธศาสตร์การป้องกันอาชญากรรมตามทฤษฎีการควบคุมทางสังคมแบบไม่เป็นทางการนั้นจะต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบที่สำคัญของกิจกรรมหรือโครงการซึ่งผู้บริหารระดับสถานีตำรวจและผู้แทนชุมชนพิจารณาคัดกรองใจร่วมกันหรือเป็นที่ยอมรับด้วยกันทั้งสองฝ่ายได้แก่

2.1 ผู้รับผิดชอบหลักในการนำกิจกรรมไปสู่การปฏิบัติคือใครเช่นประชาชนทั่วไปหรือกลุ่มผู้อยู่อาศัยในชุมชนตำรวจทุกฝ่ายทุกคนหรือเฉพาะชุดปฏิบัติการที่รับผิดชอบโครงการหน่วยงานอื่นที่ปฏิบัติงานในพื้นที่และ/หรือสื่อมวลชนท้องถิ่น

2.2 วิธีดำเนินงานของกิจกรรมหรือโครงการคืออะไรเช่นสื่อสิ่งพิมพ์สื่ออิเล็กทรอนิกส์การเยี่ยมชมด้วยวิธีเคาะประตูบ้านการประชุมกลุ่มผู้แทนชุมชนการนำเสนออย่างเป็นทางการในการประชุมหรือสัมมนาการจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนออกตรวจท้องที่รับผิดชอบชุมชนเป้าหมายด้วยวิธีการเดินเท้าหรือใช้รถจักรยานเป็นยานพาหนะ

2.3 ประเภทของการเปลี่ยนแปลงที่คาดหวังคืออะไรเช่นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคมการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของสิ่งแวดล้อม

4. ยุทธศาสตร์การป้องกันอาชญากรรม

ยุทธศาสตร์การป้องกันอาชญากรรมที่ผู้บริหารระดับสถานีตำรวจสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ได้ตามความเหมาะสมนั้นมีอยู่ด้วยกัน 6 ด้าน ได้แก่การรณรงค์เสริมสร้างความร่วมมือของประชาชนในการป้องกันตนเองการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมการใช้สื่อมวลชนและ

ให้ความรู้แก่ประชาชนการป้องกันอาชญากรรมภายในสถานศึกษาและการป้องกันอาชญากรรมในชุมชนธุรกิจ

4.1 การรณรงค์เสริมสร้างความร่วมมือของประชาชนในการป้องกันตนเองคือการรณรงค์เผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์ทั้งที่เป็นแผ่นพับหรือใบปลิวรวมทั้งการนำเสนอต่อที่ประชุมสัมมนาเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมและวิธีการป้องกันตนเองหากต้องเผชิญกับภัยอาชญากรรมยุทธศาสตร์การรณรงค์เสริมสร้างความร่วมมือในการป้องกันตนเองของประชาชนประกอบด้วยการหลีกเลี่ยงสถานการณ์เสี่ยงภัยอาชญากรรมการต่อสู้ขัดขวางและการป้องกันตนเองกาให้บริการเหยื่ออาชญากรรมซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.1.1 การหลีกเลี่ยงสถานการณ์เสี่ยงภัยอาชญากรรม (Risk Avoidance) ได้มีการวิจัยพบว่าวิถีการดำเนินชีวิตและกิจวัตรประจำวันของบุคคลเป็นปัจจัยหนึ่งที่บ่งชี้โอกาสความเสี่ยงของการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม 18 หากได้มีการทำความเข้าใจกับประชาชนเพื่อให้เรียนรู้ถึงสถานการณ์ล่อแหลมต่าง ๆ ที่ควรหลีกเลี่ยงประชาชนจะได้หลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เสี่ยงต่ออาชญากรรมอย่างไรก็ตามพึงระวังด้วยว่าการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับอาชญากรรมที่ควรหลีกเลี่ยงย่อมทำให้เกิดความรู้สึกหวาดกลัวภัยมากยิ่งขึ้น

4.1.2 การต่อสู้ขัดขวางและการป้องกันตนเอง (Resistance and Self-Defense activities) การรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการต่อสู้ขัดขวางและการป้องกันตนเองเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการป้องกันอาชญากรรมซึ่งจะต้องดำเนินการด้วยความระมัดระวังเนื่องจากการต่อสู้ขัดขวางย่อมช่วยให้หลุดรอดจากการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมได้แต่ก็มีโอกาสได้รับบาดเจ็บเพิ่มขึ้นด้วยการแนะนำประชาชนจึงต้องคำนึงถึงสถานการณ์ที่แตกต่างกันหากคนร้ายมีอาวุธประเภทใดควรปฏิบัติอย่างไรเช่นการร้องขอความช่วยเหลือการพกนกหวีดติดตัวไว้เป่าขอความช่วยเหลือการวิ่งหนีเป็นต้นแม้ว่าตำรวจไม่มีหน้าที่จัดฝึกอบรมการต่อสู้ป้องกันตัวให้ประชาชนแต่ก็สามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันตัวในสถานการณ์ที่แตกต่างโดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ได้นอกจากนี้การส่งเสริมให้ประชาชนป้องกันตนเองควรคำนึงถึงปัญหาต่อเนื่องซึ่งจะนำไปสู่การสะสมอาวุธปืนไว้ป้องกันตนเองของประชาชน

4.1.3 การให้บริการเหยื่ออาชญากรรม (Victim Service) การให้บริการเหยื่ออาชญากรรมเริ่มเป็นที่ยอมรับในประเทศสหรัฐอเมริกาว่ามีความจำเป็นเพื่อให้ความช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรมทั้งด้านสวัสดิการสังคมการบริการให้คำปรึกษาการให้ความช่วยเหลือและบริการเกี่ยวกับการให้การหรือเป็นพยานในศาลการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองซึ่งใน

บางมตรัฐได้มีการออกกฎหมายคุ้มครองสิทธิผู้เสียหาย (Victims' Bills of Rights) เพื่อเป็นหลักประกันในการรับบริการขั้นพื้นฐานการให้บริการเหยื่ออาชญากรรมสามารถผสมผสานเข้ากับโครงการสำรวจความปลอดภัยของบ้านเรือนและโครงการเพื่อนบ้านเตือนภัย

4.2 การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม
ปัจจุบันประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมได้หลายวิธีแต่คนไทยยังไม่ตื่นตัวเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมมากนักตำรวจจึงต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวพร้อมใจกันเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นรูปแบบและวิธีการเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมมีอยู่ด้วยกัน 4 ประการดังต่อไปนี้

4.2.1 โครงการจัดตั้งกลุ่มสมาชิกเตือนภัยและแจ้งข่าวอาชญากรรม (Watch programs) การจัดตั้งกลุ่มสมาชิกเตือนภัยและแจ้งข่าวอาชญากรรมเป็นการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมรูปแบบหนึ่งที่ได้รับคามนิยมโดยทั่วไปเช่น โครงการเพื่อนบ้านเตือนภัยซึ่งในต่างประเทศนิยมเรียกชื่อแตกต่างกันไปตามลักษณะพื้นที่เช่น Neighborhood Watch หรือ Block Watch (เพื่อนบ้านเตือนภัย) Apartment Watch (อาคารห้องเช่าเตือนภัย) Business Watch (กลุ่มธุรกิจเตือนภัย) Employees Watch (ลูกจ้างเตือนภัย) เป็นต้น โดยสมาชิกกลุ่มช่วยกันสอดส่องดูแลพฤติกรรมความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ของสมาชิกกลุ่มคอยเป็นหูเป็นตาและแจ้งข่าวเบาะแสดังต่าง ๆ ให้กับตำรวจท้องที่ทราบและดำเนินการตรวจสอบ

4.2.2 โครงการสายตรวจประชาชน (Citizen patrols) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมอีกรูปแบบหนึ่งคือการจัดสมาชิกหรืออาสาสมัครผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันออกตรวจท้องที่คอยระวังป้องกันรักษาความปลอดภัยตามบริเวณต่าง ๆ ที่มีปัญหาอาชญากรรมในชุมชน โดยการออกตรวจด้วยการเดินเท้าจักรยานหรือพาหนะอื่น ๆ พร้อมวิทยุสื่อสารได้มีการนำโครงการสายตรวจประชาชนมาใช้ในย่านที่อยู่อาศัยของชนชั้นกลางตามชานเมืองอย่างไรก็ตามตำรวจไม่สนับสนุนให้สายตรวจประชาชนเข้าจับกุมคนร้ายหรือเข้าขัดขวางการกระทำผิดเมื่อประสบเหตุซึ่งหน้าเนื่องจากมีปัญหาข้อกฎหมายบางประการเกี่ยวกับการคุ้มครองประชาชนที่ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวและอาวุธที่นำมาใช้ระหว่างการออกตรวจท้องที่ซึ่งจะต้องพิจารณาด้วยความรอบคอบในเรื่องนี้ว่าประชาชนควรจะเข้ามามีบทบาทในการป้องกันอาชญากรรมได้ถึงจุด

4.2.3 การเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนกับองค์กรชุมชน (Partnerships with Neighborhood Organizations) การมีส่วนร่วมและเพิ่มบทบาทของประชาชนในการป้องกัน

อาชญากรรมในระดับท้องถิ่นองค์กรชุมชนระดับท้องถิ่นที่มีบทบาทค่อนข้างมาก ได้แก่ โรงเรียนองค์กรศาสนาธุรกิจเอกชนสถาบันครอบครัวองค์กรเอกชนสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ และหน่วยงานระดับท้องถิ่นเช่นองค์การบริหารส่วนตำบลสภาตำบลเทศบาลสุขาภิบาลองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสภาจังหวัดเป็นต้นแต่กับความเป็นจริงของวันนี้ตำรวจยังไม่ได้ใช้ประโยชน์จากองค์กรเหล่านี้มากเท่าที่ควรซึ่งในบางกรณีตำรวจกลับมีทัศนคติในทางลบเสียมากกว่าโดยเห็นว่าคอยจับผิดพฤติกรรมของตำรวจหรือเป็นฝ่ายตรงข้ามแต่ในบางกรณีองค์กรระดับท้องถิ่นเหล่านี้ก็มีบทบาทในการสนับสนุนการป้องกันอาชญากรรมอย่างเปิดเผยชัดเจนและพร้อมที่จะทำงานร่วมกับตำรวจอย่างใกล้ชิดมากขึ้นดังนั้น ตำรวจจึงต้องศึกษาทำความเข้าใจกับองค์กรชุมชนระดับท้องถิ่นเพื่อวางแนวทางการเข้าถึงและเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนในการป้องกันและควบคุมอาชญากรรม

4.2.4 คณะกรรมการประชาชน (Boards, Councils, and Commissions) การจัดตั้งคณะกรรมการประชาชนเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ประชาชนสามารถเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมรณรงค์ต่อสู้กับอาชญากรรมได้โดยประชาชนมีส่วนร่วมทำหน้าที่เป็นผู้แทนหรือสมาชิกในคณะกรรมการ เพื่อดำเนินกิจกรรมของกลุ่มและดูแลพิทักษ์ผลประโยชน์ของกลุ่ม คณะกรรมการประชาชนมีหลายระดับตั้งแต่ระดับหมู่บ้านหรือชุมชนระดับท้องถิ่นระดับจังหวัดถึงระดับชาตินอกจากนี้หน่วยงานตำรวจยังสามารถตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาขึ้นในระดับต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับทราบให้คำแนะนำปรึกษาและตรวจสอบการทำงานของตำรวจได้อย่างใกล้ชิดในประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษา (Citizen Advisory Committees) ขึ้นเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1955 ณ เมืองเซนต์หลุยส์ มลรัฐมิสซูรี โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาในระดับชุมชน

มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างตำรวจเมืองเซนต์หลุยส์กับหน่วยงานชุมชนต่าง ๆ และให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการเคารพปฏิบัติตามกฎหมายและการอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุขต่อมาในปี ค.ศ. 1962 ตำรวจเมืองซานฟรานซิสโกมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ได้ตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาระดับชุมชนขึ้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการติดต่อสื่อสารกันระหว่างตำรวจกับชุมชนให้มีความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีต่อกัน คณะกรรมการที่ปรึกษาเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นนักธุรกิจผู้นำองค์กรท้องถิ่นและบาทหลวงปัจจุบันในประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการตั้งคณะกรรมการประชาชนระดับท้องถิ่นเพื่อควบคุมตรวจสอบการทำงานของตำรวจให้คำปรึกษาแนะนำดำเนินนโยบายแก่หน่วยงานตำรวจรับเรื่องราวร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมของตำรวจตลอดจนติดตามประเมินผลและสะท้อนความ

คิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจในบางท้องถิ่นประสบผลสำเร็จในการใช้รูปแบบคณะกรรมการประชาชนเพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรม (Crime Commissions) และคณะกรรมการที่ปรึกษา (Advisor Boards) ในการเข้ามีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนความคิดในส่วนการรวมตัวกันระดับเมืองหรือระดับประเทศก็มีการจัดตั้งองค์กรเอกชนสาธารณประโยชน์หลากหลายรูปแบบเพื่อรณรงค์ต่อสู้ภัยอาชญากรรมเช่น กลุ่มแนวร่วมเพื่อความมั่นคงปลอดภัยชุมชนแห่งนครชิคาโก (The Chicago Alliance for Neighborhood Safety) กลุ่มต่อต้านภัยอาชญากรรมนานาชาติ (Crime Stoppers International) สมัชชาป้องกันอาชญากรรมแห่งชาติ (The Crime Prevention Coalition) กลุ่มความร่วมมือป้องกันอาชญากรรม (The Crime Prevention Coalition) เป็นต้น

5. ยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 มาตรา 6 กำหนดให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์พระราชินีพระราชทายาทผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์พระบรมวงศานุวงศ์ผู้แทนพระองค์และพระราชอาคันตุกะการดูแลควบคุมและการกำกับกำกับการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจซึ่งปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญาการรักษาความสงบเรียบร้อยความปลอดภัยของประชาชนและความมั่นคงของราชอาณาจักรการปฏิบัติการอื่นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติโดยผู้บังคับบัญชาระดับบริหารข้าราชการตำรวจผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งได้ร่วมกันจัดทำยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2564 ขึ้นเพื่อให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีทิศทางการปฏิบัติราชการที่ชัดเจนสามารถใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดและผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติกำหนดเป็นนโยบายและกรอบแนวทางการปฏิบัติงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติระหว่างปีงบประมาณ 2555-2564 ในยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2564 มียุทธศาสตร์อยู่ 4 ด้านคือ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับขีดความสามารถในการปฏิบัติการหลักเพื่อตอบสนองนโยบายรัฐบาล

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนางานตำรวจให้โปร่งใสมีมาตรฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนและเครือข่ายการปฏิบัติงานของ
ตำรวจ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างความเข้มแข็งในการบริหาร

ในขณะที่กำลังร่างยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติอยู่นั้น พล.ต.ท.พงศ์พัฒน์ ฉายาพันธุ์ ผบช.ก. ได้พยายามผลักดันแนวคิดการบริหารงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมสมัยใหม่ตามแนวทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชนเข้าไปอยู่ยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติจนประสบความสำเร็จสำนักงานตำรวจแห่งชาติเห็นด้วยกับแนวความคิดดังกล่าวจึงได้บรรจุแนวคิดตำรวจผู้รับใช้ชุมชน (Community Policing) ไว้ในยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 3 เป้าประสงค์ 3.4 หน่วยงานและบุคลากรนำแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนเครือข่ายภาครัฐและภาคเอกชนมาใช้ในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและให้การบริหารประชาชนกลยุทธ์ 3.4.1 ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ของข้าราชการตำรวจและเป้าหมายการทำงานของหน่วยงานทุกระดับให้ยึดถือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการทำงานตามแนวคิด Community Policing

ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องกับงานป้องกันอาชญากรรมสมัยใหม่

นับแต่อดีตจนถึงปัจจุบันตำรวจไทยใช้แนวทางการทำงานโดยมุ่งเน้นการบังคับใช้กฎหมายเป็นหลัก โดยพยายามระดมจับกุมผู้กระทำผิดให้ได้จำนวนมาก ๆ ให้ตำรวจตระเวนตรวจเพื่อหวังผลในการป้องกันอาชญากรรมแต่วิธีการดังกล่าวไม่สามารถลดอาชญากรรมได้ ต่อมาตำรวจเริ่มมองเห็นความจริงว่าการทำงานเพียงลำพังโดยปราศจากความร่วมมือจากประชาชนไม่อาจทำให้งานตำรวจประสบความสำเร็จได้ต่อมาในปี 2531 จึงได้ใช้แนวทางการบังคับใช้กฎหมายควบคู่กับตำรวจชุมชนสัมพันธ์แต่ก็ยังไม่สามารถทำให้อาชญากรรมลดลงได้ในทางตรงกันข้ามอาชญากรรมในประเทศไทยยังคงสูงอย่างต่อเนื่องอีกทั้งภาพลักษณ์ของตำรวจในสายตาประชาชนยังไม่ดีตำรวจยังคงมีต้นทุนทางสังคมต่ำสะท้อนให้เห็นว่าทิศทางการทำงานของตำรวจไทยกำลังเดินไปในทางที่ไม่ถูกต้องตำรวจกำลังเดินออกห่างจากประชาชนออกไปทุกที ๆ

อย่างไรก็ดีตำรวจไทยไม่ใช่เป็นตำรวจประเทศเดียวที่ประสบปัญหาประชาชนไม่รักอาชญากรรมไม่ลดแต่ตำรวจในประเทศที่ใช้แนวทางการทำงานที่มุ่งเน้นการบังคับใช้กฎหมายเป็นหลักจะประสบปัญหาเช่นเดียวกับตำรวจไทยต่อมาได้มีการศึกษาวิจัยเพื่อหาแนวทางการทำงานใหม่ที่มีประสิทธิภาพจนกระทั่งค้นพบทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชนซึ่งเป็นทฤษฎี

ที่พลิกโฉมหน้าวงการตำรวจโลก โดยให้ตำรวจเปลี่ยนทิศทางการทำงานจากการเป็นผู้ใช้อำนาจ บังคับใช้กฎหมายกับประชาชนเป็นการหันหน้าเข้าหาประชาชนทำหน้าที่ปกป้องและ ให้บริการสร้างความคุ้นเคยด้วยความจริงใจเมื่อประชาชนไว้วางใจก็จะให้ข้อมูลให้ข่าวบอก ปัญหาและความต้องการให้ทราบจากนั้นตำรวจกับประชาชนก็จะร่วมมือกันแก้ปัญหาให้ตรง ตามความต้องการทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชนดังนั้นจึงเปรียบเสมือนทางสองแพร่งที่ตำรวจใน ยุคปัจจุบันต้องเลือกระหว่างการทำงานแบบเดิม ๆ ที่ยังคงใช้การบังคับใช้กฎหมายเพียงอย่าง เดียวหรือการนำทฤษฎีดังกล่าวมาปรับใช้ควบคู่กับการบังคับใช้กฎหมายแนวทางดังกล่าวนี้ พล.ต.ท.พงศ์พัฒน์ ฉายาพันธุ์ ผบช.ก. จึงได้นำทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชนมาใช้กับทุก หน่วยงานของ บช.ก. ซึ่งก็ได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วจากโครงการทดลองหลาย ๆ แห่งที่ส่งตำรวจ ผู้รับใช้ชุมชนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่เช่นชุมชนวัดเชิงหวายเขตเตาปูน, ชุมชนริมคลองมหาสวัสดิ์ อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ฯลฯ ซึ่งทุกแห่งประสบความสำเร็จอย่างยิ่งได้รับเสียงตอบรับและ ความร่วมมือจากประชาชนสามารถลดพื้นที่ 2.1 ทางสองแพร่งระหว่างตำรวจยุคเก่ากับตำรวจ ยุคใหม่อาชญากรรมและยาเสพติดในชุมชนได้ผลลัพธ์คือประชาชนรักอาชญากรรมลดความเสพ ติดหมดไป พล.ต.ท.พงศ์พัฒน์ ผบช.ก. พยายามเน้นย้ำให้ถ่ายทอดเนื้อหาทั้งหมดผ่านภาพ การ์ตูน “ทางสองแพร่ง” เพื่อสื่อให้เห็นระหว่างตำรวจยุคเก่ากับตำรวจยุคใหม่มีตำรวจกำลังยื่น มองตำรวจรุ่นก่อนที่เดินล่วงหน้าไปก่อนตำรวจที่เดินบนเส้นทางตำรวจยุคเก่าซึ่งเน้นการบังคับ ใช้กฎหมายกับตำรวจชุมชนสัมพันธ์ต้องพบกับปัญหาอุปสรรคตลอดเส้นทางและไม่อาจไปถึง เป้าหมายที่ต้องการส่วนตำรวจที่เดินบนเส้นทางตำรวจยุคใหม่ซึ่งทำทั้ง 5 ทฤษฎีกับอีก 1 หลักการ โดยมีเป้าหมายเพื่อลดความหวาดระแวงภัยของประชาชนสามารถเข้าเส้นชัยได้พร้อม กับการความสำเร็จ

การพยายามสร้างการเปลี่ยนแปลงไม่ได้ทำให้สำเร็จได้ง่าย ๆ ชั่วข้ามคืนแต่ต้อง ใช้เวลาเป็นสิบ ๆ ปีต้องเจอการปฏิเสธการต่อต้านมากมาย โดยเฉพาะในองค์กรตำรวจที่มี การศึกษาพบว่ามีการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงสูงมากถึงอย่างไรเราจะปฏิเสธความจริงไม่ได้เรา จะไม่ฟังเสียงสะท้อนจากสังคมกัมหน้ำกัมตาทำงานแบบเดิม ๆ ต่อไปก็คงไม่มีใครได้ ประโยชน์ที่สำคัญไม่ดีต่อตัวตำรวจเองแน่ ๆ หากเราไม่ช่วยกันเปลี่ยนกันเองไม่นานเราก็ต้อง ถูกบังคับให้เปลี่ยนซึ่งไม่มีใครชอบทางเลือกแบบหลัง

อยากให้มีมาตั้งเป้าหมายร่วมกันไว้คร่าว ๆ ประมาณ 10 ปีนับจากนี้สำหรับการ ก้าวผ่านจากองค์กรตำรวจแบบเก่าไปสู่องค์กรตำรวจสมัยใหม่ที่ใช้เทคนิควิธีการทำงานที่ได้รับ การพิสูจน์แล้วว่าได้ผลเหมือนดังที่องค์กรตำรวจทั่วโลกเขาเป็นกันเมื่อถึงเวลานั้นเชื่อว่าตำรวจ

ไทยจะมีความภูมิใจในอาชีพทำงานก็มีความสุขและเราต้องก้าวไปขึ้นเป็นตำรวจแนวหน้าของกลุ่มอาเซียนให้ได้

แนวทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรมสมัยใหม่ 5 ทฤษฎี 1 หลักการ คือ

1. ทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement) การทำหน้าที่จับผู้ร้าย
2. ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (Police Community Relation) ทำหน้าที่เป็นเพื่อนของชุมชนช่วยลดความขัดแย้งและเพิ่มช่องทางการสื่อสารระหว่างตำรวจกับประชาชน
3. ทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน (Community Policing) ทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการ
4. ทฤษฎีป้องกันอาชญากรรมโดยสภาพแวดล้อม (Crime Control Through Environmental Design) ทำหน้าที่เป็นนักวางแผนป้องกัน
5. ทฤษฎีหน้าต่างแตก (Broken Window) ทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจตราความเรียบร้อยเมื่อพบปัญหาให้รีบแก้ไขทันทีก่อนที่ปัญหาเล็ก ๆ จะลุกลามกลายเป็นเรื่องใหญ่ในส่วนของ 1 หลักการคือ
6. หลักการพัฒนาและแก้ปัญหาที่พลิกผันไปตามแนวทางของชุมชน โดยทำหน้าที่เป็นนักวิเคราะห์และแก้ปัญหา (Community Oriented Policing and Problem Solving : COPPS)

ด้านป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายที่ประชาชน ให้ความไว้วางใจ เชื่อมั่น ศรัทธา และบริการประชาชน โดยมียุทธศาสตร์การให้บริการที่ดีแก่ประชาชน และชุมชนด้านความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน ความสงบเรียบร้อยของประชาชนป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทุกประเภท โดยเฉพาะอาชญากรรมที่สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนอย่างกว้างขวางในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ และกวัดข้นปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายที่เป็นเงื่อนไข หรือปัจจัยที่เป็นสาเหตุนำไปสู่การก่ออาชญากรรม

1. การป้องกันอาชญากรรม

1.1 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานสายตรวจ ให้มีขีดความสามารถในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมอย่างเหมาะสมกับสภาพอาชญากรรม สภาพพื้นที่ และสภาพเศรษฐกิจตกต่ำในปัจจุบัน ทั้งนี้การบริหารงานสายตรวจ จะต้องจัดการอย่างเป็นระบบทั้งใน

ด้านการเตรียมการ การควบคุมการปฏิบัติงาน และการประเมินผลงาน โดยอยู่บนพื้นฐานของ ข้อมูลท้องถิ่น ข้อมูลอาชญากรรมที่ถูกต้องและทันสมัย

1.2 กำหนดรูปแบบและแผนการตรวจให้เหมาะสมกับ สถานภาพอาชญากรรม สภาพท้องที่ โดยเน้นการกระจายกำลังสายตรวจเข้าไปตรวจตรา รักษาความสงบเรียบร้อย และ ป้องกันอาชญากรรมให้ครอบคลุมพื้นที่อย่างทั่วถึง ปรับปรุงและพัฒนาขีดความสามารถของ สายตรวจ ให้เดินทางไปยังที่เกิดเหตุ ได้อย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ โดยการปรับปรุงพัฒนา ศูนย์วิทยุ สร้างความรู้ความเข้าใจในการแจ้งเหตุของประชาชน และความรู้ความเข้าใจในการ ไปยังที่เกิดเหตุและการปฏิบัติ ณ จุดเกิดเหตุของตำรวจสายตรวจ

1.3 เน้นการจัดสายตรวจเดินเท้า ออกตรวจตราตามย่านชุมชนหนาแน่นย่านธุรกิจ ศูนย์การค้า และสถานที่ล่อแหลมต่อการประกอบอาชญากรรม เพื่อตรวจตรารักษาความสงบ เรียบร้อยและสร้างความอบอุ่นใจให้แก่ประชาชนมากที่สุด

1.4 จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจตามทางแยก หรือจุดสำคัญที่มีประชาชนสัญจรไปมาเป็น จำนวนมาก เพื่อเป็นจุดให้บริการรับแจ้งและให้บริการต่าง ๆ แก่ประชาชน อันเป็นแนวทางใน การเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

1.5 การป้องกันอาชญากรรมที่กระทำต่อ ธนาคาร ร้านค้าทอง สถาบันทางการเงิน ร้านค้า และสถานบริการน้ำมันที่เปิดตลอด 24 ชั่วโมง โดยเฉพาะการประทุษร้ายต่อทรัพย์ โดย จัดสายตรวจและสมุดตรวจประจำจุดให้สายตรวจ สายตรวจจรจร และสายสืบผลัดเปลี่ยน หมุนเวียน ไปลงชื่อตรวจ ประสานให้มีสัญญาณเตือนภัย ระบบ โทรศัพท์แจ้งจจรปิด และพนักงาน รักษาความปลอดภัยประจำจุดต่อแหลมต่อการเกิดอาชญากรรมเหล่านี้

1.6 จัดเจ้าหน้าที่สายตรวจกำหนดมาตรการร่วมกับ โรงเรียน สถาบันการศึกษา และ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในการควบคุมความปลอดภัยของเด็กและเยาวชน มิให้เบี่ยงเบน ไปในทางที่ผิดกฎหมาย มั่วสุมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ก่อเหตุทะเลาะวิวาท ก่อความเดือดร้อน ในรูปแบบต่าง ๆ ต่อสังคมเพื่อเป็นการป้องกันมิให้เด็กและเยาวชน ประพฤติและปฏิบัติตน เสี่ยงหาย อันเป็นผลต่ออนาคตของตนเองและครอบครัว

1.7 จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ แสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ในการ ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างตำรวจกับประชาชน โดย เน้น โครงการสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม เยาวชนสัมพันธ์ เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วม ในภารกิจบางส่วนของตำรวจ ซึ่งอยู่ในวิสัยที่เด็กและเยาวชนจะปฏิบัติได้

1.8 ควบคุม ตรวจสอบ และกำกับดูแล สถานบริการ ให้ปฏิบัติตามในกรอบของ กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง นโยบายที่เกี่ยวข้องโดยเคร่งครัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานบริการที่ ปลดปล่อยละเลย ให้วัยรุ่นเข้าไปมีวสันเสพยาเสพติด

1.9 กวดขันปราบปรามจับกุม แหล่งอบายมุขที่ผิดกฎหมายทุกประเภทอย่างเด็ดขาด และต่อเนื่อง โดยเฉพาะบ่อนการพนัน ตู้ม้าไฟฟ้า ตู้เกมส์ หวยปิงปอง จั๊ยยี่กี่ ฯลฯ และสถาน บริการที่ฝ่าฝืนกฎหมาย รวมทั้งโชว์ลามกอนาจาร

2. การปราบปรามอาชญากรรม

2.1 ใช้มาตรการเชิงรุกอย่างเด็ดขาด ในการปราบปรามอาชญากรรม โดยเฉพาะคดี อุกฉกรรจ์ และสะเทือนขวัญ และคดีที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนอย่างรุนแรงต่อความสงบสุข ของประชาชน

2.2 ปราบปรามกลุ่มบุคคลที่มีพฤติกรรมเป็นผู้มีอิทธิพล และกลุ่มมือปืนรับจ้าง ตลอดจนการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาวุธสงคราม วัตถุระเบิด อาวุธปืนและอาวุธร้ายแรงทุก ประเภท

2.3 ปราบปรามอาชญากรรมที่เป็นขบวนการ และการกระทำความผิดของคนร้าย ข้ามชาติ เพื่อหลบหนีเข้าเมือง โดยผิดกฎหมาย เข้ามาพักอาศัยอยู่ในห้องพัก เช่น อพาร์ทเมนต์ ห้องชุด คอนโดมิเนียมต่าง ๆ ในพื้นที่รับผิดชอบ ซึ่งบุคคลเหล่านั้นส่วนหนึ่งก่ออาชญากรรม ร้ายแรงขึ้น เช่น การโจรกรรมธนาคาร ร้านค้าทอง การบังคับล่อลวงหญิงเพื่อการค้าประเวณี และเน้นการปราบปรามอาชญากรรมที่เกิดจากการกระทำของแรงงานต่างชาติ

3. การป้องกันปราบปรามยาเสพติดให้โทษ

3.1 เพิ่มความรู้ความเข้าใจการป้องกันยาเสพติดให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยเฉพาะ ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ เพื่อให้สามารถเผยแพร่ความรู้ดังกล่าวไปสู่สถาบันครอบครัว สังคม ชุมชน โรงเรียน และสถานที่แพร่ระบาดของยาเสพติดให้โทษ

3.2 จัดชุดตำรวจชุมชนสัมพันธ์ เผยแพร่ให้ประชาชน โดยเฉพาะเด็กเยาวชน ได้ ทราบถึงพิษภัยของยาเสพติดอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

3.3 ได้จัดเจ้าหน้าที่สายตรวจ ทำการกวดขัน ควบคุม ดูแล สถานบริการประเภท ต่าง ๆ หรือธุรกิจที่ล่อแหลมให้มีความสำนึกต่อภัยพิบัติของยาเสพติด

แนวทางการปฏิบัติ

1. การป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

เป็นหน้าที่หลักของตำรวจ ในการดำเนินการ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ดังคำกล่าวที่ว่า “งานสายตรวจเป็นกระดูกสันหลังของตำรวจ” เพราะเป็นที่ยอมรับกันว่า งานสายตรวจเป็นหัวใจสำคัญ ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม นอกจากนี้สายตรวจยังสร้างความอบอุ่นใจและให้บริการแก่ประชาชน

2. การปฏิบัติหน้าที่สายตรวจ

- 2.1 สายตรวจรถยนต์ (Mobile Patrol)
- 2.2 สายตรวจรถจักรยานยนต์ (Motorcycle Patrol)
- 2.3 สายตรวจรถจักรยาน (Bicycle Patrol)
- 2.4 สายตรวจเดินเท้า (Foot Patrol)
- 2.5 ชุดตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (รถบริการเคลื่อนที่)

3. กำลังพลสายตรวจ

การจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ จะต้องจัดบุคคลที่มีความพร้อมในทุกด้าน ทั้งร่างกาย จิตใจ ความรู้ความสามารถและความประพฤติที่ดีเป็นตัวอย่างให้กับบุคคลอื่น ๆ ได้ ดังนี้

- 3.1 มีสมรรถภาพของร่างกายดี
- 3.2 เป็นผู้ที่มีระเบียบวินัยดี
- 3.3 มีมนุษยสัมพันธ์ดี
- 3.4 มีความรู้ด้านกฎหมายพอสมควร
- 3.5 มีความเสียสละและมีน้ำใจ
- 3.6 เป็นบุคคลที่ผ่านการอบรมหลักสูตรสายตรวจ
- 3.7 ต้องมีความสามารถในการขับขี่ยานพาหนะที่เป็นสายตรวจประเภทต่าง ๆ

ได้

4. การออกปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สายตรวจ

4.1 การออกปฏิบัติหน้าที่ หนาอาคาร ร้านค้าทอง สถานที่ก่อสร้าง อาชญากรรม และจุดตรวจตู้แดง ที่มีคดีเกิดสูง บ้านบุคคลสำคัญ ชุมชนต่าง ๆ 40 กว่าชุมชน เส้นทางโจร ที่เปลี่ยว และย่านที่พักอาศัยที่มีคนอยู่หนาแน่น

4.2 การออกประจำจุดเยี่ยมเยียนประชาชน, ประชาสัมพันธ์, การหาข่าว, การป้องกันเหตุ และตรวจค้นบุคคล, ยานพาหนะต้องสงสัย

4.3 การตั้งจุดตรวจสกัดตามจุดที่ทางผู้บังคับบัญชากำหนดให้ และตั้งจุดตรวจเคลื่อนที่ตามความเหมาะสมของสภาพอาชญากรรม ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

4.4 การออกสัมพันธ์กับสายตรวจอื่น ซึ่งมีพื้นที่ติดกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการตรวจพื้นที่

4.5 การออกก้าวสกัดจับ ตามจุดที่กำหนด เพื่อสกัดจับคนร้ายกระทำผิดแล้วหลบหนี

5. การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สายตรวจ

การจัดสายตรวจ แบ่งออกเป็น 3 ผลัด ๆ ละ 8 ชั่วโมง (เวลา 08.00-16.00 น., 16.00-24.00 น. และ 00.01-08.00 น.) และยุทธศาสตร์ในการป้องกันปราบปรามของสำนักงานตำรวจแห่งชาติประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การให้บริการที่ดีแก่ประชาชนและชุมชน

1.1 กระจายบริการลงสู่ชุมชนและรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชนอย่างทั่วถึง

1.1.1 กระจายบริการลงสู่ชุมชนอย่างทั่วถึง

1.1.2 ปรับระบบและวิธีการทำงานให้สั้นกระชับ สะดวก รวดเร็ว และเสร็จสิ้น ณ จุดบริการประชาชน (One Stop/Contact Service)

1.1.3 มีศูนย์บริการรับแจ้งเหตุ (One Call Center) ที่เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายครอบคลุมทั่วประเทศ

1.2 บริการอย่างมืออาชีพและมีภาวะผู้นำ

1.2.1 บริการประชาชนอย่างมีทักษะตามศาสตร์ของวิชาชีพตำรวจ (Police Science)

1.2.2 บริการด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้

1.2.3 มีความพร้อมในการปฏิบัติและแก้ไขสถานการณ์ด้วยความรัดกุม

รอบคอบ

1.3 บริการด้วยความเป็นกลาง เสมอภาค และไม่เลือกปฏิบัติ

1.3.1 ถือปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพตำรวจอย่างเคร่งครัด

1.3.2 มีระบบการตรวจสอบการใช้ดุลยพินิจอย่างสม่ำเสมอ

1.4 บริการภายใต้กรอบกฎหมาย โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล

1.4.1 ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักนิติธรรม (Rule of law) หรือเจตนารมณ์
ของกฎหมาย

1.5 บริการด้วยความสุภาพ เป็นมิตร และมีจิตวิญญาณของความเป็น
ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ เพื่อปกป้องผู้บริสุทธิ์และทรัพย์สินสาธารณะ

1.5.1 บริการด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น และมีจิตสำนึกในการ
ให้บริการ (Service Mind)

1.5.2 ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และบังคับใช้กฎหมายอย่าง
เสมอภาคเป็นธรรม โดยยึดมั่นอยู่ในอุดมคติของตำรวจ และปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมอันดีงาม
ของตำรวจ

2. ยุทธศาสตร์การควบคุมอาชญากรรมให้อยู่ในระดับที่ไม่กระทบต่อการดำเนิน
ชีวิตอย่างปกติสุขของประชาชน

2.1 ป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม โดยให้ประชาชน ชุมชน และ
ท้องถิ่นมีส่วนร่วม

2.1.1 การมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน และท้องถิ่น

2.2.2 ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานในการป้องกันอาชญากรรม

2.1.3 วิเคราะห์และประชาสัมพันธ์สถานการณ์อาชญากรรมในชุมชนให้
ประชาชน ได้รับทราบเป็นประจำ

2.1.4 ผนึกกำลังให้ทุกภาคส่วนในสังคมร่วมเป็น พลังแผ่นดินในการ
ป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม

2.1.5 ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมชุมชนเข้มแข็งเพื่อป้องกันและแก้ไข
ปัญหาอาชญากรรมในชุมชน/หมู่บ้าน

2.2 การพัฒนาระบบสายตรวจ

2.2.1 จัดระบบสายตรวจให้ปฏิบัติงานในเชิงรุกและมีผลในเชิงป้องปราม

2.2.2 มีความพร้อมที่จะไปถึงที่เกิดเหตุได้อย่างรวดเร็ว สามารถระงับ
เหตุ และให้บริการประชาชนได้ทันสถานการณ์

2.3 สืบสวนปราบปรามอาชญากรรม

2.3.1 สืบสวนปราบปรามอาชญากรรมทั่วไป

2.3.2 จัดระบบฐานข้อมูลชุมชนและข้อมูลท้องถิ่น ให้เป็นปัจจุบันไว้ใช้ในการสืบสวนปราบปราม

2.3.3 มีการบูรณาการการข่าวอาชญากรรมกันได้ระหว่างหน่วยงาน

2.3.4 มีความพร้อมที่จะเข้าเผชิญเหตุและแก้ไขสถานการณ์พิเศษได้ทันกาล

2.4 สืบสวน ปราบปรามอาชญากรรมที่เป็นขบวนการหรือเครือข่าย

2.4.1 มียุทธศาสตร์ย่อยและแนวทางที่ชัดเจน (Roadmap) ในการสืบสวนปราบปรามอาชญากรรมที่เป็นขบวนการหรือเครือข่าย

2.4.2 จัดให้มีฐานข้อมูลอาชญากรรมในลักษณะเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ

2.4.3 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ และ ความชำนาญ/เชี่ยวชาญเฉพาะทางในการสืบสวนปราบปรามอาชญากรรม ที่เป็นขบวนการหรือเครือข่าย

3. ยุทธศาสตร์การอำนวยความสะดวก

3.1 พัฒนาโครงสร้าง ระบบงาน และบุคลากรด้านการสอบสวน

3.1.1 ให้มีโครงสร้างสายงานสอบสวนที่ชัดเจน

3.1.2 ให้พนักงานสอบสวนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในงานนิติ

วิทยาศาสตร์

3.1.3 ให้พนักงานสอบสวนได้รับค่าตอบแทนที่เทียบเคียงได้กับข้าราชการฝ่ายอื่นในกระบวนการยุติธรรม

3.1.4 ปรับระบบและเนื้อหาในสำนวนการสอบสวนให้กระชับและชัดเจน

3.1.5 นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการสอบสวน

3.1.6 ติดตามผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินคดีและการใช้ดุลยพินิจในการสอบสวน

3.2 พัฒนางานนิติวิทยาศาสตร์

3.2.1 ปรับปรุงงานนิติวิทยาศาสตร์ให้มีมาตรฐานสูงขึ้นและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

3.2.2 มีความพร้อมที่จะทำงานควบคู่กับพนักงานสอบสวน

3.3 บูรณาการกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

3.3.1 มียุทธศาสตร์ย่อยและแนวทางที่ชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมาย
แบบบูรณาการ

3.3.2 เชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดในชั้นการ
สอบสวน การพิจารณาของอัยการ ศาล ราชทัณฑ์และหน่วยงานอื่น

4. ยุทธศาสตร์ความมั่นคงของชาติ

4.1 การถวายความปลอดภัยขององค์พระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์

4.1.1 มียุทธศาสตร์ย่อยและแนวทางที่ชัดเจนในการถวายความปลอดภัย
โดยถือเป็นภารกิจที่มีความสำคัญสูงสุด

4.1.2 สร้างเอกภาพในการกำหนดแผนงาน การควบคุม และการกำกับดูแล

4.1.3 มีมาตรการในการถวายความปลอดภัยอย่างรัดกุมและมี

ประสิทธิภาพ

4.1.4 มีความพร้อมทางด้านบุคลากร ยานพาหนะและเครื่องมือเครื่องใช้อื่น

4.1.5 นำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการถวายความปลอดภัย

4.2 การอารักขา และรักษาความปลอดภัยบุคคลและสถานที่สำคัญ

4.2.1 มียุทธศาสตร์ย่อยและแนวทางที่ชัดเจนในการอารักขาและรักษา
ความปลอดภัยบุคคลและสถานที่สำคัญ

4.2.2 มีความพร้อมในด้านบุคลากร และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ

4.3 งานการข่าวเพื่อความมั่นคงของชาติ

4.3.1 พัฒนางานการข่าวด้านความมั่นคง

4.3.2 มียุทธศาสตร์ย่อยและแนวทางที่ชัดเจนเพื่อให้ได้ข่าวกรองที่
ถูกต้อง รวดเร็วและ ทันสถานการณ์

4.3.3 พัฒนาศูนย์การข่าวกรองให้มีความรู้ ทักษะและความ
ชำนาญ/เชี่ยวชาญเฉพาะทาง

4.3.4 จัดให้มีระบบการต่อต้านข่าวกรอง

4.3.5 มีความพร้อมในด้านบุคลากร และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ

4.3.6 พัฒนาศูนย์การข่าวให้มีทักษะและความพร้อมในการปฏิบัติงาน

4.4 งานความมั่นคงของชาติในหน้าที่ตำรวจ

4.4.1 มียุทธศาสตร์ย่อยและแนวทางที่ชัดเจนในการบริหารจัดการเชิง
บูรณาการ ในงานความมั่นคงของชาติ

4.4.2 รักษาความสงบเรียบร้อยและสนับสนุนการเสริมสร้างหมู่บ้าน/
ชุมชนเข้มแข็งป้องกันตนเองตามแนวชายแดน

4.4.3 เฝ้าระวัง ตรวจสอบ สกัดกั้น และสืบสวนปราบปรามการลักลอบ
หลบหนีเข้าเมือง นำเข้าบุคคลและสิ่งผิดกฎหมายที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ

4.4.4ต่อต้านการก่อการร้ายสากล

4.4.5 ป้องกันปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวกับความมั่นคง

5. ยุทธศาสตร์การควบคุมการจราจรและการบริการสังคม

5.1 ควบคุมการจราจรให้สะดวกปลอดภัย

5.1.1 มียุทธศาสตร์ย่อยและแนวทางที่ชัดเจนในการควบคุมการจราจร

5.1.2 มีความพร้อมในด้านบุคลากรและเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ

5.2.3 ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานในการป้องกันและลด

อุบัติเหตุบนท้องถนน

5.3.4 รณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาจราจร

5.2 บริการประชาชนและสังคมภายในอำนาจหน้าที่ตำรวจ

5.2.1 มีความพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนที่ประสบอุบัติเหตุ

และบริการสังคมภายในอำนาจหน้าที่ตำรวจ

5.2.2 บริการและให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

6. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดี

6.1 พัฒนาผู้บริหารในระดับต่าง ๆ ให้มีทักษะการบริหารจัดการที่ดีและ
บูรณาการทั้งภายในหน่วยและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

6.1.1 เน้นการทำงานอย่างมียุทธศาสตร์ มุ่งผลสำเร็จของงาน

6.1.2 ปรับวิธีการทำงานในทุกระดับให้มียุทธศาสตร์ย่อยและแนวทางที่

ชัดเจน (Road Map)

6.1.3 มีการวิเคราะห์และติดตามสถานการณ์อาชญากรรมและการ

ดำเนินการตามยุทธศาสตร์แต่ละด้านอย่างสม่ำเสมอในทุกระดับ

6.2 ปรับโครงสร้างและระบบการบริหารงานในทุกระดับ (ตร.บช.บก./ภ.จว.

สน./สภ.) ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

6.2.1 ให้มีความเชื่อมโยงในการบูรณาการระหว่างตำรวจท้องที่ (Area) ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งของตำรวจ กับหน่วยงานเฉพาะหน้าที่หรือเฉพาะทาง (Function) ในลักษณะการสนับสนุน/ต้นแบบ

6.2.2 จัดให้มีชั้นการบังคับบัญชาที่สั้นลง (Flat Organization) มีความรวดเร็วในการตัดสินใจและการบริการประชาชน

6.3 พัฒนาระบบการบริหารงานบุคคล

6.3.1 มีความเป็นธรรมในการให้ความดีความชอบและลงโทษข้าราชการตำรวจ โดยจัดให้มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนเทียบเคียงได้กับข้อกำหนดของ ก.พ.

6.3.2 ปรับค่าตอบแทนและสวัสดิการให้เหมาะสมสอดคล้องกับ ค่าครองชีพที่เป็นปัจจุบัน โดยเฉพาะข้าราชการตำรวจในระดับล่าง

6.3.3 มีข้อมูลประวัติงานเฉพาะบุคคล (Profile) และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานประจำเดือน เพื่อใช้เป็นฐานในการพิจารณาความชอบ อันจะทำให้บุคคล ได้ใช้ศักยภาพให้เกิดประโยชน์ในการทำงาน

6.3.4 ดำรงชีพอยู่ในความพอดีตามรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ใช่จ่ายเกินฐานะ โดยให้ผู้บังคับบัญชาประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดี

6.3.5 มีความพิถีพิถันในการสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะมาเป็นตำรวจที่ดี

6.4 พัฒนาการศึกษาศึกษาและฝึกอบรม

6.4.1 มียุทธศาสตร์ย่อยและแนวทางที่ชัดเจนในการให้การศึกษา อบรม ข้าราชการตำรวจ

6.4.2 ผลิตและพัฒนาบุคลากรให้ตรงกับความต้องการของหน่วยงาน และงานที่ปฏิบัติบนพื้นฐานแห่งศาสตร์ของวิชาชีพตำรวจ โดยให้สถาบันอุดมศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม

6.4.3 มีการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้สนับสนุน

6.4.4 ส่งเสริมจริยธรรมในการทำงานโดยจัดให้มีการอบรมคุณธรรมอย่างสม่ำเสมอ

6.5 งานข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี

6.5.1 จัดระบบสารสนเทศ ให้สามารถนำมาช่วยในการบริหารจัดการ และสนับสนุนการปฏิบัติงาน ได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ ทันสมัย เชื่อถือได้

6.5.2 นำเทคโนโลยีมาใช้ในการสนับสนุนการป้องกันปราบปราม อาชญากรรม และการให้บริการประชาชนในทุกกระดับในลักษณะศูนย์บริการรับแจ้งเหตุ (One Call Center)

6.5.3 พัฒนานักตากรให้มีความรู้ ทักษะและความชำนาญ/เชี่ยวชาญ เฉพาะในการตรวจพิสูจน์หลักฐานทางเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ (Computer Forensics)

6.5.4 สามารถบูรณาการกับหน่วยงานภายในและหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายอื่น โดยเฉพาะหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

6.6 งานกฎหมายและระเบียบ

6.6.1 ยกเลิกกฎหมายและระเบียบที่ล้าสมัย ขาดสภาพการบังคับใช้

6.6.2 ปรับปรุง แก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการบริการ ประชาชน ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

6.6.3 จัดให้มีกฎหมายและระเบียบที่เอื้อต่อการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม และบริการประชาชน

6.7 จัดให้มียุทธศาสตร์ย่อยและแนวทางที่ชัดเจน รองรับสถานการณ์เฉพาะ ในรอบปี เช่น วันเทศกาล และวันนักขัตฤกษ์ต่าง ๆ (วันปีใหม่ วันตรุษจีนวันสงกรานต์ ฯลฯ)

6.7.1 จัดให้มีหน่วยงานหลักเป็นเจ้าภาพในการบริหารจัดการเชิงบูรณา การตามยุทธศาสตร์ย่อยเพื่อรองรับสถานการณ์เฉพาะ

6.8 จัดให้มียุทธศาสตร์ย่อยและแนวทางที่ชัดเจน รองรับสถานการณ์พิเศษ เช่น การเลือกตั้ง การประชุมระดับนานาชาติต่าง ๆ

6.8.1 จัดให้มีหน่วยงานหลักเป็นเจ้าภาพในการบริหารจัดการเชิง บูรณาการตามยุทธศาสตร์ย่อยเพื่อรองรับสถานการณ์พิเศษ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ)

สรุปรองรับป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน คือการให้บริการด้านการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมทุกประเภท โดยเฉพาะอาชญากรรมที่สร้างความเดือดร้อนให้กับ ประชาชนอย่างกว้างขวางในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ และกวดขันปราบปรามการกระทำผิด กฎหมายที่เป็นเงื่อนไข หรือปัจจัยที่เป็นสาเหตุนำไปสู่การก่ออาชญากรรม มุ่งบำเพ็ญตนให้เป็น ประโยชน์แก่ประชาชน โดยช่วยเหลือประชาชนเมื่ออยู่ในฐานะที่จำเป็นต้องได้รับความ ช่วยเหลือหรือประสบเคราะห์จากอุบัติเหตุ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. 2550)

ด้านความเสมอภาค ความสะดวกรวดเร็วของการปฏิบัติงาน

หลักความเสมอภาคถือว่าเป็นหลักพื้นฐานของศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ซึ่งมนุษย์ย่อมได้รับการรับรองและคุ้มครองจากกฎหมายอย่างเท่าเทียมกันในฐานะที่เป็นมนุษย์โดยมิต้องคำนึงถึงคุณสมบัติอื่น ๆ อาทิ เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ถิ่นกำเนิด เป็นต้น และขณะเดียวกันก็ถือได้ว่าหลักความเสมอภาคนี้เป็นหลักที่ควบคุมมิให้รัฐใช้อำนาจของตนตามอำเภอใจ โดยการใช้อำนาจของรัฐแก่กลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งรัฐต้องสามารถอธิบายได้ว่าเพราะเหตุใดรัฐจึงกระทำการอันก่อให้เกิดผลกระทบหรือเป็นการให้ประโยชน์แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งนั้น โดยเฉพาะ หากการให้เหตุผลไม่อาจรับฟังได้แสดงว่าการใช้อำนาจของรัฐนั้นเป็นไปตามอำเภอใจ ดังนั้นหลักความเสมอภาคจึงเป็นหลักสำคัญในการรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสามารถนำมาตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐไม่ว่าจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการได้

1. ที่มาและแนวความคิดของหลักความเสมอภาค การศึกษาถึงหลักความเสมอภาค นั้นในเบื้องต้นนั้นย่อมต้องศึกษาถึงแนวคิดและพัฒนาการเป็นอันพื้นฐานของหลักความเสมอภาค ดังนี้

1.1 รากฐานแนวคิดของหลักความเสมอภาค

แนวคิดทางกฎหมายของหลักความเสมอภาคในปัจจุบัน ได้รับการรับรองอย่างชัดเจนโดยถือว่าบุคคลย่อมมีความเสมอภาคที่จะได้รับการรับรองและคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน (Fairness) ซึ่งหมายถึง “หลักความเสมอภาคเบื้องหน้ากฎหมาย” (Equality Before the Law) ที่เป็นการยอมรับสิทธิเสรีภาพอันเป็นสาระสำคัญของความเป็นมนุษย์ที่ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่กำเนิดและไม่อาจพรากไปได้ จึงเป็นการแสดงให้เห็นถึงการยอมรับตามทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติ (Natural Law) ซึ่งผู้ที่มีความคิดเช่นนี้ได้แสดงความคิดเห็นต่อต้านลัทธิสมบูรณาญาสิทธิราชย์โดยต้องการกีดกันพระมหากษัตริย์ไม่ให้ใช้พระราชอำนาจผิดทำนองคลองธรรม โดยอ้างถึงหลักกฎหมายที่ว่า “บุคคลทุกคนเกิดมามีเสมอภาคกันและมีสิทธิบางประการ เช่น สิทธิในชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน ดิฉันว่าสิทธินี้ไม่สามารถจำหน่ายจ่ายโอนได้” (สมยศ เชื้อไทย, 2535 : 138) และหลักกฎหมายธรรมชาตินี้ยังเป็นแนวความคิดที่สอดคล้องกับสิทธิปัจเจกชนนิยม (Individualism) ในสมัยนั้นด้วยโดยได้ให้ความสำคัญกับปัจเจกชนและสิทธิทั้งหลายของปัจเจกชนซึ่งจุดกำเนิดของระบบปัจเจกชนนิยมในทางกฎหมายมหาชนคือ คำประกาศสิทธิมนุษยชนและพลเมืองฝรั่งเศส ลงวันที่ 26 สิงหาคม

1789 โดยการปฏิวัติปี 1789 นี้ได้ยกเลิกระบอบกษัตริย์ที่ปกครองด้วยระบบศักดินาซึ่งบุคคลขึ้นอยู่กับรฐานันดรและชนชั้นที่ตนสังกัด แต่ผู้ปฏิวัติได้ยกความสำคัญของปัจเจกชนขึ้นแทน

โดยคำประกาศนี้ให้ความสำคัญกับคนแต่ละคนรวมทั้งสิทธิเสรีภาพของบุคคลนั้นว่าเป็นหัวใจของสังคม ตามทฤษฎีนี้ถือว่าหัวใจของสังคมอยู่ที่การยอมรับคุณค่าของทุกคนแต่ละคนรวมกันเป็นสังคม รัฐหรือสังคมไม่สามารถก้าวท้าวสิทธิของเขาได้ เว้นเพื่อประโยชน์ส่วนร่วม (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. 2538 : 70) อันจะเห็นได้จากคำประกาศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและพลเมืองปี ค.ศ.1789 ซึ่งมีข้อความว่า “มนุษย์เกิดมาและมีชีวิตอยู่โดยอิสระและโดยเสมอภาคภายใต้กฎหมายความแตกต่างในสังคมจะมีได้ก็เพื่อประโยชน์อันร่วมกัน” ต่อมาความคิดที่ว่ามนุษย์เกิดมาย่อมเสมอภาคกันตามปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนปี ค.ศ.1789 นี้ได้รับการยืนยันและขยายความโดยอารัมภบทของรัฐธรรมนูญปี 1946 และปัจจุบันหลักการดังกล่าวได้ปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศสฉบับลงวันที่ 3 มิถุนายน 1958 โดยได้แสดงความเชื่อมั่นในหลักสิทธิมนุษยชนและหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของชาติโดยรัฐธรรมนูญปี 1958 ได้ยืนยันปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและพลเมืองปี 1789 และอารัมภบทของรัฐธรรมนูญปี 1946 ไว้ด้วย

ดังนั้นจึงถือได้ว่าความคิดที่เป็นรากฐานของหลักความเสมอภาคภายใต้รัฐธรรมนูญ และหลักความเสมอภาคภายใต้กฎหมายจึงเป็นเรื่องเดียวกัน คือเรื่องหลักความเสมอภาคซึ่งเป็นรากฐานของระบอบประชาธิปไตยดังจะเห็นได้จากอุดมคติในการปกครองของสาธารณรัฐฝรั่งเศสอันได้แก่ เสรีภาพ เสมอภาค และภราดรภาพประกอบกับมาตรา 1 แห่งรัฐธรรมนูญนี้ที่ได้รับรองถึงความเสมอภาคตามกฎหมายของประชาชนโดยไม่แบ่งแยกแหล่งกำเนิด เชื้อชาติ หรือศาสนา สาธารณรัฐเคารพต่อความเชื่อของทุกนิกาย (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2546 : 2) อันเป็นหลักสำคัญในการปกครองประเทศและต่อมาประเทศต่าง ๆ ก็ได้นำแนวคิดดังกล่าวไประบุในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเพื่อรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพตามหลักความเสมอภาคอย่างเป็นรูปธรรมนั่นเอง

1.2 วิวัฒนาการแนวคิดของหลักความเสมอภาค

แนวความคิดเรื่องความเสมอภาคในสมัยดั้งเดิมนั้นเกิดจากคำสอนของศาสนาคริสต์ที่ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจและระบบทาสที่มีอยู่ในยุคโรมัน และต่อมาในสมัยกลางระบบศักดินาได้ยกเลิกแนวคิดเรื่องความเสมอภาค โดยสร้างลำดับชั้นของสังคมขึ้นซึ่งแปรผันตามที่ดินและเจ้าของที่ดินเจ้าศักดินา แต่อย่างไรก็ตามความไม่เสมอภาคดังกล่าวในสมัยกลางค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงไปเมื่อเกิดชนชั้นกลางที่เข้มแข็งขึ้นจนนำไปสู่การเรียกร้องให้

เปลี่ยนแปลงความไม่เสมอภาคทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งต่อมาได้มีเอกสารที่แสดงออกถึงหลักความเสมอภาคที่ดีที่สุดคือปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและพลเมืองฝรั่งเศส ลงวันที่ 26 สิงหาคม ปี ค.ศ.1789 โดยบัญญัติรับรองไว้ถึง 3 มาตราได้แก่

มาตรา 1 “มนุษย์กำเนิดและดำรงชีวิตอย่างมีอิสระและเสมอภาคกันตามกฎหมาย การแบ่งแยกทางสังคมจะกระทำได้อีกแต่เพื่อผลประโยชน์ร่วมกันของส่วนรวม”

มาตรา 6 “กฎหมายคือการแสดงออกของเจตนารมณ์ร่วมกัน...กฎหมายจะต้องเหมือนกันสำหรับทุกคน ไม่ว่าจะเป็นการคุ้มครองหรือลงโทษก็ตาม พลเมืองทุกคนเท่าเทียมกัน เบื้องหน้ากฎหมายและได้รับการยอมรับอย่างเท่าเทียมกันในเรื่องศักดิ์ศรี สถานะและงาน ภาครัฐตามความสามารถโดยปราศจากความแตกต่าง เว้นแต่เฉพาะพลังและพรสวรรค์ของแต่ละคน”

มาตรา 13 “เพื่อทำนุบำรุงกองทัพและเพื่อรายจ่ายในการดำเนินงานของรัฐ จำเป็นที่จะต้องเก็บภาษี ซึ่งจะต้องมีการกระจายภาระภาษีอย่างเท่าเทียมกันสำหรับพลเมืองทุกคน โดยคำนึงถึงความสามารถของแต่ละคน”

ในภายหลังแนวคิดของหลักความเสมอกาสดังกล่าวก็ได้ถูกนำไปบัญญัติในรัฐธรรมนูญของเกือบทุกประเทศเพื่อเป็นการรับรองหลักการดังกล่าวไว้อย่างชัดเจน อาทิ

รัฐธรรมนูญฝรั่งเศส ฉบับปัจจุบัน ลงวันที่ 4 ตุลาคม 1958 บัญญัติถึงหลักความเสมอภาคไว้ในมาตราแรกว่า “ฝรั่งเศสเป็นสาธารณรัฐที่แบ่งแยกมิได้ เป็นของประชาชน เป็นประชาธิปไตยและเป็นของสังคม สาธารณรัฐรับรองถึงความเสมอภาคตามกฎหมายของประชาชนโดยไม่แบ่งแยกแหล่งกำเนิดเชื้อชาติหรือศาสนา สาธารณรัฐเคารพต่อความเชื่อของทุกนิกาย”

รัฐธรรมนูญสหพันธรัฐเยอรมัน ฉบับปัจจุบันลงวันที่ 23 พฤษภาคม 1949 บัญญัติไว้ ในมาตรา 3

1. มนุษย์ทุกคนมีความเสมอภาคเบื้องหน้ากฎหมาย
2. ชายและหญิงมีความเท่าเทียมกันตามกฎหมาย รัฐผู้กพันธ์ที่จะต้องดำเนินการให้มีความเสมอภาคอย่างแท้จริงระหว่างหญิงและชาย และจะต้องดำเนินการให้ยกเลิกอุปสรรคที่ดำรงอยู่

- 1.3 บุคคลย่อมไม่ถูกเลือกปฏิบัติหรือมีอภิสิทธิ์เพราะเหตุในเรื่องเพศ ชาติกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา ชาติ ถิ่นกำเนิด ความเชื่อ หรือความคิดเห็นในทางศาสนาหรือในทางการเมือง บุคคลย่อมไม่ถูกแบ่งแยกด้วยเหตุเพราะความพิการ”

รัฐธรรมนูญอิตาลี ฉบับปัจจุบันลงวันที่ 27 ธันวาคม 1947 บัญญัติไว้ในมาตรา 3 ว่า “พลเมืองทุกคนมีศักดิ์ศรีทางสังคมอย่างเดียวกันและเท่าเทียมกันเนื่องหน้ากฎหมายโดยปราศจากการแบ่งแยกเพราะเพศ เชื้อชาติ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองสภาพร่างกายหรือสภาพทางสังคม เป็นหน้าที่ของสาธารณรัฐที่จะต้องจัดอุปสรรคทั้งในทางเศรษฐกิจและสังคมที่ขัดขวางต่อการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของผู้ใช้แรงงานในองค์กรทางการเมืองเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศ ทั้งนี้ภายใต้ข้อจำกัดที่ไม่กระทบต่อเสรีภาพและความเสมอภาคของพลเมือง”

รัฐธรรมนูญของสหพันธรัฐออสเตรเลีย ฉบับปัจจุบันลงวันที่ 1 ตุลาคม 1920 บัญญัติไว้ในมาตรา 7 ว่า

1. พลเมืองของสหพันธ์ทุกคนมีความเสมอภาคเบื้องหน้ากฎหมาย อภิสัทธีจากการเกิด เพศ สภาพร่างกาย ชนชั้น ศาสนา ไม่อาจมิได้ บุคคลย่อมไม่ถูกกีดกันเพราะความพิการสาธารณรัฐผูกพันที่จะคุ้มครองความเสมอภาคในการปฏิบัติต่อคนพิการและบุคคลธรรมดาทั่วไปในทุกแง่มุมของชีวิตประจำวัน

2. สหพันธรัฐ มลรัฐและเทศบาลรับรองหลักความเสมอภาคระหว่างชายและหญิงมาตรการที่มุ่งส่งเสริมความเสมอภาคดังกล่าวย่อมได้รับการยอมรับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้ามาตรการเหล่านั้นต้องการขจัดความไม่เสมอภาคที่ดำรงอยู่...”

นอกจากนี้ยังมีเอกสารระหว่างประเทศหลายฉบับที่ได้บัญญัติรับรองหลักความเสมอภาคไว้เช่นกัน เช่น ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ,กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Convention of Civil and Political Rights) ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิในการพัฒนา (Declaration on the Rights to Development) โดยได้ระบุหลักเกณฑ์การไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคลทุกคน

จากแนวคิดหลักความเสมอภาคในระบบสากลข้างต้น ได้มีอิทธิพลต่อประเทศไทยในการกำหนดบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความเสมอภาคเช่นกัน โดยก่อนการปฏิวัติการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยในปี พ.ศ.2475 นั้นประเทศไทยไม่มีการนำหลักความเสมอภาคมาใช้แต่ประการใดซึ่งเห็นได้จากการมีส่วนร่วมทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่ทำโดยบุคคลบางกลุ่มเท่านั้นเมื่อคณะราษฎรทำการปฏิวัติจึงได้ร่างประกาศ 6 ประการ ซึ่งมีหลักความเสมอภาคอันเป็นหลักการสำคัญประการหนึ่ง (ปรีดี พนมยงค์ ; อ้างถึงใน สมคิด เลิศไพฑูรย์, 2543 : 174)

แต่อย่างก็ตาม แม้พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พ.ศ. 2475 จะมีได้กล่าวถึงหลักความเสมอภาคไว้โดยเฉพาะซึ่งก็น่าจะเป็นเพราะต้องการความรวดเร็วและมุ่งให้เป็นธรรมนูญฉบับชั่วคราว ทั้งอีกคณะราษฎรเห็นว่าได้ยอมรับหลักความเสมอภาคไว้ในประกาศ 6 ประการซึ่งถือเป็นปฏิญญาแห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญของสยามที่มีผลบังคับได้ตั้งเช่นรัฐธรรมนูญอยู่แล้วจึง ไม่มีความจำเป็นต้องบัญญัติให้มีการเข้าช้อนแต่ประการใด แต่ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2475 นี้ก็เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่บัญญัติให้ชายและหญิงมีความเสมอภาคในการออกเสียงเลือกตั้ง โดยบัญญัติไว้ในมาตรา 14 ว่า “ราษฎรไม่ว่าเพศใด...ย่อมมีสิทธิออกเสียงลงมติเลือกผู้แทนหมู่บ้านได้.....” หลังจากนั้นก็มีรัฐธรรมนูญอีกหลายฉบับที่บัญญัติหลักความเสมอภาคไว้โดยชัดแจ้ง โดยมักบัญญัติให้ประชาชนชาวไทยไม่ว่าเหล่ากำเนิดหรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญเสมอกัน แต่การใช้กฎหมายของไทย นับตั้งแต่ที่ได้มีการนำหลักความเสมอภาคมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับแรก หลักดังกล่าวแทบจะไม่ค่อยได้รับการกล่าวถึง หลักความเสมอภาคจึงเป็นเพียงหลักการที่บัญญัติรับรองคุ้มครองไว้โดยไม่ก่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติแต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้พัฒนาการของหลักความเสมอภาคในระบบกฎหมายไทยจึงเป็น ไปอย่างจำกัด

จากพัฒนาการของหลักความเสมอภาคที่มีมาอย่างต่อเนื่องและยาวนานที่ประเทศไทยได้รับมาจากกระบวนทัศน์นั้นจะเห็นได้ว่าพัฒนาการดังกล่าวมีลักษณะค่อยเป็นค่อยไปจนกระทั่งมีการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ขึ้นพัฒนาการจึงได้มีการก้าวกระโดดอย่างเห็นได้ชัด โดยได้มีการนำแนวคิดหลักความเสมอภาคในต่างประเทศมาบัญญัติเป็นหลักความเสมอภาคในมาตรา 30 แห่งรัฐธรรมนูญจึงทำให้มีความก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาอารยประเทศ แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องทำความเข้าใจในแนวคิดเรื่องหลักความเสมอภาคด้วยเพื่อจะทำให้หลักการดังกล่าวบังคับใช้ได้เป็นอย่างดีเป็นรูปธรรมซึ่งผลลัพธ์ก็จะเป็นการคุ้มครองประชาชนภายใต้หลักความเสมอภาคนั่นเอง

2. ความหมายของหลักความเสมอภาค

หลักความเสมอนั้นมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับหลักเสรีภาพเนื่องจากเป็นหลักการที่จะทำให้การใช้เสรีภาพเป็นไปอย่างเสมอกันทุกผู้ทุกคน แต่หากเสรีภาพสามารถใช้ได้เพียงบุคคลบางคนเท่านั้น ในขณะที่คนบางกลุ่มบางคนเข้าถึงไม่ได้ในกรณีดังกล่าวก็ไม่ได้ว่ามีเสรีภาพแต่ประการใด ความเสมอภาคจึงเป็นฐานของเสรีภาพและเป็นหลักประกันในการทำให้เสรีภาพเกิดขึ้นได้จริง ดังนั้นหลักความเสมอภาคได้กฎหมายจึงเป็นหลักการที่ทำให้มีการปฏิบัติต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ อย่างเท่าเทียมกันหรือไม่เลือกปฏิบัติ

(Non-Discrimination) ทั้งนี้การปฏิบัติตามหลักความเสมอภาคนั้นจะต้องปฏิบัติต่อสิ่งที่มีสาระสำคัญเหมือนกันอย่างเท่าเทียมกัน และจะต้องปฏิบัติต่อสิ่งที่มีสาระสำคัญแตกต่างกันให้แตกต่างกันไปตามลักษณะของเรื่องนั้น ๆ จึงจะทำให้เกิดความยุติธรรมภายใต้หลักความเสมอภาคขึ้นได้

3. ประเภทของหลักความเสมอภาค

หลักความเสมอภาคเมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายสามารถแยกประเภทของหลักความเสมอภาคได้ 2 ประเภทดังนี้ (บรรเจิด สิงคะเนติ, 2543 : 7-12)

3.1 หลักความเสมอภาคทั่วไป

หลักความเสมอภาคทั่วไปเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลทุกคนที่อาจกล่าวอ้างกับการกระทำใด ๆ ของรัฐได้ หากเรื่องนั้นมิได้มีการกำหนดไว้ในหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่อง แต่หากเรื่องใดมีหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่องกำหนดไว้แล้วก็ให้พิจารณาไปตามหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่องนั้น ๆ

3.2 หลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่อง

หลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่องคือ หลักความเสมอภาคที่ใช้เฉพาะภายในขอบเขตเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการเฉพาะ เช่น หลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับชายและหญิง เป็นต้น

ความสัมพันธ์ระหว่างหลักความเสมอภาคทั่วไปกับหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่องนั้น ถือได้ว่าหลักความเสมอภาคทั่วไปเป็นพื้นฐานของหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่อง แต่หลักความเสมอภาคทั่วไปนั้นสามารถนำไปใช้ได้กับทุก ๆ เรื่องโดยไม่จำกัดขอบเขตเรื่องใดเรื่องหนึ่งและบุคคลทุก ๆ คนย่อมอ้างหลักความเสมอภาคทั่วไปได้ ส่วนหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่องอาจถูกจำกัดโดยใช้เฉพาะเรื่องหรือเฉพาะกลุ่มบุคคลที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองเท่านั้น โดยหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่องนั้นยังถือเป็นหลักกฎหมายพิเศษซึ่งย่อมมาก่อนหลักความเสมอภาคทั่วไป ถ้ากฎหมายใดได้รับการพิจารณาหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่องแล้วก็ไม่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาตามหลักความเสมอภาคทั่วไปอีก

4. หลักเกณฑ์ของหลักความเสมอภาค

หลักแห่งความเสมอภาคเป็นหลักเกณฑ์ที่ต้องปฏิบัติแก่บุคคลทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่โดยการใช้หลักความเสมอภาคที่มีความหลากหลายในการปฏิบัติเนื่องจากสาระสำคัญของข้อเท็จจริงที่แตกต่างกันไป ดังนั้นการปฏิบัติแก่บุคคลตามหลักความเสมอภาคย่อมแตกต่าง

กันไปทั้งนี้ย่อมต้องเป็นความแตกต่างที่ยอมรับได้ ซึ่งหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติตามหลักความเสมอภาคเพื่อให้เกิดความยุติธรรมมีดังนี้

4.1 หลักเกณฑ์ของการปฏิบัติให้เท่าเทียมกันหรือข้อห้ามเลือกปฏิบัติตามหลักความเสมอภาค

หลักแห่งความเสมอภาคได้ปรากฏเป็นที่ยอมรับและนำไปปฏิบัติซึ่งมีผลเป็นการผูกพันองค์กรของรัฐที่จะต้องเคารพและปฏิบัติตาม โดยในการปฏิบัติตามหลักการดังกล่าวมีหลักเกณฑ์กว้าง ๆ ดังนี้

4.1.1 ต้องใช้กฎเกณฑ์อันเดียวกันกับทุกคนเว้นแต่ว่าสถานการณ์แตกต่างกันไป

หลักเกณฑ์ทั่วไปของการปฏิบัติคือต้องใช้กฎเกณฑ์เดียวกันในสถานการณ์เดียวกัน เว้นแต่ว่าสถานการณ์นั้นแตกต่างออกไป จึงเป็นการต้องห้ามแก่ผู้บัญญัติกฎเกณฑ์ที่จะต้องไม่ออกกฎเกณฑ์ให้มีผลไม่เสมอภาคแก่บุคคล กล่าวคือเหตุการณ์ที่เหมือนกันหรือที่เหมือนกันในสาระสำคัญนั้นต้องได้รับการปฏิบัติโดยกฎเกณฑ์เช่นเดียวกัน แต่หากมิใช่เรื่องที่มีสภาพการณ์อย่างเดียวกันก็สามารถปฏิบัติให้แตกต่างกันได้ ดังนั้นกฎเกณฑ์ที่มายังคับใช้แก่บุคคลซึ่งออกฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายบริหารย่อมมีเนื้อหา รายละเอียด และผลบังคับที่แตกต่างกันไปได้ เช่น ความเสมอภาคในการได้รับบริการสาธารณะจากรัฐประชาชนทุกคนสามารถใช้บริการรถเมล์ของรัฐอย่างเสมอภาคทุกคนซึ่งเป็นหลักความเสมอภาคอย่างกว้าง ๆ อีกตัวอย่างหนึ่ง การที่รัฐกำหนดราคาตัวรถไฟเป็นชั้นหนึ่ง ชั้นสองและชั้นสามตามปัจจัยทางเศรษฐกิจของแต่ละคนที่แตกต่างกันไปตามที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติรับรองว่าบุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

4.1.2 การใช้กฎเกณฑ์ที่แตกต่างกันนั้นต้องมีความสัมพันธ์กับสาระสำคัญของกฎเกณฑ์นั้น

การใช้กฎเกณฑ์ที่แตกต่างกันนั้นต้องคำนึงถึงสาระสำคัญของกฎเกณฑ์คือกฎเกณฑ์ที่จะนำมาใช้ต้องมีความสัมพันธ์กับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ดังนั้นถึงแม้จะอยู่ในสถานะที่เหมือนกันแต่ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญนั้นแตกต่างกันแล้วกฎเกณฑ์ที่นำมาใช้บังคับนั้นต้องแตกต่างกันไปด้วย แต่ถ้าเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่เป็นสาระสำคัญและอยู่ในสถานะที่เหมือนกันแล้วกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับนั้นจะต้องเป็นกฎเกณฑ์เดียวกัน เช่นกฎหมายบำเหน็จบำนาญกำหนดให้ข้าราชการต้องรับราชการ 10 ปี ขึ้นไปจึงจะมีสิทธิรับบำเหน็จบำนาญ ฝ่ายนิติบัญญัติจะออกกฎหมายบัญญัติให้ข้าราชการซึ่งรับราชการเพียง 2 ปีที่ผู้บังคับบัญชาเห็นควร

ยกย่องให้ได้รับบำเหน็จบำนาญเท่ากับข้าราชการซึ่งได้บำนาญ 10 ปี เช่นนี้หาได้ไม่ เพราะเมื่อเหตุไม่เหมือนกันคือเวลาราชการไม่เท่ากันก็ควรได้รับผลปฏิบัติแตกต่างกันไม่ควรให้ได้รับผลปฏิบัติเสมอกันแม้ว่าจะอยู่ในสถานะที่เป็นข้าราชการเหมือนกันก็ตามที่ (สมยศ เชื้อไทย. 2535 : 139)

4.1.3 การปฏิบัติให้แตกต่างกันอันเนื่องมาจากผลประโยชน์มหาชน

การปฏิบัติต่อบุคคลตามหลักความเสมอภาคนั้นย่อมต้องคำนึงถึงเรื่องประโยชน์สาธารณะเหนือประโยชน์ส่วนตัวบุคคลหรือประโยชน์ของปัจเจกชน ดังนี้จะอ้างหลักความเสมอภาคในการใช้กฎเกณฑ์เพื่อมาคุ้มครองปัจเจกชนนั้นหาได้ไม่ เช่น ในกรณีที่มีความไม่สงบเกิดขึ้นในบ้านเมืองทางการจำเป็นต้องใช้มาตรการบางอย่างเพื่อก่อให้เกิดความสงบสุขกลับมาสู่บ้านเมืองอย่างรวดเร็วที่สุดและการใช้มาตรการดังกล่าวนั้นสะท้อนให้เห็นถึงการเลือกปฏิบัติและการเคารพต่อหลักแห่งความเสมอภาค ผู้ที่เดือดร้อนจากการกระดังกล่าวจะอ้างหลักแห่งความเสมอภาคต่อรัฐหาได้ไม่

4.1.4 การอ้างประโยชน์สาธารณะเพื่อไม่ต้องเคารพต่อหลักแห่งความเสมอภาคนั้น จะต้องไม่เป็นการก่อให้เกิดการแบ่งแยกอย่างที่ไม่สามารถยอมรับได้

การอ้างประโยชน์สาธารณะในการปฏิบัติให้แตกต่างกันนั้นแม้จะถือว่าเป็นการกระทบต่อหลักแห่งความเสมอภาคและก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติก็ตามแต่อย่างไรก็ดี การกระทำดังกล่าวนั้นจะต้องไม่ก่อให้เกิดการแบ่งแยกอย่างที่ไม่สามารถยอมรับได้ ถ้าเป็นเช่นนี้แล้วก็ไม่สามารถใช้กฎเกณฑ์ดังกล่าวได้ การแบ่งแยกอย่างที่ไม่สามารถยอมรับได้นั้นที่เห็นได้ชัดก็คือ การแบ่งแยกที่เป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ เช่น การแบ่งแยกในเรื่องแหล่งกำเนิด เชื้อชาติ ศาสนา เพศ เป็นต้น

4.1.5 การเลือกปฏิบัติที่เป็นธรรมมุ่งลดความเหลื่อมล้ำที่ดำรงอยู่

การเลือกปฏิบัติที่มุ่งลดความเหลื่อมล้ำที่ดำรงอยู่ หรือการปฏิบัติในทางบวก คือการดำเนินการตามกฎหมายที่แตกต่างกันในลักษณะชั่วคราวที่มีอำนาจกำหนดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมและยกระดับบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่มีสถานะด้อยกว่าบุคคลอื่นเพื่อทดแทนความไม่เท่าเทียมกันที่ดำรงอยู่ ซึ่งหลักการนี้เกิดจากแนวคิดของประธานาธิบดีเคนเนดีและประธานาธิบดีจอห์นสันที่ต้องการสร้างความเป็นธรรมขึ้นในสังคมอเมริกา โดยหลักการดังกล่าวได้รับการยอมรับด้วยการตรากฎหมายสิทธิพลเมือง (Civil Rights Act) ขึ้นเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 1964 และศาลฎีกาของสหรัฐอเมริกาดำเนินการตามหลักดังกล่าว โดยการตัดสินในคดี Regents of University of California V. Bakke 438 US265 (1978) ว่าการ

ที่มหาวิทยาลัยสำรองที่นั่ง 16% ของคณะแพทยศาสตร์ให้แก่ นักศึกษาชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติที่มุ่งลดความเหลื่อมล้ำที่ดำรงอยู่ เป็นต้น นอกจากนี้หลักการเลือกปฏิบัติที่มุ่งลดความเหลื่อมล้ำที่ดำรงอยู่นี้ยังได้รับจากรับรองจากศาลประชาคมยุโรปโดยมีการนำหลักเกณฑ์นี้มาตัดสินในคดี *Affaire linguistique belge* ลงวันที่ 27 กรกฎาคม 1969 ว่า "ความไม่เสมอภาคทางกฎหมายบางประเภทมีขึ้นเพื่อแก้ไขความไม่เสมอภาคในทางความเป็นจริง" (สมคิด เลิศไพฑูรย์. 2543 : 170)

แต่อย่างไรก็ตาม ในประเทศฝรั่งเศสหลักการนี้กลับมิได้รับการยอมรับ เพราะถือว่าขัดกับหลักกับหลักความเสมอภาค โดยตุลาการรัฐธรรมนูญฝรั่งเศสได้วินิจฉัยได้เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 1982 ว่าการที่รัฐสภาตรากฎหมายกำหนดว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลแบบบัญชีรายชื่อ นั้น บัญชีรายชื่อใดบัญชีรายชื่อหนึ่งจะมีผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาลเพศเดียวกันเกินกว่า 75% ไม่ได้ ถือว่าขัดกับหลักความเสมอภาคที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ (สมคิด เลิศไพฑูรย์. 2543 : 171)

สรุปด้านความเสมอภาค ความสะดวกรวดเร็วของการปฏิบัติงาน คือ การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ด้วยความกระตือรือร้น รอบคอบ วิริยะอุตสาหะ ยืนยันหนักแน่นเพื่อเสียสละ มีความสุภาพประชาชนผู้รับบริการ และเคารพสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและตามกฎหมายอื่น โดยเคร่งครัด โดยไม่เลือกปฏิบัติไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลตามหลักความเสมอภาคทั่วไปที่เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลทุกคนที่อาจกล่าวอ้างกับการกระทำใด ๆ ของรัฐได้ และความพร้อมต่อการเข้าระงับเหตุได้รวดเร็ว ทันเวลา

ด้านปฏิบัติตามกฎหมายหรือพระราชบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้อง

การจำแนกประเภทคดีอาชญากรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2549 : 28-29) ได้กำหนดประเภทคดีอาญา ออกเป็น 5 กลุ่มลักษณะ คือ

1. คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ เป็นกลุ่มประเภทคดีที่มีความรุนแรง เป็นที่หวาดกลัวและสะเทือนขวัญต่อประชาชน ได้แก่ คดีฆ่าผู้อื่น ปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์และวางเพลิง
2. ประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกายและเพศ ได้แก่ คดีฆ่าผู้อื่น โดยเจตนา คดีฆ่าผู้อื่น โดยไม่เจตนา คดีทำให้คนตายโดยประมาท คดีพยายามฆ่า คดีทำร้ายร่างกายและคดีข่มขืน
3. คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์เป็นกลุ่มคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ทั้งหมด ได้แก่ คดี

ลักลัทธิภัย วังราวทรัพย์ ริดเอาทรัพย์ กรรโชกทรัพย์ ปล้นทรัพย์ รับของโจรและทำให้เสียทรัพย์

4. คดีที่น่าสนใจ ได้แก่ คดีโจรกรรมรถยนต์ โจรกรรมรถจักรยานยนต์ โจรกรรมโค กระบือ และเครื่องมือทางการเกษตร ปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์รถยนต์โดยสาร ข่มขืน และฆ่า และลักพาตัว ไปเรียกค่าไถ่

5. คดีรัฐเป็นผู้เสียหาย ได้แก่ ความผิดตาม พ.ร.บ. ที่มีโทษทางอาญา ฉบับต่าง ๆ ได้แก่ พ.ร.บ. อาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืน พ.ร.บ. การพนัน พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ร.บ. ปราบการค้าประเวณี และ พ.ร.บ. โรงแรม เป็นต้น

สรุปได้ว่าในการแบ่งประเภทอาชญากรรมมีการแบ่งกันในหลายลักษณะโดยจะต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัับอาชญากรรมและถือว่าสังคมเป็นตัวยั้งการจััดประเภทของอาชญากรรมนั้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยการศึกษาที่จะควบคุมอาชญากรรมเป็นการวัดสภาพการเกิดอาชญากรรมเพื่อพิจารณาถึงสาเหตุของปัญหาที่แท้จริงและแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันควบคุมอาชญากรรมต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของไมตรี เศษโถ (2550 : 41-42) ได้กล่าวถึง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจสายตรวจ ในเขตเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ด้านคุณธรรมจริยธรรม

ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. 2553 (แนบท้ายกฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553)

ด้วยสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีอำนาจและหน้าที่ที่สำคัญ ได้แก่ การรักษาความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ และการรักษากฎหมายคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม บริการชุมชนให้เกิดความร่มเย็น ป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย และดำเนินการเพื่อนำผู้กระทำความผิดกฎหมายเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และประชาชนมีความศรัทธาเชื่อมั่น จึงจำเป็นต้องกำหนดประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ เป็นกรอบการประพฤติปฏิบัติของข้าราชการตำรวจให้มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณที่ดีและเป็นมาตรฐาน

ข้อ 1 ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 มาตรฐานคุณธรรม และอุดมคติของตำรวจ เป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งให้ข้าราชการตำรวจอยู่ในกรอบของศีลธรรมและคุณธรรม ขณะเดียวกันก็เป็นแนวทางชี้แนะให้ข้าราชการตำรวจบรรลุถึงปณิธานของการเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์

ส่วนที่ 2 มาตรฐานทางจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ประกอบด้วย

1. มาตรฐานทางจริยธรรมตำรวจ คือ คุณความดีที่เป็นข้อประพฤติตนและปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจเพื่อให้ประชาชนศรัทธาเชื่อมั่นและยอมรับ

2. จรรยาบรรณของตำรวจ คือ ประมวลความประพฤติในการปฏิบัติหน้าที่ของวิชาชีพตำรวจที่ข้าราชการตำรวจต้องยึดถือปฏิบัติ เพื่อธำรงไว้ซึ่งศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของข้าราชการตำรวจและวิชาชีพตำรวจ

ข้อ 2 ในประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจนี้

“การไม่เลือกปฏิบัติ” หมายความว่า การไม่ใช้ความรู้สึกพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจส่วนตัวต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคล อันเนื่องมาจากชาติกำเนิด เพศ ศาสนาหรือความเชื่อ เชื้อชาติ สัญชาติ อายุ การศึกษา ความเห็นทางการเมืองหรือความเห็นอื่น ความนิยมทางเพศ ส่วนบุคคล ความพิการ สภาพร่างกาย จิตใจหรือสุขภาพ หรือสถานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม “ประโยชน์” หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน บริการ ตำแหน่งหน้าที่การงานสิทธิประโยชน์ หรือประโยชน์อื่นใดหรือค้ำประกันสัญญาที่จะให้หรือจะได้รับสิ่งดังกล่าวในอนาคตด้วย “การทารุณหรือทารุณกรรม” หมายความว่า การปฏิบัติหรือกระทำใด ๆ ต่อร่างกายหรือจิตใจของบุคคล ในลักษณะที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือก่อให้เกิดความเจ็บปวดอย่างแสนสาหัส หรือถูกศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ข้อ 3 ข้าราชการตำรวจต้องเคารพและปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจอย่างเคร่งครัด เมื่อตนได้ละเมิด ผ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ จะต้องรายงานผู้บังคับบัญชาเป็นหนังสือทันทีหากไม่แน่ใจว่าการที่ตนได้กระทำหรือตัดสินใจ หรือจะกระทำหรือจะตัดสินใจเป็นหรือจะเป็นการละเมิด ผ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจหรือไม่ ให้ข้าราชการตำรวจนั้นปรึกษาหารือผู้บังคับบัญชา หรือปรึกษากับศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำตามกฎหมาย ก.ตร. ข้อ 8 วรรคสาม

ส่วนที่ 1 มาตรฐานคุณธรรม และอุดมคติของตำรวจ

ข้อ 4 ข้าราชการตำรวจพึงยึดถือคุณธรรมที่ประการตามพระบรมราโชวาทเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งในการประพฤติตนและปฏิบัติหน้าที่ ดังนี้

1. การรักษาความสัตย์ ความจริงใจต่อตัวเองที่จะประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม
2. การรู้จักข่มใจตนเอง ฝึกตนเองให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความสัตย์ ความดีเท่านั้น
3. การอดทน อดกลั้น และอดออม ที่จะไม่ประพฤติล่วงความสัตย์สุจริต ไม่ว่าด้วยเหตุประการใด
4. การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อยของตนเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง

ข้อ 5 ข้าราชการตำรวจพึงยึดถืออุดมคติของตำรวจ 9 ประการ เป็นแนวทางซึ่งนำการประพฤติตนและปฏิบัติหน้าที่เพื่อบรรลุถึงเป้าหมายของการเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ ดังนี้

1. เคารพเอื้อเฟื้อต่อหน้าที่
2. กรุณาปราณีต่อประชาชน
3. อดทนต่อความเจ็บใจ
4. ไม่หวั่นไหวต่อความยากลำบาก
5. ไม่มัวหมองในลาภผล
6. มุ่งบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ประชาชน
7. ดำรงตนในยุติธรรม
8. กระทำการด้วยปัญญา
9. รักษาความไม่ประมาทเสมอชีวิต

ข้อ 6 ข้าราชการตำรวจพึงหมั่นศึกษาหาความรู้อยู่ตลอดเวลา เพื่อพัฒนาตนเองให้ทันโลกทันเหตุการณ์ และมีความชำนาญการในงานที่อยู่ในความรับผิดชอบ รวมทั้งต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ธรรมเนียมการปฏิบัติของส่วนราชการในกระบวนการยุติธรรมอื่นที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และความรับผิดชอบของตน เพื่อสามารถประสานงานได้อย่างกลมกลืนแนบเนียน และเป็นประโยชน์ต่อราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ส่วนที่ 2 มาตรฐานทางจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ

1. มาตรฐานทางจริยธรรมของตำรวจ

ข้อ 7 ข้าราชการตำรวจต้องเคารพ ศรัทธา และยึดมั่นการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งต้องประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

1. จงรักภักดีและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ พระราชินี และพระราชทายาท และ ไม่ยอมให้ผู้ใดล่วงละเมิด

2. สนับสนุนการเมืองประชาธิปไตยด้วยศรัทธา มีความเป็นกลางทางการเมือง ไม่เป็นผู้บริหารหรือกรรมการพรรคการเมือง และไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นคุณหรือเป็น โทษแก่พรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น

ข้อ 8 ข้าราชการตำรวจต้องเคารพสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญ และตามกฎหมายอื่น โดยเคร่งครัด โดยไม่เลือกปฏิบัติ

ข้อ 9 ข้าราชการตำรวจต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและเกิด ประโยชน์สูงสุด โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการ ประชาชน ชุมชน และประเทศชาติ เป็นสำคัญ ซึ่งต้องประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

1. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว กระตือรือร้น รอบคอบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นธรรม

2. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะอุตสาหะ ขยันหมั่นเพียร เสียสละ ใช้ปฏิภาณ ไหวพริบ กล่าวหาญและอดทน

3. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ความเต็มใจ ไม่ละทิ้งหน้าที่ ไม่หลีกเลี่ยง หรือปิดความรับผิดชอบ

4. ดูแลรักษาและใช้ทรัพย์สินของทางราชการอย่างประหยัดคุ้มค่า โดย ระมัดระวังมิให้เสียหายหรือสิ้นเปลืองเยี่ยงวิญญูชนจะพึงปฏิบัติต่อทรัพย์สินของตนเอง

5. รักษาความลับของทางราชการ และความลับที่ได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่ หรือจากประชาชนผู้มาติดต่อราชการ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในกระบวนการ ยุติธรรม หรือการตรวจสอบตามที่กฎหมาย กฎ ข้อบังคับ กำหนด

ข้อ 10 ข้าราชการตำรวจต้องมีจิตสำนึกของความเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์เพื่อให้ ประชาชนศรัทธาและเชื่อมั่น ซึ่งต้องประพฤติปฏิบัติดังนี้

1. มีท่าทีเป็นมิตร มีมนุษยสัมพันธ์อันดี และมีความสุภาพอ่อนโยนต่อ ประชาชน ผู้รับบริการ รวมทั้งให้บริการประชาชนด้วยความเต็มใจ รวดเร็ว และไม่เลือกปฏิบัติ

2. ปฏิบัติตนให้เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของประชาชน ไม่เบียดเบียน ไม่แสดง

กริยาหรือท่าทางไม่สุภาพหรือไม่ให้เกียรติ รวมทั้ง ไม่ใช่ถ้อยคำ กริยา หรือท่าทาง ที่มีลักษณะ
หยาบคาย ดูหมิ่น หรือเหยียดหยามประชาชน

3. เอื้อเฟื้อ สงเคราะห์ และช่วยเหลือประชาชนเมื่ออยู่ในฐานะที่จำเป็นต้อง
ได้รับความช่วยเหลือ หรือประสบเคราะห์จากอุบัติเหตุ การละเมิดกฎหมาย หรือภัยอื่น ๆ ไม่ว่า
บุคคลนั้นจะเป็นผู้ต้องสงสัยหรือผู้กระทำผิดกฎหมายหรือไม่

4. ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการอย่าง
เคร่งครัด การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนที่ร้องขอ ต้องดำเนินการด้วยความรวดเร็ว ไม่ถ่วง
เวลาให้เนิ่นช้า และไม่ให้ข้อมูลข่าวสารอันเป็นเท็จแก่ประชาชน

ข้อ 11 ข้าราชการตำรวจต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตและยึดมั่นในศีลธรรม โดยยึด
ประโยชน์ส่วนรวมเหนือประโยชน์ส่วนตน ซึ่งต้องประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

1. ไม่ใช่ตำแหน่ง อำนาจหรือหน้าที่ หรือ ไม่ยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่ง อำนาจ
หรือหน้าที่ของตน แสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น

2. ไม่ใช่ตำแหน่ง อำนาจหรือหน้าที่ หรือ ไม่ยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่ง อำนาจ
หรือหน้าที่ของตน ไปในทางจงใจหรือมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ การใช้ดุลพินิจ หรือการกระทำ
ของข้าราชการตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่น อันเป็นผลให้การตัดสินใจ การใช้ดุลพินิจ หรือ
การกระทำของผู้นั้นสูญเสียความเที่ยงธรรมและยุติธรรม

3. ไม่รับของขวัญนอกเหนือจากโอกาสและกาลตามประเพณีนิยม และ
ของขวัญนั้นต้องมีมูลค่าตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประกาศ
กำหนดเว้นแต่ญาติซึ่งให้โดยเสน่หาตามจำนวนที่เหมาะสมตาม ฐานานุรูปหรือการให้โดย
ธรรมจรรยา

4. ไม่ใช่เวลาราชการหรือทรัพย์สินของราชการเพื่อธุรกิจหรือประโยชน์ส่วนตน

5. ไม่ประกอบอาชีพเสริมซึ่งมีลักษณะเป็นผลประโยชน์ทับซ้อน หรือเป็น
การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม

6. ดำรงชีวิตส่วนตัวไม่ให้เกิดมลทินมัวหมองต่อตำแหน่งหน้าที่ ไม่ทำผิด
กฎหมายแม้เห็นว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย ไม่หมกมุ่นในอบายมุขทั้งหลาย ไม่ฟุ้งเฟ้อหรูหรา และใช้
จ่ายประหยัดตามฐานะแห่งตน

ข้อ 12 ข้าราชการตำรวจต้องภาคภูมิใจในวิชาชีพ กล้ายืนหยัดกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง
ดีงามเพื่อเกียรติศักดิ์และศักดิ์ศรีของความเป็นตำรวจ ซึ่งต้องประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

1. ปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาตามครรลองของการปกครองระบอบ

ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายอย่างเคร่งครัด

2. ไม่สั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติกรในสิ่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือขัดต่อคุณธรรมและศีลธรรม

3. ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่ตนรู้หรือควรจะรู้ว่าไม่ชอบด้วยกฎหมาย ในการนี้ให้หักห้ามเป็นลายลักษณ์อักษรต่อผู้บังคับบัญชาผู้สั่ง

4. ไม่เลียงกฎหมาย ใช้หรือแนะนำให้ใช้ช่องโหว่ของกฎหมายเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือทำให้สูญเสียความเป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม

ข้อ 13 ในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชา ข้าราชการตำรวจต้องประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

1. ประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำและเป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาและที่พึ่งของผู้ใต้บังคับบัญชา

2. หมั่นอบรมให้ผู้ใต้บังคับบัญชายึดถือปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณ ว่ากล่าวตักเตือนด้วยจิตเมตตา และให้ความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่

3. ปกครองบังคับบัญชาด้วยหลักการและเหตุผลที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ยอมรับฟังความคิดเห็น และไม่ผลักความรับผิดชอบให้ผู้ใต้บังคับบัญชา

4. ใช้หลักคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลที่อยู่ในความรับผิดชอบ ของตนอย่างเคร่งครัด และปราศจากความลำเอียง

ข้อ 14 ในฐานะผู้ใต้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ข้าราชการตำรวจต้องประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

1. เคารพเชื่อฟัง และปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาที่ชอบด้วยกฎหมาย

2. รักษาวินัยและความสามัคคีในหมู่คณะ

3. ปฏิบัติต่อผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานด้วยความสุภาพมีน้ำใจ รักใคร่สมานฉันท์ และมีมนุษยสัมพันธ์ รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน

4. อุทิศตนเอง ไม่หลีกเลี่ยงหรือเกี่ยงงาน ร่วมมือร่วมใจปฏิบัติหน้าที่โดยยึดความสำเร็จของงานและชื่อเสียงของหน่วยเป็นที่ตั้ง

ข้อ 15 ข้าราชการตำรวจต้องปฏิบัติตามค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด ดังนี้

1. การยึดมั่น ในคุณธรรมและจริยธรรม

2. การมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ สุจริต และรับผิดชอบ

3. การยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน และไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

4. การยื่นหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย

5. การให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัย และไม่เลือกปฏิบัติ

6. การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และไม่บิดเบือน

ข้อเท็จจริง

7. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้

8. การยึดมั่นในระบบอุปถัมภ์โดยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

9. การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพขององค์การ

จรรยาบรรณของตำรวจ

ข้อ 16 ข้าราชการตำรวจจะต้องสำนึกในการให้บริการประชาชนด้านอำนาจความยุติธรรม และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและสิทธิมนุษยชน เพื่อให้ประชาชนมีความเชื่อมั่น เชื่อมั่นและศรัทธา ซึ่งต้องประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

1. อำนาจความสะดวกแก่ประชาชนในการร้องทุกข์ กล่าวโทษ ขออนุญาต ขอข้อมูลข่าวสาร หรือติดต่อราชการอื่น ด้วยความเต็มใจ เป็นมิตร ไม่เลือกปฏิบัติ และรวดเร็ว เพื่อให้ประชาชนเสียสิทธิหรือเสรีภาพตามกฎหมาย

2. สุภาพ อ่อนน้อม และให้เกียรติประชาชนเพื่อให้เกิดความน่าเคารพยำเกรง ไม่ใช่ถ้อยคำ กริยา หรือท่าทาง ที่มีลักษณะหยาบคาย ดูหมิ่น หรือเหยียดหยามประชาชน

3. ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ ต้องดำรงตนให้อยู่ในสภาพที่พร้อมและเหมาะสมแก่การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความน่าเชื่อถือและน่าไว้วางใจ

4. พกพาอาวุธตามระเบียบแบบแผน ไม่จับหรือถืออาวุธ หรือเล็งอาวุธ ไปยังบุคคลโดยปราศจากเหตุอันสมควร

5. พกพาเอกสารหรือตราประจำตัว และแสดงเอกสารหรือตราประจำตัวเมื่อมีบุคคลร้องขอ

ข้อ 17 เมื่อเข้าจับกุมหรือระงับการกระทำผิด ข้าราชการตำรวจต้องยึดถือ และปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายอย่างเคร่งครัด ซึ่งต้องประพฤติปฏิบัติดังนี้

1. แสดงถึงการอุทิศตนและจิตใจให้แก่การปฏิบัติหน้าที่อย่างกล้าหาญและมีสติปัญญา

2. ยืนหยัดเจตนารมณ์ในการรักษากฎหมายให้ถึงที่สุด และดำเนินการตาม

กฎหมายต่อผู้กระทำความผิด ทั้งนี้ให้ระลึกละเอียดว่าการใช้กฎหมายจะต้องคำนึงถึงหลักมนุษยธรรมด้วย

3. ไม่ใช่มาตรการรุนแรง เว้นแต่การใช้มาตรการปกติ แล้วไม่เพียงพอ ที่จะหยุดยั้งผู้กระทำความผิดหรือผู้ต้องสงสัยได้

ข้อ 18 ข้าราชการตำรวจต้องตระหนักว่า การใช้อาวุธ ก่าลัง หรือความรุนแรงเป็น มาตรการที่รุนแรงที่สุด ข้าราชการตำรวจอาจใช้อาวุธ ก่าลัง หรือความรุนแรง ได้ต่อเมื่อมีความ จำเป็นภายใต้กรอบของกฎหมายและระเบียบแบบแผน หรือเมื่อผู้กระทำความผิดหรือผู้ต้อง สงสัยใช้อาวุธต่อสู้ขัดขวางการจับกุม หรือเพื่อช่วยบุคคลอื่นที่อยู่ในอันตรายต่อชีวิต เมื่อมีการใช้อาวุธ ก่าลัง หรือความรุนแรง ไม่ว่าจะมิใช่บาดเจ็บหรือเสียชีวิตหรือไม่ ข้าราชการ ตำรวจต้องรายงานเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาตามระเบียบแบบแผนทันที

ข้อ 19 ในการรวบรวมพยานหลักฐาน การสืบสวนสอบสวน การสอบปากคำ หรือ การซักถามผู้กระทำความผิด ผู้ต้องหา ผู้ที่อยู่ในความควบคุมตามกฎหมาย ผู้เสียหาย ผู้รู้เห็น เหตุการณ์ หรือบุคคลอื่น ข้าราชการตำรวจต้องแสดงความเป็นมืออาชีพโดยใช้ความรู้ ความสามารถทางวิชาการตำรวจ รวมทั้งใช้ปฏิภาณไหวพริบและสติปัญญา เพื่อให้ได้ ข้อเท็จจริงและร่องรอยซึ่งความยุติธรรม ซึ่งต้องประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

1. ไม่ทำการทารุณหรือทารุณกรรมต่อบุคคล หรือต่อบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง สัมพันธ์กับบุคคลนั้น
2. ไม่ใช่ ง่าย วาน หรือยุยงส่งเสริม หรือปล่อยปละละเลยให้มีการทารุณหรือ ทารุณกรรมต่อบุคคล หรือต่อบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคคลนั้น
3. ไม่กระทำการข่มขู่หรือรังควาน หรือไม่ใช่อำนาจที่มีชอบ หรือแนะนำเสียม สอนบุคคลให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จหรือปรักปรำผู้อื่น
4. ไม่กักขังหรือหน่วงเหนี่ยวบุคคลที่ยังไม่ได้ถูกจับกุมตามกฎหมาย เพื่อการ สอบปากคำ
5. ไม่ใช่อำนาจที่มีชอบเพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐาน

ข้อ 20 ข้าราชการตำรวจต้องควบคุมดูแลบุคคลที่อยู่ในการควบคุมของตนอย่าง เคร่งครัดตามกฎหมายและมีมนุษยธรรม ซึ่งต้องประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

1. ไม่ผ่อนปรนให้บุคคลนั้นมีสิทธิหรือได้ประโยชน์โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และระเบียบแบบแผน

2. ไม่รบกวนการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลกับทนายความตามสิทธิแห่ง

กฎหมาย

3. จัดให้บุคคลได้รับการรักษาพยาบาลหรือการดูแลทางการแพทย์ตามสมควร แก่กรณีเมื่อบุคคลนั้นมีอาการเจ็บป่วยหรือร้องขอ

4. ไม่ควบคุมเด็กและเยาวชนร่วมกับผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่หรือไม่คุมขัง ผู้หญิงร่วมกับผู้ชาย เว้นแต่เป็นกรณีที่มีกฎหมายและระเบียบแบบแผนอนุญาต

ข้อ 21 ข้อมูลข่าวสารที่ข้าราชการตำรวจได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่ตามข้อ 19 หรือ จากการปฏิบัติหน้าที่อื่น ข้าราชการตำรวจจะต้องรักษาข้อมูลข่าวสารนั้นเป็นความลับอย่างเคร่งครัดเพราะอาจเป็นอันตรายต่อผลประโยชน์หรือชื่อเสียง ของบุคคล หรืออาจเป็นคุณหรือ เป็นโทษทั้งต่อผู้เสียหายหรือผู้กระทำความผิด ข้าราชการตำรวจจะเปิดเผยข้อมูลนั้น ได้ต่อเมื่อ มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่หรือเพื่อประโยชน์ในราชการตำรวจที่ชอบด้วยกฎหมาย หรือ เพื่อการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมเท่านั้น

ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วย จรรยาบรรณของพนักงานสอบสวน พ.ศ.

2544

ตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ที่ 4/2499 ลงวันที่ 13 ตุลาคม 2499 เรื่อง วางระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ซึ่งในลักษณะ 8 การสอบสวน บทที่ 1 ได้วางระเบียบว่าด้วยหลักทั่วไปว่าด้วยการสอบสวนไว้เป็นทางปฏิบัติแล้ว นั้น

เนื่องจาก สำนักงานตำรวจแห่งชาติตระหนักถึงความสำคัญของการสอบสวนคดีอาญาอันเป็นภารกิจหลักในการอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชน โดยมีพนักงานสอบสวนเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่นี้ ซึ่งการดำเนินการจะต้องมีความโปร่งใส สุจริต รวดเร็ว เสมอภาค และเที่ยงธรรมอย่างแท้จริง จึงได้กำหนดเป็นนโยบายเน้นหนักมุ่งปรับปรุงงานอำนวยความยุติธรรมทางอาญา โดยยึดหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ควบคู่ไปกับการรักษาความสงบสุขของสังคม และพัฒนาพนักงานสอบสวนให้มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณที่เหมาะสมต่อการดำรงไว้ซึ่งบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบขององค์กรต้นธารของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การที่พนักงานสอบสวนจะปฏิบัติหน้าที่ให้สัมฤทธิ์ผลและมีแนวทางการดำรงตนตามครรลองที่ถูกต้องได้ดีเพียงใดนั้น จำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือในลักษณะของจริยธรรม หรือจรรยาบรรณในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนที่กำหนดขึ้นเป็นพิเศษ

นอกเหนือจากจริยธรรมของข้าราชการตำรวจโดยทั่วไป ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 77 ได้บัญญัติให้รัฐจัดทำมาตรฐานทาง

คุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ เพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบและเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่แผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐกำหนดให้มีการรณรงค์และส่งเสริมค่านิยมสร้างสรรค์และจรรยาบรรณวิชาชีพของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งหลักการของระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข ยุติธรรม โปร่งใสและมีส่วนร่วม เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน สำนักงานตำรวจแห่งชาติเห็นเป็นการสมควรปรับปรุงพัฒนาจรรยาบรรณของพนักงานสอบสวนให้เป็นมาตรฐานเหมาะสมสอดคล้องกับปัจจัยต่าง ๆ และมีความชัดเจน บังเกิดผลในการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากกระบวนการประชาสังคม จึงสมควรแก้ไขระเบียบในเรื่องนี้เสียใหม่เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการประพฤติปฏิบัติของพนักงานสอบสวนควบคู่ไปกับอุดมคติของตำรวจ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนและสังคมส่วนรวม

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 3 แห่งข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ที่ 4/2499 ลงวันที่ 13 ตุลาคม 2499 ประกอบกับมาตรา 8 แห่งพระราชกฤษฎีกาโอนกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย ไปจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2541 ที่ให้อำนาจผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ยกเลิก แก้ไข เพิ่มเติม ประมวลระเบียบการตำรวจทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับคดีและในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับคดีได้ จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ยกเลิกความในลักษณะ 8 การสอบสวน บทที่ 1 ข้อ 208 แห่งประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีเสียทั้งหมด และให้ใช้ความที่แนบท้ายระเบียบนี้แทน

ข้อ 2 ให้เพิ่มความที่แนบท้ายระเบียบนี้ เป็นบทที่ 17 จรรยาบรรณของพนักงานสอบสวน ลักษณะ 8 การสอบสวน แห่งประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี

ข้อ 3 ให้ใช้ระเบียบนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ลักษณะ 8 การสอบสวนบทที่ 17 จรรยาบรรณของพนักงานสอบสวน

ด้วยสำนักงานตำรวจแห่งชาติตระหนักถึงความสำคัญของการสอบสวนคดีอาญาอันเป็นภารกิจหลักในการอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชน โดยมีพนักงานสอบสวนเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่นี้ ซึ่งการดำเนินการจะต้องมีความโปร่งใส สุจริต รวดเร็ว เสมอภาคและเที่ยงธรรมอย่างแท้จริง โดยยึดหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญควบคู่ไปกับการรักษาความสงบสุขของสังคม และพัฒนาพนักงานสอบสวนให้มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณที่เหมาะสมต่อการดำรงไว้ซึ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กรต้นธารของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่พนักงานสอบสวนจะปฏิบัติหน้าที่ให้สัมฤทธิ์ผล จึงจำเป็นต้องกำหนดให้มีจรรยาบรรณของพนักงานสอบสวนเป็นกรอบและ

แนวทางในการประพฤติปฏิบัติควบคู่ไปกับ "อุดมคติของตำรวจ" ที่ได้กำหนดไว้แล้วในประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 16 ตามผนวก แนบท้าย เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนและสังคมส่วนรวม ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยจรรยาบรรณของพนักงานสอบสวน พ.ศ.2544"

ข้อ 2 บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้ว ซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 3 จรรยาบรรณของพนักงานสอบสวน ที่ต้องประพฤติปฏิบัติควบคู่ไปกับอุดมคติของตำรวจตามผนวกแนบท้ายระเบียบนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนและสังคมส่วนรวม มีดังนี้

1. พนักงานสอบสวนต้องเคารพในสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ
2. พนักงานสอบสวนต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต และยึดมั่นในศีลธรรม
3. พนักงานสอบสวนต้องอำนวยความสะดวกด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง โปร่งใส และเป็นธรรม โดยปราศจากอคติ
4. พนักงานสอบสวนต้องกล้ายืนหยัดกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง
6. พนักงานสอบสวนพึงปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะ อุตสาหะ เสียสละ และอดทน เพื่อประโยชน์แห่งการอำนวยความสะดวก
6. พนักงานสอบสวนพึงมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ด้วยความสุภาพอ่อนโยนมีไมตรีจิต และเต็มใจให้บริการประชาชน
7. พนักงานสอบสวนพึงหมั่นศึกษาหาความรู้ และพัฒนาตนเองตลอดเวลา
8. พนักงานสอบสวนพึงสำนึก และยึดมั่นในวิชาชีพการสอบสวน มีความภาคภูมิใจในศักดิ์ศรีและวิชาชีพของตนเอง ให้ผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนทุกระดับชั้น ทำความเข้าใจและสอดคล้องควบคุม ดูแล ให้พนักงานสอบสวนยึดถือประพฤติปฏิบัติ ตามหลักจรรยาบรรณของพนักงานสอบสวนอย่างแท้จริง เพื่อให้บังเกิดผลดีแก่ทั้งการปฏิบัติหน้าที่ของตน และสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นแก่สังคม หากมีการละเลยหรือทำให้เห็นว่าพนักงานสอบสวนผู้ใดฝ่าฝืน ก็ให้ผู้บังคับบัญชาได้พิจารณาไปตามระเบียบแบบแผนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหากเข้าข่ายผิดวินัยก็ให้ดำเนินการในเรื่องวินัยด้วย (ผนวกแนบ

ทำระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยจรรยาบรรณของพนักงานสอบสวน พ.ศ.2544 ลงวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ.2544)

จรรยาบรรณของพนักงานสอบสวน พ.ศ.2544

ข้อกำหนด ข้อ 1 พนักงานสอบสวนต้องเคารพในสิทธิ และเสรีภาพของประชาชน ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

แนวทางปฏิบัติ

1. ต้องศึกษา ทำความเข้าใจกฎหมายและบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ถึงสิทธิ และเสรีภาพของประชาชนอย่างถ่องแท้
2. ต้องแจ้งสิทธิตามกฎหมายให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ
3. ปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนให้ตระหนักในหน้าที่ ต้องเคารพในสิทธิและเสรีภาพของ ประชาชนตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ โดยผู้บังคับบัญชาให้การอบรมเป็นประจำ
4. ให้พนักงานสอบสวนมีบทบาทในการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ในเรื่องสิทธิ ตามบทบัญญัติแห่ง รัฐธรรมนูญ

ข้อกำหนด ข้อ 2 พนักงานสอบสวนต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต และยึดมั่นในศีลธรรม

แนวทางปฏิบัติ

1. การปฏิบัติหน้าที่ต้องอยู่บนพื้นฐานของความสุจริต ตรงไปตรงมา ไม่มุ่งหวัง หรือแสวงหาประโยชน์อันมิควร ได้จากการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะด้วยการเรียกร้อง แสดงท่าที หรือกิริยาอาการอื่นใด และสามารถตรวจสอบได้
2. ไม่พยายามหลีกเลียงหรือแสวงหาช่องว่างของกฎหมายเพื่อกระทำสิ่งที่ไม่ถูกต้อง
3. มีจิตสำนึกในการปฏิบัติงานในกรอบของศีลธรรมตามหลักศาสนา

ข้อกำหนด ข้อ 3 พนักงานสอบสวนต้องอำนวยความสะดวกด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง โปร่งใส และเป็นธรรม โดยปราศจากอคติ

แนวทางปฏิบัติ

1. ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นกลาง ไม่เข้ากับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง
2. ให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว อย่างเสมอภาคและเป็นธรรม ตามลำดับชั้นตอนภายในระยะเวลาที่ ตำรวจกำหนด

3. ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ได้ด้วยความเต็ม

ใจ

ข้อกำหนด ข้อ 4 พนักงานสอบสวนต้องกล้ายื่นหยัดกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง

แนวทางปฏิบัติ

1. ต้องปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในความถูกต้อง คิงาม และชอบธรรม
2. ต้องปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักวิชาและจรรยาวิชาชีพ
3. ต้องปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เกรงกลัวต่ออิทธิพลใด ๆ

ข้อกำหนด ข้อ 5 พนักงานสอบสวนพึงปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะ อุตสาหะ เสียสละ และอดทน เพื่อประโยชน์แห่งการอำนวยความยุติธรรม

แนวทางปฏิบัติ

1. ปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ และอุทิศตนทุ่มเทสติปัญญา ความรู้ความคิดที่มีอยู่ให้กับงานอย่างเต็มที่
2. ปฏิบัติงานในหน้าที่โดยมีจิตสำนึกและหลักการตามกฎหมายเพื่อประโยชน์แห่งการอำนวยความยุติธรรม
3. ปฏิบัติงานในหน้าที่โดยมีจิตสำนึกพนักงานสอบสวนในเรื่องการเสียสละ อดทนและความ รับผิดชอบในหน้าที่

ข้อกำหนดข้อ 6 พนักงานสอบสวนพึงมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ด้วยความสุภาพ อ่อนโยน มีไมตรีจิต และเต็มใจให้บริการประชาชน

แนวทางปฏิบัติ

1. พนักงานสอบสวนปฏิบัติหน้าที่และให้บริการประชาชนด้วยความเป็นธรรมชาติ เพื่อมีน้ำใจและใช้กริยาวาจาที่สุภาพ อ่อนโยน โดยมีจิตสำนึกการให้บริการประชาชน
2. เต็มใจแนะนำ ช่วยเหลือในการบริการประชาชนเสมือนญาติ

ข้อกำหนด ข้อ 7 พนักงานสอบสวนพึงหมั่นศึกษาหาความรู้ และพัฒนาตนเอง ตลอดเวลา

แนวทางปฏิบัติ

1. ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม พัฒนาตนให้มีความรู้ ความชำนาญทันต่อเหตุการณ์
2. ขยันหมั่นเพียร ทำความเข้าใจต่อกฎหมายและระเบียบปฏิบัติและนำไป ยึดถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด

3. มีความริเริ่ม สร้างสรรค์ พัฒนาการปฏิบัติงานให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

ข้อกำหนด ข้อ 8 พนักงานสอบสวนพึงสำนึกและยึดมั่นในวิชาชีพการสอบสวน มีความภาคภูมิใจในศักดิ์ศรีและวิชาชีพของตนเอง

แนวทางปฏิบัติ

1. ดำรงตนให้เหมาะสมกับการเป็นข้าราชการในกระบวนการยุติธรรม ด้วยการ ใช้ชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ อย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี มีหลักการ มีคุณธรรม เป็นที่ยอมรับนับถือ ของประชาชน

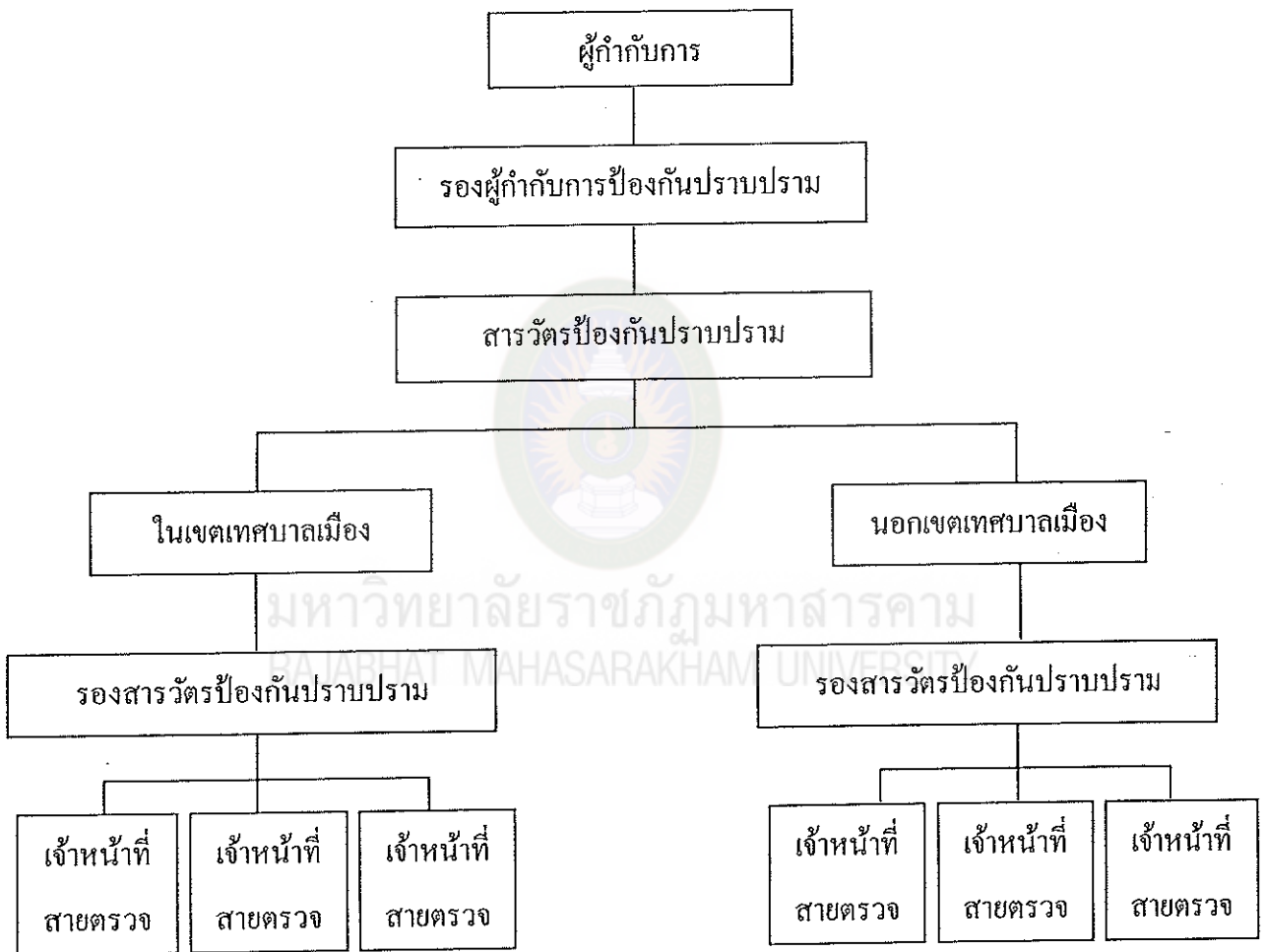
2. ปฏิบัติหน้าที่ในวิชาชีพการสอบสวนด้วยความมั่นคงและความภาคภูมิใจใน เกียรติคุณและศักดิ์ศรีของความเป็นพนักงานสอบสวน

3. ปฏิบัติงานด้วยจิตวิญญาณของพนักงานสอบสวนให้เป็นที่เชื่อถือและศรัทธา ของประชาชน (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ)

สรุป ด้านคุณธรรมจริยธรรม คือกรอบประเพณีในการปฏิบัติหน้าที่รักษาความ ปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ และการรักษากฎหมายคุ้มครอง ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม บริการชุมชนให้เกิดความ ร่มเย็น มีความสุภาพ อ่อนน้อม และให้เกียรติประชาชน ความเป็นกลางทางการเมือง ป้องกัน และปราบปรามผู้กระทำผิดกฎหมาย และดำเนินการเพื่อนำผู้กระทำผิดกฎหมายเข้าสู่ กระบวนการยุติธรรม โดยยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม หลักจรรยาวิชาชีพ ด้วยจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ สุจริตและรับผิดชอบและอุทิศตนและจิตใจให้แก่การปฏิบัติหน้าที่อย่างกล้าหาญและมี สติ ปัญญา

โครงสร้างการบริหารงานและอำนาจหน้าที่ของตำรวจสายตรวจ สถานีตำรวจภูธร
เมืองมหาสารคาม

โครงสร้างการบริหารงานป้องกันปราบปรามของตำรวจสายตรวจในสถานีตำรวจภูธร
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ภาพที่ 2 โครงสร้างการบริหารงานป้องกันปราบปรามของตำรวจสายตรวจ ในสถานี
ตำรวจภูธรอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ตำรวจไทย หรือชื่ออย่างเป็นทางการว่า ตำรวจแห่งชาติ (Royal Thai Police) เป็น
ตำรวจแห่งชาติของประเทศไทย ประกอบด้วย บรรดาเจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดสำนักงานตำรวจ
แห่งชาติซึ่งเป็นส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง มีฐานะเป็น

กรม และอยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่ตรวจตรารักษาความสงบ จับกุม และปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ความรับผิดชอบอันใหญ่หลวงในการดูแลคุ้มครอง ให้เกิดความสงบสุขแก่พลเมืองของประเทศ

“ตำรวจ” ตามที่ระบุไว้ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 คือ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ มีหน้าที่ตรวจตรารักษาความสงบ จับกุม และปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย” หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ตำรวจ ก็คือ ผู้มีหน้าที่พิทักษ์สันติราษฎร์ ตามที่ได้ยินได้ฟังกันอยู่เสมอ คำว่า “พิทักษ์” แปลว่า ดูแลคุ้มครอง พลเมืองของประเทศ ดังนั้น ตำรวจจึงเป็นผู้ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบอันใหญ่หลวงในการดูแลคุ้มครอง ให้เกิดความสงบสุขแก่พลเมืองของประเทศ ประเสริฐ เมฆมณี ได้ให้ความหมายของคำว่า “ตำรวจ” ว่าคำนี้ตรงกับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า “POLICE” มีพื้นฐานมาจากคำว่า “WATCH MAN” โดย หมายถึง ผู้ตรวจตรา ซึ่งถือกำเนิดมาจาก “การจัดระบบตรวจตรา และคุ้มครอง” (WATCH ANDWARD SYSTEM) ของตำรวจอังกฤษ และยังมีประวัติความเป็นมาคล้ายคลึงกับคำว่า “RATTLE WATH” หรือ หน่วยตรวจตราคุ้มภัยแก่ประชาชนของตำรวจสหรัฐอเมริกาแต่เดิมด้วย

นอกจากนี้แล้ว ยังได้มีการวิเคราะห์ความหมายของตำรวจ แยกเป็นรายตัวสระ และอักษร คำว่า POLICE นี้ พระเจ้าชาร์ล ที่ 5 แห่งประเทศฝรั่งเศส ได้ทรงวิเคราะห์ศัพท์ แยกเป็นรายอักษร ดังนี้

- P มาจาก Politeness หมายถึง ความสุภาพเรียบร้อย
- O มาจาก Obedience หมายถึง เชื่อฟังคำสั่ง
- L มาจาก Legal Knowledge หมายถึง รู้กฎหมาย
- I มาจาก Investigation หมายถึง การสืบสวน สอบสวน
- C มาจาก Cooperation หมายถึง ความร่วมมือ สามัคคี ในหน้าที่
- E มาจาก Energy หมายถึง ความเข้มแข็ง ต่อการทำงานในหน้าที่

นอกจากนั้น ได้พิจารณาวิเคราะห์ความหมายของคำว่า “ตรวจ” ซึ่งต่อมาได้แปลงเป็น “ตำรวจ” ได้ดังนี้

- ต หมายถึง ตรวจตรา จับกุม ผู้กระทำความผิดตามหน้าที่
- อ่า หมายถึง อำนาจความสะดวกให้ประชาชน
- ร หมายถึง ระวังเหตุ รักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- ว หมายถึง วาจาดี มีกิริยาสุภาพ
- จ หมายถึง จรรยาดี มีศีลธรรม

นอกจากนี้ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 ได้บัญญัติไว้ว่า

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้ “ข้าราชการตำรวจ” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ โดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณหมวดเงินเดือนในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และให้หมายความรวมถึงข้าราชการในสำนักงานตำรวจแห่งชาติซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติแต่งตั้งหรือสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการตำรวจโดยได้รับเงินเดือนจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐด้วย

มาตรา 6 สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นส่วนราชการมีฐานะเป็นนิติบุคคลอยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรีและมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. รักษาความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์พระราชินีพระราชทายาทผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์พระบรมวงศานุวงศ์ผู้แทนพระองค์และพระราชอาคันตุกะ
2. ดูแลควบคุมและกำกับการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจซึ่งปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
3. ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา
4. รักษาความสงบเรียบร้อยความปลอดภัยของประชาชนและความมั่นคงของราชอาณาจักร
5. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของข้าราชการตำรวจหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
6. ช่วยเหลือการพัฒนาประเทศตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย
7. ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้การปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ตาม (1) (2) (3) (4) หรือ (5) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดความผิดทางอาญาขึ้นสำหรับการกระทำใดเป็นการเฉพาะและตกอยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของข้าราชการตำรวจหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติตาม (3) (4) หรือ (5) จะตราพระราชกฤษฎีกาโอนอำนาจหน้าที่ตาม (3) (4) หรือ (5) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความผิดทางอาญาดังกล่าวทั้งหมดหรือบางส่วนให้เป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่นใดก็ได้ในกรณีเช่นนั้นให้ข้าราชการตำรวจและสำนักงานตำรวจแห่งชาติพ้นจากอำนาจหน้าที่ดังกล่าวทั้งหมดหรือบางส่วนและให้ถือว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ พนักงานสอบสวนหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้วแต่กรณีทั้งนี้ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว

มาตรา 7 ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติส่งเสริมให้ท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วม ในกิจการตำรวจเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญารักษาความสงบ เรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยของประชาชนตามความเหมาะสมและความต้องการของแต่ละพื้นที่ทั้งนี้การดำเนินการมีส่วนร่วมให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ต.ช. กำหนด

มาตรา 8 ข้าราชการตำรวจอาจให้แบ่งเป็นข้าราชการตำรวจประเภทไม่มียศ ด้วยก็ได้โดยให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาข้าราชการตำรวจตำแหน่งใดหรือปฏิบัติหน้าที่ใดจะเป็นข้าราชการตำรวจประเภทไม่มียศให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวไว้กำหนดวิธีการบรรจุการแต่งตั้งการดำเนินการทางวินัยการบังคับบัญชาการโยกย้ายระหว่างข้าราชการตำรวจประเภทมียศและข้าราชการตำรวจประเภทไม่มียศรวมตลอด ทั้งการปรับยศและปรับเงินเดือนเมื่อมีการโยกย้ายดังกล่าวและการอื่นตามที่จำเป็นไว้ด้วยพระราชกฤษฎีกาตามวรรคสองไม่มีผลกระทบฐานะของข้าราชการตำรวจที่มียศอยู่แล้วในวันที่พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมีผลใช้บังคับ

มาตรา 9 วันเวลาทำงานวันหยุดราชการตามประเพณีวันหยุดราชการประจำปี และการลาหยุดราชการของข้าราชการตำรวจให้เป็นไปตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนดแต่ในกรณี จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ ก.ต.ช. จะกำหนดให้ข้าราชการตำรวจต้องปฏิบัติหน้าที่ตามวันเวลาที่แตกต่างจากที่คณะรัฐมนตรีกำหนดก็ได้ (พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ. 2547)

คำว่าตำรวจ มาจากคำว่าตรวจ ซึ่งหมายถึงการตรวจตรารักษาความสงบ ให้ความคุ้มครองดูแลความปลอดภัยแก่สังคม ซึ่งมีประวัติความเป็นมาโดยย่อคือเมื่อ พ.ศ.2403 ล้นเกล้า รัชกาลที่ 4 เห็นว่า โจรผู้ร้ายมักก่อความสงบแก่ราษฎร ลำพังข้าราชการกรมเมือง มีอาจ ระงับเหตุการณ์ไม่สงบเรียบร้อยลงได้ง่าย จึงทรงจัดตั้งกองโปลิส หรือกองตำรวจขึ้นตาม แบบอย่างสิงคโปร์ และอินเดีย ซึ่งก็ยังคงอยู่ในเมื่อหลวง จนกระทั่งมาถึงรัชกาลที่ 5 ใน พ.ศ. 2440 จึงมีการจัดตั้งกรมตำรวจภูธร และมีการจัดตั้งกองตำรวจภูธรมณฑลต่าง ๆ ตามหัวเมือง เพื่อ ดูแลความปลอดภัยแก่ประชาชน ป้องกันและปราบปรามโจรผู้ร้ายรวมทั้งรักษาราช พระราช อาณาเขต ซึ่งมีการปฏิบัติลักษณะคล้ายทหาร

ต่อมาในรัชกาลที่ 6 เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2457 จึงมีประกาศพระบรมราชโองการให้ รวมกรมพลตระเวนซึ่งรับผิดชอบเขตมณฑลกรุงเทพ เข้ากับกรมตำรวจภูธร สังกัด กระทรวงมหาดไทย กรมตำรวจจึงเจริญก้าวหน้ามาตามลำดับ จนกระทั่งเมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2541 จึงได้เปลี่ยนเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และตาม พ.ร.บ. ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547

บัญญัติอำนาจหน้าที่ไว้ว่า

1. รักษาความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์พระราชินีพระราชทายาทฯ
2. ดูแลควบคุมและกำกับการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ
3. ป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดทางอาญา
4. รักษาความสงบเรียบร้อยความปลอดภัยแก่ประชาชนและความมั่นคงของ

ราชอาณาจักร

5. ปฏิบัติการอื่นใดที่กฎหมายให้เป็นหน้าที่ของตำรวจ
6. ช่วยเหลือพัฒนาประเทศชาติ
7. ปฏิบัติการอื่นเพื่อส่งเสริมหรือสนับสนุนการปฏิบัติการตามข้อ (1-5) ให้มี

ประสิทธิภาพ

ปัจจุบันในโลกยุคโลกาภิวัตน์ การปฏิบัติงานและการปฏิบัติตัวของตำรวจจึงถูกตรวจสอบอย่างเข้มงวด ทุกอย่างจะต้องโปร่งใส จึงเป็นการถูกต้องแล้วที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พยายามจัดทำโครงการต่าง ๆ ที่ดึงเอาประชาชนทุกสาขาอาชีพเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายในการบริหารงาน และรับฟังความคิดเห็นของประชาชนมาปฏิบัติ และให้ความสำคัญในการพัฒนาสถานีตำรวจให้เป็นที่พึงของประชาชนได้อย่างแท้จริงมากกว่าในอดีต เพราะหากสถานีตำรวจอยู่ในหัวใจของประชาชนได้แล้ว นั้นย่อมหมายความว่าภาพพจน์ที่ดี ความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนต่อตำรวจจะกลับคืนมา จากที่มีตำรวจเลว ๆ บางนายได้กระทำไว้ ความร่วมมือของประชาชนในการแจ้งข่าวสารเบาะแสอาชญากรรมต่าง ๆ ก็จะหลั่งไหลเข้ามาทำให้ง่ายในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ

อำนาจหน้าที่ของตำรวจ

1. ด้านบังคับใช้กฎหมาย มีพฤติการณ์ของการก่ออาชญากรรม แบ่งเป็น 2 ประเภท ในความหมาย อาชญากรรมประเภทแรก ได้แก่ อาชญากรรมที่เป็นความชั่วในตัวเอง เช่น การฆ่าผู้อื่น การลักทรัพย์ ประเภทที่สอง อาชญากรรมที่เกิดขึ้นจากการกระทำผิดกฎระเบียบของสังคม ที่กฎหมายบัญญัติไว้ เช่นการกระทำผิดกฎจราจร การฝ่าฝืนเทศบัญญัติ การหลีกเลี่ยงภาษี การพนัน อบายมุข สถานบริการ และสิ่งชั่วๆประเภทต่าง ๆ สังคมให้อำนาจหน้าที่ของตำรวจที่จะเข้าไปมีหน้าที่ในการรักษากฎหมายซึ่งสองประเภท ยังมีมาตรการบังคับเอาไว้อีกว่า ถ้าตำรวจละเลยหรือเพิกเฉยเมื่อพบการกระทำผิด ตำรวจเองจะต้องรับโทษตามกฎหมายอาญาเช่นกัน

2. ด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิดกับการรักษากฎหมายหรืออาจจะกล่าวได้ว่าเป็นเรื่องเดียวกัน จะมีความแตกต่างกันคือ อำนาจหน้าที่นี้เป็นอำนาจหน้าที่เฉพาะตำรวจเท่านั้น สังคมได้มอบความไว้วางใจให้ตำรวจในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งตำรวจเองก็มีความภาคภูมิใจและตระหนักดีถึงภารกิจอันมีเกียรติที่ได้รับมอบความไว้วางใจนี้

3. ด้านการให้บริการ ข้าราชการคือบุคคลที่ทำให้ประชาชนอุ่นใจ อาชีพตำรวจนั้นมีลักษณะเฉพาะคือ ไม่มีวันหยุด เป็นงานที่ต้องพร้อมในการให้บริการประชาชนตลอด 24 ชั่วโมง และเมื่ออยู่ในเครื่องแบบตำรวจแล้ว เราไม่สามารถปฏิเสธต่อสังคมได้ จึงเห็นได้ว่าปัญหาร้อยแปดที่เข้ามาให้ตำรวจช่วยแก้ไข ซึ่งเมื่อได้รับคำร้องทุกข์ในเรื่องต่าง ๆ ตำรวจเองไม่สามารถที่จะเมินเฉยได้ ดังนั้นงานบนโรงพักจึงครอบคลุมและใกล้ชิดชีวิตความเป็นอยู่ของสังคมอย่างยิ่ง

ตำรวจสายตรวจงานป้องกันปราบปราม

ตำรวจสายตรวจงานป้องกันปราบปรามคือ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่แต่งเครื่องแบบออกตรวจทั่วไป มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานด้านป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและรักษาความสงบเรียบร้อยตลอดจนการป้องกันเหตุร้ายและภัยอันตรายต่าง ๆ ด้วยการป้องกันคุ้มครองประชาชนในสังคมมิให้ถูกคนร้ายรบกวน ข่มเหง รังแกหรือให้รู้สึกหวาดกลัวอาชญากรรม โดยยึดหลักแสดงตัวเพื่อตัดช่องโอกาสของคนร้ายที่กำลังจะกระทำความผิดให้เปลี่ยนใจ โดยการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันปฏิบัติงานตรวจตลอด 24 ชั่วโมง ในแต่ละวัน หากพบเห็นสิ่งที่น่าสงสัยก็จะตรวจสอบตรวจค้นเพื่อป้องกันเหตุ หากพบผู้กระทำความผิดซึ่งหน้าก็จะจับกุมหรือเมื่อได้รับแจ้งให้จับกุมผู้กระทำความผิด ถ้าเป็นความผิดและมีอำนาจตามกฎหมายก็จะจับกุมผู้กระทำความผิดส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดี (พงศ์พัฒน์ ฉายาพันธุ์, 2540 : 29) โดยจะแบ่งเป็น 3 ระดับคือ สารวัตรป้องกันปราบปราม รองสารวัตรป้องกันปราบปราม และเจ้าหน้าที่สายตรวจเครื่องมือ อุปกรณ์ พาหนะในการปฏิบัติงานสายตรวจ

ในการปฏิบัติงานสายตรวจนั้น เครื่องมือ อุปกรณ์ พาหนะต่าง ๆ เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้งานในหน้าที่ป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของแต่ละสถานีตำรวจสัมฤทธิ์ผล ไม่ว่าจะเป็นรถยนต์ รถจักรยานยนต์ อาวุธปืนพก กระบอง ไฟฉาย กุญแจมือ วิทยุ ติดต่อบุคคลหรือแม้กระทั่งสมุดพกประจำตัวของตำรวจสายตรวจซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารจะต้องจัดหาให้ครบถ้วน มีคุณภาพใช้งานได้ดี ตลอดจนจะต้องมีจำนวนเพียงพอกับกำลังพล ตำรวจสายตรวจและเมื่อมอบให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจนำไปใช้ในการปฏิบัติงานแล้ว

ผู้บริหารงานสายตรวจจะต้องมีวิธีการกำกับดูแล ตรวจสอบการส่งมอบการบำรุงรักษาให้ เครื่องมือ อุปกรณ์ และพาหนะต่าง ๆ นั้น คงอยู่ในสภาพที่สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งขณะนี้ปัญหาด้านการขาดความดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควร ทำให้ในบางครั้งอาจ เกิดความสูญเสียงบประมาณในการจัดซื้อเพิ่มเติมสูงจนเกินความจำเป็นในการแก้ไขปัญหา นี้ จะได้จัดให้มีการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจในการบำรุงรักษา เครื่องมือ อุปกรณ์และพาหนะในงานสายตรวจในโอกาสต่อไป นอกจากนี้ ทุกสถานีตำรวจควร จัดให้มีห้องปฏิบัติการสายตรวจ (Patrol Operation Center) เป็นศูนย์กลางของข้อมูล ข่าวสาร ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานสายตรวจ โดยจัดให้มีตู้เก็บเอกสาร สิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ณาฬิกาอาชญากรรม กราฟสถิติต่าง ๆ ฯลฯ และสามารถแปลงสภาพเป็นห้องประชุมของสถานี ตำรวจที่เมื่อมีความจำเป็นสำหรับศูนย์กลางข้อมูลของสถานีตำรวจนี้จะมีประโยชน์อย่างมากใน การเรียกค้นข้อมูลการตรวจสอบ ฯลฯ ให้เป็นไปด้วยความรวดเร็วถูกต้อง

รูปแบบของสายตรวจ

รูปแบบของสายตรวจนั้น มีลักษณะแตกต่างกันออกไป สำหรับรูปแบบที่นิยมนำมา กำหนดใช้ในการจัดรูปแบบของสายตรวจของสถานีตำรวจต่าง ๆ ในปัจจุบันมีดังนี้

1. สายตรวจเดินเท้าหรือกำลังตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ลาดตระเวนในห้องที่ที่ รับผิดชอบ โดยการเดินไม่มียานพาหนะแต่อย่างใด เหตุที่ต้องจัดสายตรวจประเภทนี้เพราะใน ห้องที่บางแห่ง จะมีลักษณะของทางเดินชุมชนเล็กแคบ

2. สายตรวจรถยนต์ มีรถยนต์เป็นยานพาหนะ สามารถตรวจได้ระยะทางไกล และบรรทุกกำลังตำรวจได้เป็นจำนวนมากในการระงับเหตุ

3. สายตรวจรถจักรยานยนต์ มีรถจักรยานยนต์เป็นยานพาหนะ สายตรวจ ประเภทนี้มีความว่องไว รวดเร็วในการปฏิบัติงาน เพราะสามารถเข้าไปในพื้นที่แคบ ๆ เช่น ตรอก ซอย ซึ่งรถยนต์ไม่สามารถเข้าไปได้ การตรวจพื้นที่ได้ระยะทางไกลเท่ารถยนต์และ ประหยัดน้ำมันเชื้อเพลิงได้มากกว่า

4. สายตรวจประเภทตามจุด คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจที่ถูกจำกัดให้อยู่ ประจำบริเวณหรือสถานที่เพื่อรักษาการณ์ตามบริเวณสถานที่สำคัญ ๆ และสถานที่ที่อาจเกิด อาชญากรรมได้ง่าย

อำนาจหน้าที่ของตำรวจตำแหน่งต่าง ๆ บนสถานีตำรวจ (ฝ่ายป้องกันปราบปราม) (ตามคำสั่ง ตร. ที่ 57/2553 ลง 2 ก.พ. 2553) เรื่องกำหนดอำนาจหน้าที่ของตำแหน่งในสถานี ตำรวจ

หัวหน้างานป้องกันปราบปราม มีหน้าที่ดังนี้

เป็นหัวหน้าผู้ปฏิบัติงานป้องกันปราบปรามรับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผน
 อำนวยการ สั่งการ ควบคุม กำกับ ดูแล ตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลตลอดจนปฏิบัติงาน
 ในด้านการป้องกันอาชญากรรมและรักษาความสงบเรียบร้อยงานปราบปรามอาชญากรรม ซึ่ง
 เป็นการกระทำความผิดตาม พ.ร.บ.ต่าง ๆ ที่มีโทษทางอาญาทุกฉบับ งานคณะกรรมการ
 ตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ
 รวมทั้งงานที่มีลักษณะเกี่ยวข้องหรือเป็นส่วนประกอบของงานนี้ในเขตพื้นที่สถานีตำรวจ เพื่อ
 มิให้เกิดอาชญากรรมขึ้น โดยจำแนกออกเป็นงานต่าง ๆ ดังนี้

1. งานการข่าว
2. งานจัดทำแผนที่ระบบข้อมูลอาชญากรรมรวมทั้งการจัดทำระบบข้อมูล
 เป้าหมายที่อาจเกิดอาชญากรรมและระบบข้อมูลทางสังคมที่เป็นประโยชน์ต่อการป้องกัน
 ระวัง ปราบปรามอาชญากรรม
3. งานควบคุมผู้ต้องหาและผู้ถูกกักขัง
4. งานควบคุมศูนย์วิทยุ หรือการรับ – ส่งวิทยุของสถานีตำรวจ
5. งานจัดตั้งจุดรับแจ้งเหตุ จุดตรวจจุดสกัดและกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการ
 ป้องกันและปราบปรามมิให้อาชญากรรมเกิดขึ้น
6. งานจัดสายตรวจทุกประเภท
7. งานควบคุมแหล่งอบายมุข และการจัดระเบียบสังคม
8. งานปราบปรามการกระทำความผิดตาม ปอ. และ พ.ร.บ.ต่าง ๆ ที่มีโทษทาง
 อาญาทุกฉบับ
9. งานปราบปรามผู้มีอิทธิพลและมีมือปืนรับจ้าง
10. งานพิทักษ์เด็กเยาวชนและสตรี
11. งานปราบปรามผู้มีอิทธิพลเกี่ยวกับบ่อนการพนัน สถานบริการและแหล่ง
 อบายมุข
12. งานปราบปรามผู้มีอิทธิพลในการฮั้วประมูลและขัดขวางการเสนอแข่งขัน
 ราคาในการประมูลของทางราชการ
13. งานปราบปรามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ ตรวจค้นสถานที่เกิดเหตุ หรือ
 บุคคล
14. งานตามกฎหมายว่าด้วยการจำหน่ายสุรา สถานบริการ โรงแรม ภาพยนตร์

โรงรับจำนำ อาวุธปืนการพนัน การขายทอดตลาดและค้าของเก่า การเรียไร กิจการเทปและ
วัสดุโทรทัศน์รวมทั้งงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้

15. งานฝึกอบรมประชาชน อาสาสมัคร เด็ก เยาวชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา
พนักงานรักษาความปลอดภัย ลูกเสือชาวบ้าน สมาชิกไทยอาสาป้องกันชาติ ฯลฯ ที่เกี่ยวกับการ
ป้องกันอาชญากรรมและรักษาความปลอดภัยเพื่อช่วยเหลือกิจการตำรวจ

16. งานคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ (กต.ตร.)
ระดับสถานีตำรวจ

17. งานประชาสัมพันธ์ ชุมชนและมวลชนสัมพันธ์เพื่อแสวงหาความร่วมมือ
จากหน่วยงานภาครัฐเอกชน ประชาชนตลอดจนสร้างเครือข่ายการป้องกันอาชญากรรมใน
ชุมชนและทุกภาคส่วนของสังคมในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจ

18. งานพัฒนากำลังพล งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีเพื่อใช้ในการ
ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

19. งานระบบงบประมาณที่เกี่ยวกับงานป้องกันปราบปราม

20. ตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลวิจัยและพัฒนาการปฏิบัติตามนโยบาย
ยุทธศาสตร์ แผนงานและโครงการต่าง ๆ ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

21. กรณีมีการกระทำความผิดให้พิจารณาสั่งการให้ผู้ปฏิบัติงานป้องกัน
ปราบปรามดำเนินการจับกุมหรือดำเนินการจับกุมด้วยตนเอง

22. งานการจัดกำลังร่วมในการถวายความปลอดภัยแด่องค์พระมหากษัตริย์และ
พระบรมวงศานุวงศ์ที่เสด็จพระราชดำเนินเข้ามาในพื้นที่ของสถานีตำรวจ

23. งานการจัดกำลังร่วมในการควบคุมความสงบเรียบร้อย กรณีมีเหตุพิเศษต่าง
ๆ เช่นการจัดงานตามประเพณี การชุมนุมประท้วงและอื่น ๆ

24. งานควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ ทั้งในด้านการ
ปฏิบัติงานความประพฤติและระเบียบวินัย

25. การปฏิบัติหน้าที่ หากมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนให้มีอำนาจมอบหมายให้
ผู้ใต้บังคับบัญชา ปฏิบัติหน้าที่อื่นได้ตามความเหมาะสมแต่ทั้งนี้ ต้องไม่เสียหายต่อหน้าที่การ
งานประจำ

26. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปราม

27. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

ผู้บังคับหมู่ ป้องกันปราบปรามมีหน้าที่ ดังนี้

1. ทำหน้าที่ธุรการ
2. ทำหน้าที่ปฏิบัติการป้องกันปราบปรามมีหน้าที่ดังนี้
 - 2.1 เก็บรวบรวมสถิติข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายและสั่งการเกี่ยวกับคดีอาญาทุกประเภทและคดีตาม พ.ร.บ.ต่าง ๆ ที่มีโทษทางอาญาทุกฉบับ โดยให้เก็บและรายงานตามที่ตำรวจ กำหนด
 - 2.2 ป้องกันเหตุ โดยการตรวจตราทั่วไปหากต้องใช้อำลังตำรวจไปทำการระงับปราบปรามเมื่อพบเหตุที่ต้องระงับปราบปรามต้องดำเนินการด้วยตนเอง หรือแจ้งหรือสั่งให้ใช้อำลังตำรวจตามความเหมาะสมหรือตามแผนที่กำหนดไว้
 - 2.3 จับกุมเมื่อพบการกระทำความผิดหรือได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา
 - 2.4 ปฏิบัติหน้าที่ถวายความปลอดภัยแด่องค์พระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ที่เสด็จพระราชดำเนินเข้ามาในพื้นที่ของสถานีตำรวจ
 - 2.5 ควบคุมความสงบเรียบร้อย กรณีมีเหตุพิเศษต่าง ๆ เช่น การจัดงานตามประเพณีการชุมนุมประท้วงและอื่น ๆ
 - 2.6 ปฏิบัติหน้าที่สืบเวอร์ประจำสถานีตำรวจควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของยามสถานีตำรวจ ประชาสัมพันธ์ ควบคุมผู้ต้องหาพิมพ์ลายนิ้วมือ
 - 2.7 ปฏิบัติหน้าที่ยามสถานีตำรวจ รักษาการณ์รักษาความสงบเรียบร้อย ความสะอาด พัสศุของหลวง สิ่งของที่ยึดมาประกอบคดีตลอดจนช่วยเหลือควบคุมดูแลผู้ต้องหาและผู้ต้องขัง
 - 2.8 ปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานป้องกันปราบปราม
 - 2.9 ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย
3. ทำหน้าที่ควบคุมผู้ต้องหาบนสถานี
4. ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์
5. ทำหน้าที่พิมพ์ลายนิ้วมือ
6. ทำหน้าที่เสมียนประจำวันธุรการ
7. ทำหน้าที่พนักงานวิทยุ

หน้าที่สายตรวจ

สายตรวจเป็นงานหลักในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและการสร้างความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินของประชาชน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาจัดสายตรวจออกปฏิบัติหน้าที่ตามพื้นที่นั้น ๆ ให้เหมาะสม เช่นสายตรวจจรดยนต์ สายตรวจจรดจักรยานยนต์ สายตรวจเดินเท้า เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของงานสายตรวจ มี 4 ประการ ได้แก่

1. ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม
2. สร้างความใกล้ชิด ความอบอุ่นใจ ให้กับประชาชนที่พบเห็น
3. ให้ความช่วยเหลือ แนะนำและบริการประชาชนในบริเวณใกล้เคียงที่ตรวจ
4. ประชาสัมพันธ์ และแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน

แนวทางการปฏิบัติของสายตรวจ

1. ออกตรวจตามแผนการตรวจ โดยให้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานในสมุดประจำจุดต่าง ๆ ที่กำหนด ซึ่งการออกตรวจนี้เป็นการตัดช่องโอกาสของคนร้ายอันเป็นการป้องกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และหากขณะตรวจพบคนร้ายกระทำความผิด ก็สามารถเข้าจับกุมได้ทันที
2. ประชาสัมพันธ์ เยี่ยมเยียนประชาชนซึ่งอยู่ในเส้นทางตรวจและผ่านไปมา เพื่อให้คำแนะนำต่าง ๆ เพื่อทราบข้อมูล ข่าวสาร ปัญหา และความต้องการของประชาชน
3. สังเกต ตรวจตรา บุคคล และยานพาหนะที่ต้องสงสัย รวมทั้งสถานที่สำคัญหรือสถานที่ที่ล่อแหลมต่อการเกิดเหตุที่เป็นอันตรายแก่ชีวิตและทรัพย์สิน
4. สืบเสาะหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบุคคล และข้อมูลท้องถิ่นในบริเวณที่รับผิดชอบ ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ แล้วรายงานหัวหน้าสายตรวจเพื่อนำเสนอสารวัตรป้องกันปราบปราม หัวหน้างานป้องกันปราบปราม และหัวหน้าสถานีตำรวจต่อไป
5. สายตรวจทุกคนต้องมีอุปกรณ์ที่จำเป็นในการออกตรวจ เช่น อาวุธปืน กระสุนปืน วิทยุแกมมือ ไฟฉาย แบบรายงาน แผนการตรวจ โดยเฉพาะสมุดพกประจำตัวสายตรวจ เพื่อจดบันทึกเหตุการณ์สำคัญ หรือสิ่งที่ควรบันทึกไว้ตรวจสอบในระหว่างออกตรวจ เป็นต้น

การจัดสายตรวจจรดจักรยานยนต์

1. คุณลักษณะสายตรวจจรดจักรยานยนต์

1.1 สายตรวจจรดจักรยานยนต์ต้องแต่งเครื่องแบบชุดกากี ติดสายนกหวีด

(สายแดง) และสวมหมวกนิรภัยทุกคน

1.2 สายตรวจจะต้องมีอุปกรณ์ในการออกตรวจ เช่น อาวุธปืน กระสุนปืน วิทยุแจมมือ กระบอง ไฟฉาย เสื้อกันฝน สมุดพก แบบการรายงาน แผนการตรวจทุกนาย สำหรับของใส่อุปกรณ์ดังกล่าวให้ใช้สีดำ

1.3 สายตรวจจักรยานยนต์ที่ออกตรวจทุกคัน ต้องมีวิทยุและสามารถติดต่อได้ตลอดเวลา

1.4 เมื่อทราบเหตุสายตรวจรถจักรยานยนต์ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในเขตที่รับผิดชอบหรือสายตรวจรถจักรยานยนต์ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ใกล้จุดที่เกิดเหตุจะไปยังที่เกิดเหตุเพื่อดำเนินการในเบื้องต้นก่อนได้โดยเร็ว

1.5 สายตรวจที่รับผิดชอบเขตจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งในการติดตามพยานหรือภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตำรวจในเขตที่รับผิดชอบ

1.6 รถจักรยานยนต์ของสายตรวจ ซึ่งเป็นของทางราชการจะต้องมีกำกับลมหน้าติดสติ๊กเกอร์เขียนว่า “สายตรวจ สน. หรือ สภ.....”

2. การจัดสายตรวจและการปฏิบัติ

2.1 การจัดสายตรวจรถจักรยานยนต์ใน 1 วัน จัด 3 ผลัด ๆ ละ 8 ชั่วโมง (00.01-08.00 น., 08.00-16.00 น. และ 16.00-24.00 น.)

2.2 การจัดสายตรวจรถจักรยานยนต์ ควรจัดให้เหมาะสมกับขนาดของพื้นที่แต่ละสถานีตำรวจ โดยจัดพื้นที่เป็นเขตตรวจให้เหมาะสม ทั้งนี้ต้องพิจารณาจากความหนาแน่นของประชากร ความกว้างของพื้นที่ และความรวดเร็วในการไปถึงที่เกิดเหตุภายใน 5 นาที แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาจากจำนวนรถจักรยานยนต์และกำลังของตำรวจว่ามีพอหรือไม่ด้วย

2.3 ในการตรวจของสายตรวจรถจักรยานยนต์ทุก 1 ชั่วโมง ให้ใช้เวลาในการตรวจประมาณ 30 นาที หยุดพักรถ สังเกตการณ์ตามจุดต่าง ๆ และพบปะพูดคุยกับประชาชน (STOP WALK AND TALK) 30 นาทีซึ่งเวลาที่ใช้ในการสังเกตการณ์และพบปะพูดคุยกับประชาชนนั้น ให้คำนึงถึงสภาพแวดล้อม เหตุการณ์ สถานที่ และเวลาในขณะที่ตรวจตามความเหมาะสม และในระหว่างการตรวจให้รายงานเหตุการณ์และสถานที่ตรวจให้หัวหน้าสายตรวจหรือร้อยเวร และศูนย์วิทยุทราบตามห้วงเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการตรวจของสถานีตำรวจ (คู่มือการปฏิบัติในการจัดและควบคุมสายตรวจฉบับปรับปรุงปี 2543 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ คำสั่งที่ 1015/2542 ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2542)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 279 บัญญัติว่ามาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภทให้

เป็นไปตามประมวลจริยธรรมที่กำหนดขึ้นและพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547

มาตรา 77 บัญญัติให้ข้าราชการตำรวจต้องถือและปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรีและจรรยาบรรณของตำรวจตามที่กำหนดในกฎ ก.ตร. และต้องรักษาวินัยตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้โดยเคร่งครัด โดยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังที่กล่าวมานี้และการที่ตำรวจ ต้องเป็นที่พึ่งสำคัญของประชาชนในด้านอำนวยความสะดวกและยุติธรรมข้าราชการตำรวจจึงต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างคุณธรรมจริยธรรมเป็นตำรวจของประชาชนอย่างแท้จริงคณะกรรมการข้าราชการตำรวจจึงได้ออกกฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.2551 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2551 เป็นต้นมา โดยได้กำหนดให้ใช้ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจท้ายกฎ ก.ตร. นี้เป็นกรอบแห่งการประพฤติปฏิบัติของข้าราชการตำรวจ ต่อมาได้ออกกฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2553 แก้ไขปรับปรุงกฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.2551 สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ตระหนักถึงความสำคัญของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ จึงได้มีนโยบายให้กองบัญชาการศึกษาศึกษาซึ่งทำหน้าที่เป็นศูนย์ส่งเสริมจริยธรรมและพัฒนาคุณธรรม ของข้าราชการตำรวจจัดทำคู่มือเสริมสร้างการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้าราชการตำรวจ

1. มีความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในการปฏิบัติงานด้วยหลักจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ
2. ตระหนักถึงปัญหาเชิงจริยธรรมและเข้าใจหลักพฤติกรรมศาสตร์เชิงจริยธรรมจริตประเพณีวัฒนธรรมของคนในชาติ
3. มีความสำนึกในความถูกต้องและชอบธรรมในการปฏิบัติหน้าที่รับใช้ประชาชนมีจิตสาธารณะเสียสละประโยชน์ส่วนน้อยของตนเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง
4. ยึดมั่นในสถาบันชาติเชิดชูศาสนาและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย
5. ร่วมมือร่วมใจกันนำคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจไปประพฤติปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ให้หน่วยงานในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

นำไปถ่ายทอดหรือสอดแทรกในการฝึกอบรมข้าราชการตำรวจประจำสัปดาห์หรือการฝึกอบรมในโอกาสต่าง ๆ ตามความเหมาะสมต่อไป

ตำรวจที่ดีมีคุณภาพที่ประชาชนต้องการมีคุณสมบัติดังนี้

1. การครองตนของตำรวจ ต้องเป็นคนดี มีศีลธรรม มีคุณธรรม ใช้ชีวิตอย่างสมถะเรียบง่าย ตามฐานานุกรมไม่ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย
 2. มีจิตวิญญาณความเป็นตำรวจที่จะคอยพิทักษ์รับใช้ประชาชนอย่างแท้จริงและมีความเที่ยงธรรม ตรงไปตรงมาในการปฏิบัติหน้าที่ มีความกระตือรือร้นที่จะช่วยเหลือแก่ประชาชนผู้เดือดร้อน แม้บางเรื่องไม่ได้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตำรวจก็ตาม
 3. การต้อนรับจับคู่ประชาชนด้วยมิตรไมตรี การพูดจากับประชาชนทุกฝ่าย ไม่ว่าจะ เป็นฝ่ายผู้เสียหายหรือฝ่ายผู้ต้องหา จะต้องกระทำด้วยวาจาที่สุภาพ ไพเราะ มีหางเสียง ไม่ตะคอกและไม่ใช้อารมณ์ แต่จะต้องใช้เหตุผลในการอธิบายความ
 4. การรีดไถ การ敲诈ราษฎรบังหลวง การรับส่วยหรือผลประโยชน์ที่มีควรได้ จะต้องน้อยลง และหมดไปในที่สุด
 5. เป็นตำรวจที่ทันสมัยทันสมัย ทันเหตุการณ์ หากความรู้ใส่ตัวอยู่เสมอทั้งเรื่องทั่วไป และเรื่องกฎหมาย และมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลหน่วยงานใส่ใจในการพัฒนากำลังพลอยู่ตลอดเวลา
 6. เป็นตำรวจมืออาชีพ และเป็นตำรวจอาชีพ ไม่ใช่แค่มีอาชีพเป็นตำรวจ ประชาชนไม่อยากเห็นตำรวจประกอบอาชีพอื่นเป็นอาชีพหลักและอาชีพตำรวจเป็นอาชีพเสริม
 7. ประชาชนอยากเห็นการบริหารงานบุคคลของตำรวจดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทั้งเรื่องการโยกย้าย การแต่งตั้ง การให้บำเหน็จความชอบ ใช้หลักคุณธรรมไม่ใช่ใช้หลักอุปถัมภ์อย่างที่ เป็นอยู่ในปัจจุบัน การวิ่งเต้นการใช้เส้นสายจะต้องหมดสิ้นไป ตลอดถึงการวางคนให้ตรงกับงานและการสนับสนุนคนดีให้มีตำแหน่งสูงขึ้น
 8. ประชาชนอยากเห็นสถานีตำรวจมีความพร้อม มีกำลังคน และอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ และทันสมัยสามารถออกช่วยเหลือประชาชนได้ทันทั่วทั้ง
- จะเห็นว่าตราบไคที่ยังมีสังคม ยังมีประเทศชาติ ตราบนั้นจำเป็นต้องมีตำรวจอยู่ทำหน้าที่ ประชาชนและสังคมจึงมีความคาดหวังจากจากตำรวจสูง คาดหวังที่จะได้รับความคุ้มครองช่วยเหลือจากตำรวจเมื่อมีภัย จากการสอบถามประชาชนหากมีเรื่องเดือดร้อนไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม สิ่งแรกที่จะนึกถึงคือตำรวจ ดังนั้น การที่จะเป็นตำรวจที่ดี มีคุณภาพ

ประชาชนมีความพึงพอใจคือการที่ตำรวจได้ทำหน้าที่ไปอย่างมีจิตสำนึกช่วยเหลือพิทักษ์รับใช้ประชาชนอย่างแท้จริง สมดังคำที่ว่า “ตำรวจยุคใหม่ หัวใจคือประชาชน”

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยภายในประเทศ

ณัฐพร เจียวเกษม (บทคัดย่อ : 2554) ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจสายตรวจหน่วยปฏิบัติการพิเศษกองกาศกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดบุรีรัมย์ในเขตเทศบาลเมืองบุรีรัมย์จังหวัดบุรีรัมย์ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจสายตรวจหน่วยปฏิบัติการพิเศษกองกาศกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดบุรีรัมย์ในเขตเทศบาลเมืองบุรีรัมย์จังหวัดบุรีรัมย์โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำจะได้ดังนี้ด้านการปกป้องคุ้มครองประชาชนตามกฎหมายด้านการปกป้องคุ้มครองกึ่งให้บริการและด้านการให้บริการตามลำดับ

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีจำนวนสูงสุดได้แก่ต้องการให้ตำรวจสายตรวจออกตรวจจับวัยรุ่นที่มั่วสุมดื่มสุราและทะเลาะวิวาทจนก่อความเดือดร้อนรำคาญบริเวณสวนสาธารณะรองลงมาคือควรตรวจจับรถจักรยานยนต์ที่ผิดกฎหมายและที่ส่งเสียงดังรบกวนชาวบ้านในเวลากลางคืนและควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้ในการป้องกันตนเองและทรัพย์สินแก่นักเรียนนักศึกษาและประชาชนทั่วไปในพื้นที่ตามลำดับ

เรืองยศ ทิรวรรณรัตน์ (บทคัดย่อ : 2550) การสำรวจความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจและประชาชนอำเภอพนมสารคามจังหวัดฉะเชิงเทราเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายจราจรทางบกสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ประชาชนและเจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522

2. ผลการเปรียบเทียบการบังคับใช้กฎหมายจราจรทางบกของเจ้าหน้าที่ตำรวจระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยภาพรวมประชาชนและเจ้าหน้าที่ตำรวจมีระดับความคิดเห็นต่อการบังคับใช้กฎหมายจราจรทางบกของเจ้าหน้าที่ตำรวจแตกต่างกันอย่างไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. เจ้าหน้าที่ตำรวจคิดว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการบังคับใช้กฎหมายจราจรทางบกของเจ้าหน้าที่ตำรวจมากที่สุดได้แก่ขาดแคลนงบประมาณขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้และการแทรกแซงจากผู้มีอำนาจ

4. พฤติกรรมที่ประชาชนที่กระทำทุกครั้งในขณะที่ขับขี่ได้แก่ 1) ขณะขับรถปฏิบัติตามสัญญาณจราจรหรือสัญญาณไฟ 2) รู้หลักในการขับขี่รถอย่างถูกต้องและ 3) สนใจสิ่งรอบข้างและการจราจรบนท้องถนนขณะขับรถส่วนพฤติกรรมที่ไม่เคยทำเลยในขณะที่ขับขี่ได้แก่ 1) เคยหลับในหรือหมดสติขณะขับรถและ 2) ขอบค้ำสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในขณะที่ขับรถ

เกียรติวิชัย อรรถนะเวทวงศ์ (บทคัดย่อ : 2547) ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อปัญหาและแนวทางแก้ไขการป้องกันและปราบปรามน้ำมันเถื่อน ที่นำผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมเหลวและสารละลายไฮโดรคาร์บอน (โซลเวนท์) ไปปลอมปนน้ำมันเชื้อเพลิง ของศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติผลการวิจัย พบว่า ปัญหาในการป้องกันและปราบปรามในภาพรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับปานกลางด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ ด้านเครื่องมือหรืออุปกรณ์ดำเนินงานรองลงมา คือด้านความร่วมมือระหว่างหน่วยงานหรือบุคคลส่วนด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ด้านระเบียบกฎหมาย เจ้าหน้าที่ตำรวจเห็นด้วยกับแนวทางการแก้ปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่เห็นด้วยมากที่สุดคือด้านเครื่องมือหรืออุปกรณ์ดำเนินงานรองลงมา คือ ด้านความร่วมมือระหว่างหน่วยงานหรือบุคคลส่วนด้านที่เห็นด้วยน้อยที่สุด คือ ด้านข้อมูลข่าวสารส่วนการเปรียบเทียบความคิดเห็น พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีระดับการศึกษาชั้นยศ เงินเดือน รายได้ของครอบครัว และจำนวนครั้งของการอบรมแตกต่างกัน มีความเห็นต่อปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พระวิฑูรย์ ฐานเมธี (บุญพร้อม) (บทคัดย่อ : 2554) การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในจังหวัดหนองบัวลาภูผลการศึกษาพบว่าความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในจังหวัดหนองบัวลาภูทั้ง๖ด้านพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในจังหวัดหนองบัวลาภูโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่าประชาชนที่มีเพศสถานภาพสมรสและอาชีพที่ต่างกันมีความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในจังหวัดหนองบัวลาภูโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ส่วนประชาชนที่มีอายุและการศึกษาที่ต่างกันมีความ

คิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในจังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมแตกต่างกันจึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่ามีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในจังหวัดหนองบัวลำภูพบว่าพระภิกษุสามเณรมีมากจึงทำให้ผู้ปกครองดูแลไม่ทั่วถึงผู้ปกครองไม่ทราบปัญหาที่แท้จริงของผู้ได้บังคับบัญชาการศึกษาในประโยชน์บาติชั้นสูง ๆ ยังมีน้อย ขาดครู-อาจารย์ที่ทำการสอนนักเรียนและบาติในชั้นสูงยังขาดบุคลากรที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะด้านพระภิกษุสามเณรผู้มีความรู้ควมรู้ไปกับการปฏิบัติด้านกรรมฐานการสนับสนุนในเรื่องทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีการศึกษาในระดับสูงค่อนข้างน้อยมีการจัดอบรมและเผยแพร่พระพุทธศาสนาให้แก่พระภิกษุสามเณรและบุคคลทั่วไปยังค่อนข้างน้อยประชาชนไม่ค่อยมีโอกาสได้ฟังธรรมมากนักนอกจากตามเทศกาลต่าง ๆ การจัดสรรที่อยู่อาศัยของพระภิกษุสามเณรของแต่ละวัดยังไม่ค่อยดีเท่าที่ควรรูปแบบการก่อสร้างของแต่ละวัดมีความแตกต่างกันมากบางวัดมีสิ่งก่อสร้างเกินความจำเป็นการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนรอบ ๆ วัดยังมีน้อยและการจัดกิจกรรมที่เป็นส่วนรวมบางอย่างไม่ควรจัดภายในวัด

ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในจังหวัดหนองบัวลำภูพบว่าควรแบ่งการปกครองในส่วนย่อย ๆ เพื่อการปกครองได้ทั่วถึงเพิ่มความเข้มงวดในการตรวจตราภายในวัดควรจัดให้มีการประชุมพระภิกษุสามเณรทุก ๆ เดือนเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยควรจัดให้มีกฎระเบียบอย่างเท่าเทียมกันควรมีการสนับสนุนการศึกษาของพระภิกษุสามเณรจากรัฐบาลและเอกชนควรสนับสนุนการศึกษานักธรรมและบาติในชั้นสูง ๆ ควรสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในนักธรรมและบาติในชั้นสูง ๆ มาทำการสอนควรมีการสนับสนุนการศึกษาทางโลกและทางธรรมควรมอบทุนการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรที่สอบผ่านเพื่อเป็นขวัญกำลังใจเพิ่มบุคลากรควรมีการสนับสนุนในเรื่องทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนให้มีการศึกษาในระดับที่สูง ๆ ขึ้นไปควรจัดตั้งมูลนิธิเพื่อการศึกษาธรรมะสำหรับบุคคลทั่วไปและพระภิกษุสามเณรส่งเสริมและจัดอบรมพระภิกษุนักเผยแผ่พระพุทธศาสนาควรให้พระภิกษุสามเณรได้มีการจัดอบรมธรรมะหรือหลักการปฏิบัติหรือควรจัดให้มีการสนทนาธรรมกันตามสมควรควรมีการจัดค่ายคุณธรรมหรือค่ายพุทธบุตรอยู่เสมอ ๆ ควรเน้นในเรื่องหลักธรรมในการแสดงธรรมให้มากกว่านี้ควรมีการจัดสรรที่อยู่ให้เพียงพอกับจำนวนของพระภิกษุสามเณรเพื่อลดความแออัดควรมีการควบคุมการก่อสร้างไม่ให้เกินความจำเป็นควรหาความเข้าใจในการใช้ที่ดินสาธารณะเพื่อความสามัคคีควรมีผู้สนับสนุนในการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก

ความแตกต่าง ๆ บริเวณรอบวัดและไม่ควรจัดกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ภายในบริเวณวัด

จิตติ สานต์วุฒิเวช (บทคัดย่อ : 2553) ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะหลักในการปฏิบัติราชการของพนักงานคุมประพฤติกรมคุมประพฤติภาคตะวันออกเฉียงเหนือผลการศึกษาพบว่าพนักงานคุมประพฤติโดยรวมและจำแนกตามเพศอายุระดับการศึกษาระยะเวลาการทำงานที่รับผิดชอบในหน้าที่และตำแหน่งงานเห็นว่าพนักงานคุมประพฤตินี้สมรรถนะหลักในการปฏิบัติราชการ โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากแต่มีพนักงานคุมประพฤติที่มีเพศ ระดับการศึกษาและระยะเวลาในการทำงานต่างกันเห็นว่าพนักงานคุมประพฤตินี้สมรรถนะหลักในการปฏิบัติราชการด้านจริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุดพนักงานคุมประพฤติที่มีอายุ 31-40 ปี 41-50 ปีและ 51-60 ปีเห็นว่าพนักงานคุมประพฤตินี้สมรรถนะหลักในการปฏิบัติราชการด้านจริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุดพนักงานคุมประพฤติที่มีงานที่รับผิดชอบในหน้าที่ต่างกันเห็นว่าพนักงานคุมประพฤตินี้สมรรถนะหลักในการปฏิบัติราชการด้านจริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุดและพนักงานคุมประพฤติที่มีงานที่รับผิดชอบในหน้าที่กลุ่มงานกิจกรรมชุมชนและเครือข่าย ยุติธรรมชุมชนเห็นว่าพนักงานคุมประพฤตินี้สมรรถนะหลักในการปฏิบัติราชการอยู่ในระดับมากที่สุดส่วนพนักงานคุมประพฤติที่มีตำแหน่งงานต่างกันเห็นว่าพนักงานคุมประพฤตินี้สมรรถนะหลักในการปฏิบัติราชการด้านจริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุดและพนักงานงานคุมประพฤติที่มีตำแหน่งงานชำนาญการพิเศษเห็นว่าพนักงานคุมประพฤตินี้สมรรถนะหลักในการปฏิบัติราชการอยู่ในระดับมากที่สุดโดยพนักงานคุมประพฤติที่มีเพศและระยะเวลาการทำงานต่างกันเห็นว่าพนักงานคุมประพฤตินี้สมรรถนะหลักในการปฏิบัติราชการ โดยรวมและทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ($p > .05$) ยกเว้นพนักงานคุมประพฤติที่มีอายุระดับการศึกษาและตำแหน่งงานต่างกันเห็นว่าพนักงานคุมประพฤตินี้สมรรถนะหลักในการปฏิบัติราชการเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนพนักงานคุมประพฤติที่มีงานที่รับผิดชอบในหน้าที่ต่างกันเห็นว่าพนักงานคุมประพฤตินี้สมรรถนะหลักในการปฏิบัติราชการ โดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสรุปพนักงานคุมประพฤติส่วนใหญ่เห็นว่าพนักงานคุมประพฤตินี้สมรรถนะหลักในการปฏิบัติราชการ โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากแต่เห็นว่าพนักงานคุมประพฤตินี้สมรรถนะหลักในการปฏิบัติราชการด้านจริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งข้อเสนอแนะที่ได้สามารถใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการปฏิบัติราชการของพนักงานทุกประเภทให้มีสมรรถนะหลักเพิ่มมากขึ้น

ปัญญา เทพสิงห์ (บทคัดย่อ : 2556) ทศนคติของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ทศนคติของประชาชนที่มีต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจยังอยู่ในภาพลบเช่น ไม่นั่นใจในการอำนวยความสะดวก มีความรู้สึกกลัวตำรวจ เพราะตำรวจชอบใช้อำนาจ ตำรวจมักจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับสิ่งผิดกฎหมาย และตำรวจไม่มีความเข้าใจในหลักศาสนาอิสลามอย่างแท้จริง เป็นต้น โดยข้อเสนอแนะจากงานวิจัยคือ ตำรวจที่มาปฏิบัติงานในสามจังหวัดชายแดนใต้ ควรจะได้รับการฝึกอบรมเรื่องวัฒนธรรม ประเพณี และหลักศาสนาอิสลามเป็นอย่างดีแล้วจึงค่อยมาปฏิบัติงานในพื้นที่

สันติภาพ โคตรชมพู (บทคัดย่อ : 2554) การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรประโคนชัยอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรประโคนชัยอำเภอประโคนชัยจังหวัดบุรีรัมย์โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการป้องกันอาชญากรรมและด้านการสืบสวนปราบปรามอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีจำนวนมากที่สุดคือต้องการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจออกตรวจตราในพื้นที่ให้มากขึ้น รองลงมาคือควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ฝึกอบรมจัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและต้องการให้แก้ไขปัญหากลุ่มวัยรุ่นจับกลุ่มกันดื่มสุราเสียดังและก่อเหตุทะเลาะวิวาทตามลำดับ

2. งานวิจัยต่างประเทศ

ฟิทซ์เกอร์ราด และดูรันท์ (Fitzgerald and Durant. 1980 : 585 - 594) ได้ทำการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในมลรัฐเทนเนสซีที่มีต่อการบริการสาธารณะที่ได้รับ 5 ประเภทคือ บริการด้านตำรวจ อักคีภัย อนามัย การศึกษา และถนนหนทางซึ่งเป็นการศึกษาวิจัย ที่เน้นการประเมินจากอัตวิสัย (Subjective aspect of Evaluations) โดยเฉพาะตัวแปรอิสระ เช่น เชื้อชาติ รายได้ อายุ เป็นตัวที่ทำให้เกิดคุณและโทษในสังคมอเมริกัน กล่าวคือ คนดำ คนจน คนแก่ มักจะเป็นคนที่ถูกมองว่า น่าจะมีความรู้สึกว่าคุณก็ดีกว่าในการได้รับการบริการเมื่อเปรียบเทียบกับคนขาว คนมีเงิน และวัยรุ่นในเมืองนั้น ส่วนตัวแปรอิสระ เช่น ขนาดของเมืองนั้นถ้าขนาดของเมืองใหญ่มากขึ้น ความหนาแน่น ความหลากหลายของผู้คนที่เพิ่มขึ้น ปัญหาในการส่งมอบบริการจะมีมากกว่าเมืองที่มีขนาดเล็ก

จากการศึกษาพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ ในมลรัฐเทนเนสซี มีความพึงพอใจในบริการที่ได้รับ ปัจจัยทางด้านภูมิหลังของประชาชน และปัจจัยทางด้านทัศนคติ เป็นปัจจัยที่กำหนดความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการที่ได้รับกับความต้องการของประชาชน ที่จะเข้ามามีอิทธิพลในระบบส่งมอบบริการ แต่ถ้าต้องการที่จะพยากรณ์ระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริการที่ได้รับ และระดับความต้องการของประชาชนที่จะเข้ามามีอิทธิพลในระบบทางส่งมอบบริการระหว่างค่าใช้จ่ายที่ตนเสียกับผลประโยชน์ที่ได้รับบ่งชี้ในการพยากรณ์ปฏิกริยาของประชาชน (ความต้องการที่จะเข้ามามีอิทธิพลในระบบการส่งมอบบริการ) ควรที่จะพิจารณาจากระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริการที่ได้รับมากกว่าที่จะพิจารณาจากเชื้อชาติ อายุ หรือจากทัศนคติที่เกิดจากการเปรียบเทียบระหว่างค่าใช้จ่ายที่ตนเสียกับผลประโยชน์ที่ได้รับ

พีทซ์เกอร์ลัดและคูร์นัธ ยังได้ให้แนวคิดว่า ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริการสาธารณะ (Public service satisfaction) ก็คือผลการประเมินการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของหน่วยงานการปกครองท้องถิ่น โดยมีพื้นฐานการรับรู้ ถึงการส่งมอบบริการที่แท้จริงและการประเมินผลนี้ก็จะแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่แต่ละคนได้รับเกณฑ์ (Criteria) ที่แต่ละคนตั้งไว้รวมทั้งการตัดสิน (Judgement) ของบุคคลนั้นด้วย การประเมินผลแบ่งออกเป็น 2 ด้านคือ

1. ด้านอติวิสัย ซึ่งเกิดจากการได้รับรู้ถึงการส่งมอบบริการ
2. ด้านวัตถุวิสัย ซึ่งเกิดจากการได้รับปริมาณและคุณภาพของการบริการ ของประชาชนหลังจากการพบปะกับพฤติกรรมกรให้บริการ หรือแก้ไขปัญหาหรือลดปัญหาและทำให้ประชาชนเกิดความภูมิใจได้มากน้อยเพียงใด

สติแพค (Stipak. 1979 : 46 - 52) ได้ทำการวิจัย เพื่อทดสอบว่าบริการที่จัดหาโดยหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีส่วนกระทบต่อการประเมินการให้บริการหรือไม่ โดยใช้ข้อมูลด้านบึงเจกบุคคล สำมะโนประชากร การบริการและอื่น ๆ เพื่อนำมาใช้กับตัวแบบในการประเมินทางด้านลักษณะของการบริการ ลักษณะของผู้ให้บริการ ลักษณะของแต่ละบริเวณและลักษณะของบึงเจกบุคคล เกณฑ์การประเมินด้านอติวิสัย สร้างขึ้นจากการสำรวจสอบถามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริการทางด้าน ตำรวจ สวนสาธารณะ การกำจัดขยะ และบริการอื่น ๆ ส่วนเกณฑ์การประเมิน วัตถุวิสัย พิจารณาจากจำนวนตัวเลข เช่น อัตราการปราบปรามของตำรวจ อัตราของทรัพย์สินที่ได้รับคืน ค่าใช้จ่ายต่อหัว และอัตราของการเกิด

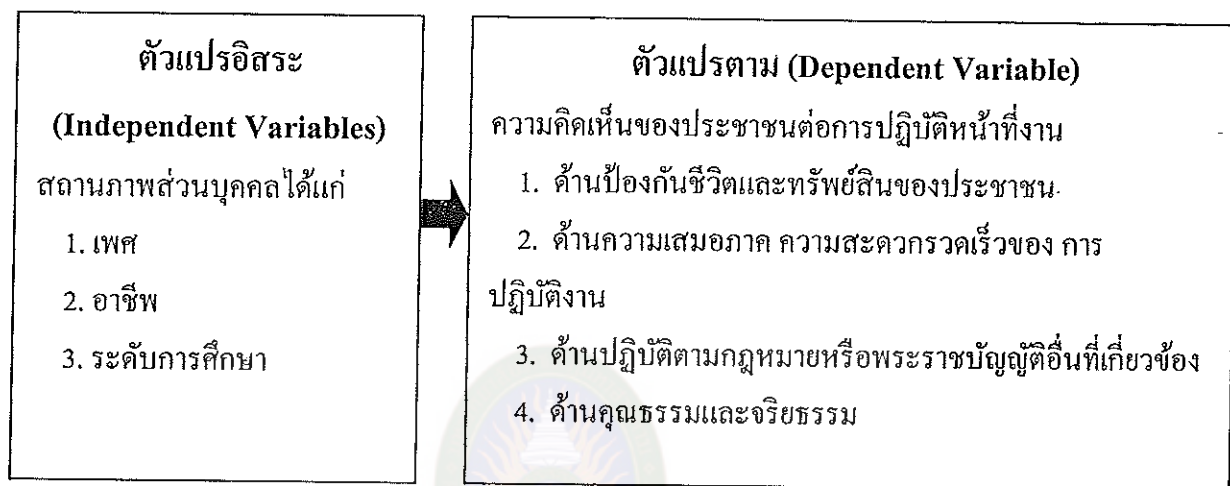
อาชญากรรมแต่ตั้งเลขดังกล่าวนี้ไม่มีความสำคัญพอที่จะบ่งบอกได้ว่า ลักษณะของการบริการ นั้นมีส่วนกระทบต่อการประเมินการให้บริการ และในขณะเดียวกันการประเมินทางด้าน อัตวิสัยก็มีข้อจำกัด เนื่องจากประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริการนั้นน้อยในเรื่อง เกี่ยวกับรัฐบาลและกิจกรรมของรัฐแต่กระนั้นเขาก็ยังต้องการที่จะแสดงทัศนคติทางการเมือง ออกมา ด้วยเหตุนี้ ประชาชนจึงเต็มใจในการประเมินการให้บริการที่หน่วยการปกครอง ท้องถิ่นจัดหาแม้ว่าจะขาดแคลนข้อมูลข่าวสาร จึงทำให้การประเมินการให้บริการไม่ สามารถสะท้อนถึงการให้บริการที่แตกต่างกันได้

บราวน์ และคูลเตอร์ (Brown and Coulter, 1983 : 50 - 58) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการ วัดในเชิงอัตวิสัยและวัตถุวิสัยต่อการให้บริการงานตำรวจ (Subjective and objective measure of police service delivery) ทั้งนี้การวัดในเชิงอัตวิสัย จะเป็นคำถามเกี่ยวกับ ความรู้สึกพึงพอใจ ของประชาชนต่อการได้รับความคุ้มครองจากตำรวจ และความพึงพอใจ ของประชาชนต่อการให้บริการของตำรวจ ในส่วนนี้จะมีสองลักษณะ โดยลักษณะแรกจะเป็น การถามถึงระดับความคิดเห็นของประชาชนว่า เมื่อ ได้รับแจ้งเหตุแล้ว ตำรวจไปถึงที่เกิดเหตุเร็ว เพียงใด และลักษณะการปฏิบัติของตำรวจต่อประชาชนเป็นอย่างไร ลักษณะที่สองจะเป็นการ ถามเชิงเปรียบเทียบว่าละแวกบ้านของตนเองกับพื้นที่ใกล้เคียง

ในบรรดาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการได้รับความคุ้มครองของตำรวจการใช้เวลาของตำรวจ หลังจากได้รับการแจ้งเหตุ และการปฏิบัติตัวของตำรวจต่อประชาชนว่ามีลักษณะที่ดีกว่าหรือ แย่กว่ากัน นอกจากนั้นคำถามยังจะครอบคลุมถึงภูมิหลังของประชาชนประสบการณ์ของ ประชาชนที่เข้ามาสัมผัสกับงานของตำรวจ ตลอดจนเคยตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม รวมถึง ความรู้สึกปลอดภัยหรือไม่ด้วย ส่วนการวัดในเชิงวัตถุวิสัยจะประกอบด้วยสถิติการเกิดอาญา ต่อจำนวนประชากร สถิติการจับกุมเมื่อเปรียบเทียบกับสถิติอุกฉกรรจ์ จำนวนสายตรวจ และ เวลาที่ตำรวจใช้มาถึงที่เกิดเหตุเมื่อได้รับแจ้งเหตุ ซึ่งวัดจากค่าเฉลี่ยของการใช้เวลาและร้อยละ ของการไม่ทันเวลา จากผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความพึงพอใจต่อการ ให้บริการของตำรวจอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ 3 ปัจจัยคือ การใช้เวลาของตำรวจภายหลังได้รับ แจ้งเหตุ การปฏิบัติตัวของตำรวจต่อประชาชนและความรู้สึกเป็นธรรมเมื่อเปรียบเทียบการ ได้รับการบริการจากตำรวจพื้นที่ชุมชนอื่น ทั้งนี้ตัวแปรเบื้องต้นที่มีความสัมพันธ์ต่อ 3 ปัจจัยดังกล่าวคือ ตัวแปร ภูมิหลัง เช่น อายุ เชื้อชาติ รายได้ และการศึกษา ประสบการณ์ในการเข้ามา สัมผัสกับงานตำรวจ โดยเฉพาะการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม ในขณะที่ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้มาจากการวัดเชิงวัตถุวิสัย ไม่ได้แสดงถึงความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของประชาชนแต่อย่างไร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยโดยการประยุกต์งานป้องกันปราบปรามของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (คู่มือการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจ : 2553) ซึ่งแสดงเป็นผังมโนทัศน์ดังนี้

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย